

Catalunya Cristiana

Dijous, 29 d'octubre de 1992 ■ Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona ■ Director: Manuel Valls i Serra ■ Any XIV - Núm. 684 175 ptes.

Homenatge al Cardenal Jubany



El mateix dia en què surt al carrer aquest número se celebra al Palau de la Música Catalana l'homenatge al Cardenal Narcís Jubany. Pel que sabem, les localitats fa dies que s'han exhaurit. El Cardenal Jubany rebrà, doncs, l'homenatge multitudinari que es mereix. Nosaltres ens hi unim de tot cor i li desitgem que visqui entre nosaltres molts anys, servint com sempre ha fet, amb intel·ligència i finor d'esperit, l'Església del nostre país. Ell és, i continuarà essent per a nosaltres, l'estimat Cardenal de Catalunya.

LLINDAR

■ Manuel Valls i Serra, director

L'amor no és un joc, el sexe tampoc

El Consell Nacional de la Joventut de Catalunya ha endegat una campanya informativa dirigida a adolescents, amb especial incidència en els estudiants d'ensenyament mitjà. En realitat aquest organisme actua només com a escolanet de la ministra Matilde Fernández, que és la qui ha posat en circulació el conegut eslògan "és divertit, però no és un joc". La campanya, diuen, s'orienta bàsicament a evitar els embarassos no desitjats entre els adolescents.

Una jove amiga periodista, que el passat 15 d'octubre va assistir a la presentació de l'esmentada campanya en una discoteca de Barcelona, m'ha explicat, entristida, en què consistí la informació als dos-cents o tres-cents adolescents que aconseguiren der fer-hi anar. El vídeo de la campanya, que dura uns quinze minuts, no inclou cap valor com estimar, ser fidel, ni exhorta a madurar personalment. El tema es presenta, a més, amb una manca absoluta de delicadesa, i fins i tot de tendresa.

Un important diari es desviava aquesta setmana en elogis sobre "l'afortunada permissivitat socialista, que ha creat en deu anys un marc de total llibertat moral en una societat que va a cavall de les últimes toleràncies de Matilde Fernández i la resistència del cardenal Angel Suquia". Jo estic a favor d'aquest clima de llibertat i de tolerància. Però en certs temes, com el que ens ocupa, hem de denunciar amb fermesa que el que es fa és una manipulació cultural descarada i el que es promou és una filosofia que estableix com a norma de vida la irresponsabilitat, la immediatesa, la incoherència. Diguem, doncs, les coses pel seu nom.

Si els cristians no acceptem plantejaments com els que hi ha al darrera d'aquesta campanya ho fem precisament perquè defensem una sexualitat autènticament humana. La sexualitat humana i el seu exercici estan al servei del desenvolupament integrador de la persona i de la seva dignitat quan cerquen valors com l'autoalliberament, l'enriquiment de l'altre, l'honradesa, la fidelitat, el servei a la vida i la responsabilitat. I en un sentit més específicament cristià, hauriem de parlar fins i tot d'una evangelització de la sexualitat. La campanya, pel contrari, l'únic que sap fer és recomanar l'ús de preservatius (la presentació en la discoteca anà acompanyada d'una exposició de preservatius de totes les formes, mides i colors i de la corresponent publicitat de l'empresa que els fabrica). En fi, una antropologia empobrida i empobridora. Pur mecanicisme. Res més.

Fonts ben informades asseguren que aquesta campanya fou aprovada per unanimitat en el secretariat del Consell Nacional de la Joventut. Per això ens resta encara una última qüestió: on eren els representants de les organitzacions o moviments juvenils cristians que formen part de dit secretariat? I si hi eren, què van votar?



Un miler de monitors pelegrinen a Montserrat

25è aniversari de la Coordinació Catalana de Colònies i Esplais

El passat diumenge, 24 d'octubre, un miler de joves de la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai pelegrinaren a Montserrat per celebrar el 25è Aniversari d'aquest Secretariat interdiocesà. Entre les personalitats assistents a l'acte cal destacar la presència del M.H. President de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol, Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona, el pare abat de Montserrat Dom Sebastià Bardolet, el Secretari general de la Joventut, Sr. Josep Coll, i la Directora general d'atenció a la Infància, Sra. Carme Drópez.

Amb aquest acte la Coordinadora ha volgut posar als peus de la Verge Moreneta el treball educatiu realitzat aquests anys i, unint-se a la celebració del IV Centenari de la dedicació de la Basílica de Montserrat, mostrar que també és una realitat edesial de "pedres vives".

(més informació a la pàgina 9)



El President de la Generalitat, adreçant-se als monitors. Darrera, seu, Mons. Joan Carrera, el pare abat Sebastià Bardolet, el Secretari general de la Joventut i en Josep Lluís Cleries, president de la Coordinació.

Aquesta pot ser la vostra ocasió de visitar i conèixer

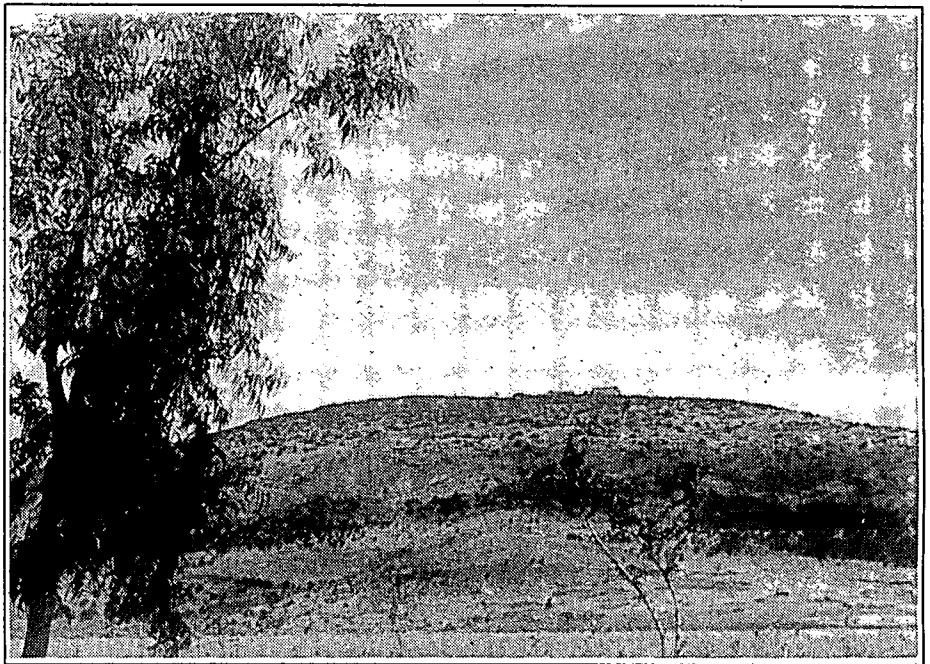
TERRA SANTA

COM A «PELEGRINS DE LA PARAULA»

Del 27 de desembre al 3 de gener

Amb estada a la Judea i a la Galilea, i visitant:

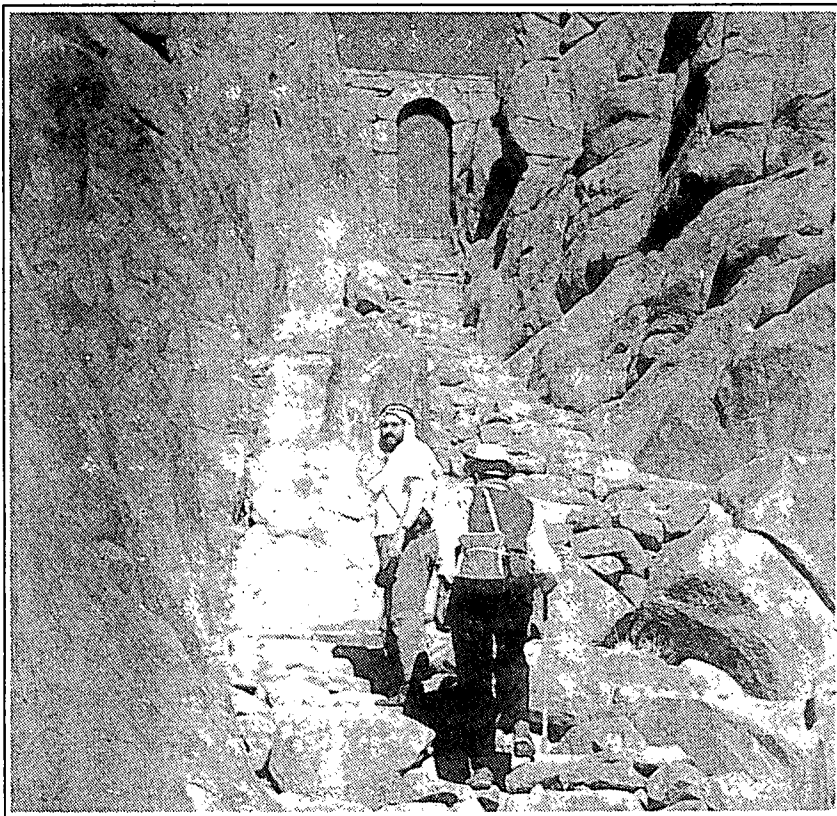
- **JERUSALEM** (sant sepulcre, via Dolorosa, cenacle, muntanya de les Oliveres, esplanada i mur occidental del Temple, etc.) i el seu entorn (Betània, Ain Karem, etc.)
- **BETLEM:** camp dels pastors i basíliques
- **JERICÓ** i la mar Morta
- **NATZARET** i **CAFARNAÛM**, amb el llac de Tiberíades
- **CANÀ**, el riu Jordà i el mont Tabor
- **AKKO** i altres vestigis dels croats
- **CESAREA MARÍTIMA** i altres vestigis romans
- Mont Carmel, Jaffa, etc.



Feu del vostre viatge a Terra Santa una vivència inoblidable PAS A PAS AMB EL NOU TESTAMENT, seguint les directrius i la tradició transmesa per l'Escola bíblica de Montserrat.

Si voleu seguir els camins de l'Antic Testament...

EL CAIRE • SINAÍ • JORDÀNIA



Del 27 de desembre al 5 de gener

- **EI CAIRE** (museu Egípc, tresor de Tutankamon, Ciutadella i mesquita de Mohamet Alí, sinagoga de Ben Ezra, església penjada de Moallakah i gran basar de Khan el-Khalili) i també Memfis i Sakkara, fins a Gizeh (esfinx)
- **MUNTANYA DEL SINAÍ:** monestir de Santa Caterina i pujada al Sinaí
- **PETRA:** la ciutat-cova dels nabateus
- Castell croat de Kerak i fortalesa de Maqueront
- **MONT NEBO** (Moisés) i Madaba (mosaics bizantins)
- **AMMAN** i **JERASH** (St. Teodor)
- Visita de Wadi Rumm (Lawrence d'Aràbia)

LA RUTA DE L'ÈXODE, CAMÍ DE LA TERRA PROMESA

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment als AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquinaona, 11, 3ar. A. 08010 Barcelona - Telèfon: (93) 301 37 18 Fax: 302 32 64

EDITORIAL

Deu anys de govern socialista

Aquest no vol ser un comentari polític, en el sentit estricte de la paraula. Molt menys encara un comentari partidista. Aspirem, senzillament, a subratllar continguts més que formes. A assenyalar, doncs, quins criteris de govern —no quins partits— són desitjables des d'un punt de vista cristià. Diguem, per començar, que la presència, durant una dècada, dels socialistes, al capdavant de l'Estat, ha estat un fet democràtic: són els ciutadans els qui ho han volgut. Aquesta remarca positiva situa el nostre comentari en una línia de respecte als qui han merescut aquest suport popular i, al mateix temps, en una línia de responsabilització: els cal analitzar si han fet o no un bon ús d'aquesta confiança. No és aventurat pensar que el ciutadà ha volgut un govern que li assegurés dues coses: l'estabilitat democràtica i una major justícia social. És cert que s'han aconseguit guanys en la línia de tots dos objectius. Però també ho és que no s'ha avançat prou i que s'han produït retrocessos greus en altres camps.

El socialisme ha fet bandera, històricament, de la igualtat i la justícia socials. De vegades, n'ha pretès, abusivament, l'exclusiva i tot. Però, influït pel marxisme, ha errat en el mitjà que calia fer servir: ha estat estatista. Tot i haver abandonat globalment els postulats marxistes, la socialdemocràcia, en la seva pluralitat de formes, ha acusat sempre una proclivitat, cap al protagonisme de l'Estat i, per tant, cap a la burocratització. Ha anat més enllà d'aquella funció correctora a favor del més feble que demanava Lleó XIII ara fa cent anys. La conseqüència d'aquest error ha estat una davallada de la capacitat productiva de l'economia. Aleshores, com repartir més justament els béns, si la societat no en produeix, a causa de la coacció de la iniciativa lliure? En arribar aquí, el socialisme vol corregir-se i es fa liberal. De vegades, massa i tot. No acaba de trobar el lloc just de l'Estat. No volem entrar aquí en la crítica que li pot ser feta des d'aquest punt de vista. Assenyaïem, només, que obligat per la contundència de les realitats comptables, el socialisme fa marxa enrera respecte de les seves posicions de partida. Això ocasiona el natural desencís de les seves bases. Com compensar-ho?

La compensació la troben en el manteniment de la filosofia estatista en la cultura, en l'educació, àdhuc en la moral. La compensació la trobem també en l'accentuació d'alguns aspectes sectaris lligats en la vella tradició d'un laïcisme anticlerical. Les posicions preses en aquests camps pel govern socialista espanyol, són la nostra principal objecció. El resultat és fatal per a una mentalitat cristiana i social. Resulta que en allò en què, en principi, estem d'acord, la justícia social, els socialistes claudiquen. En canvi, en allò altre que no acceptarem mai, la intromissió en la vida personal, cultural i moral dels ciutadans, en el foment dels valors hedonistes... es mantenen fermes.

Deu anys de govern són una fita important. Voldriem que tots, governants i governats, aprofitéssim l'avinentsa per a un balanç a fons. Voldriem, sobretot, veure corregides les tendències que acabem de comentar.

El dilluns, 5 d'octubre, l'Institut de Teologia de Barcelona inaugura el curs 1992/93. La Sala d'Actes de l'edifici del Seminari era plena de gom a gom. ¿Tres-centes persones? Potser més. La presidència era altament representativa del que és la nostra diòcesi, i no en faig l'enumeració d'autoritats acadèmiques i de pastors, perquè és evident que no vull fer crònica social d'un esdeveniment, d'altra banda molt important.

Amb tot, i en pla de crònica fugaç, diré que les dues lliçons que ompliren la inauguració foren de molta qualitat diverses i contrastades. La coneguda periodista i presentadora de la secció "Signes dels Temps" de TV 3, Ester Romero, es va mostrar autènticament comunicativa, perquè va oferir informació suficient sobre l'ús dels mitjans de comunicació, i hi va afegir una punta incisiva i discreta de testimoni personal.

La segona lliçó estigué a càrrec del catedràtic de

(catòlics, anglicans i reformats) que volien expressar la teologia totalment al marge de qualsevulla tradició filosòfica. Vaig defensar la tradició que arrenca de Plató i d'Aristòtil perquè aquests filòsofs ens han deixat una visió directa i profunda del cosmos, de l'ésser, de la natura i de la llibertat; de l'home i de l'esperit humà. Ells restaren corpesos per la dimensió "divina" de l'home: arribaren fins i tot al llinar de Déu.

Els que hem nascut a la riba del Mediterrani no podem despreciar una certa objectivitat del cosmos i uns certs límits de la condició humana, tot i que els creients entenem —per la fe de Jesucrist— que la gràcia de Déu i la llibertat de l'home flexibilitzen constantment aquests límits. Els flexibilitzen perquè la gràcia de Déu fa fins i tot suau allò que no agradava i la llibertat de l'home és una audaç exploradora de les possibilitats del món.

Aquesta actitud favorable a una certa filosofia perenne, no esclavitzada però a la Física d'Aristòtil, equival al desig que la fe de l'Església se senti lliure: ni *maridada* per sempre amb els grecs ni rupturísticament *divorciada* d'ells. Aquí rau la matisació: com a estudiós de la teologia i com a servidor de la comunitat de la fe haig de prendre bona nota de la crítica valenta i assenyada a Aristòtil feta pel doctor Ramon Pascual. Més precisions. Per a mi són principalment els conceptes de *natura de substància de forma* els qui s'han de prendre amb flexibilitat, perquè un Aristòtil rígida es converteix en una super-censura de la frescor de l'Evangeli i no facilita gens en el diàleg de l'Església amb la Ciència. En canvi, em sembla ben digna de ser escoltada la perennel·ligo dels grecs, que assenyalen el cosmos com a matriu de l'home; que presenta el contrast entre la in-finitud de l'ésser i els límits clars de

Un signe de llibertat

■ Josep Maria Rovira Belloso

Física teòrica, Ramon Pascual. I és la seva intervenció —mitja hora de llenguatge precís però no gens feixuc— la que m'ofereix matèria de reflexió continuada. És veritat —va dir— que una teologia casada amb la ciència segur que quedarà viuda, mentre que una teologia divorciada de la ciència fa oposicions per a restar cega. És veritat que el teòleg ha de conèixer, sempre en tant com sigui possible, tant els interrogants que suscita la constitució de l'univers, com les aparents paradoxes que proposa la física quàntica. Ha d'estar atent també als problemes de l'evolucionisme clàssic, i sobretot de la biogenètica, que avui és el lloc de frontera entre ciència i magisteri eclesial on calen més el diàleg i la mútua escolta. Per tal de sentir tot això —unit a l'evocació del Discurs de Joan Pau II, el 1987, a l'Acadèmia de Ciències del Vaticà— ja valia la pena d'assistir a aquest acte inaugural.

A més, va haver-hi un punt que em va fer pensar i em va sonar com una afirmació de llibertat: de llibertat franca i responsable, exercida a l'interior de l'Església, davant d'unes autoritats i d'un públic ben representatiu de l'actual moment de l'Església barcelonina.

El doctor Ramon Pascual va fer la crítica oberta de la Física d'Aristòtil, tot advertint que, per a l'Església, podia representar un mal maridatge la inculcació de la fe en el sistema aristotèlic. Amb energia i discreció, el conferenciant va fer referència als fruits amargants que són, encara avui, conseqüència històrica d'aquest maridatge: el "cas Galileu" i les nombroses actituds negatives de filòsofs i teòlegs cristians davant l'evolucionisme, tant el del segle XIX, com el de Theillard de Chardin.

La meua reflexió vol ser matisada. Els primers dies de setembre d'enguany, a Salamanca, em va tocar fer una discreta defensa de Plató i Aristòtil davant d'uns teòlegs

"Aquesta actitud favorable a una certa filosofia perenne, no esclavitzada però a la Física d'Aristòtil, equival al desig que la fe de l'Església se senti lliure: ni maridada per sempre amb els grecs ni rupturísticament divorciada d'ells."

cada cosa, així com el contrast encara més gran constituït per l'home, finit per la seva naturalesa però obert en tant que "esperit en el món" a l'exploració de tots els límits del possible i, sobretot, al desig de Déu.

Com a mediterranis escoltem els grecs (i, com a contrast, Pascal o Kierkegaard i Kant) però, de manera semblant al que feien els Pares de l'Església, escoltem sobretot la bona notícia de la fe, oferta als científics i també a tots els homes i dones senzills o complicats d'aquest món.

■ Josep Maria Rovira Belloso és professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

RESPIR

Llops amb llops

Digué algú, fa molts de segles, que l'home era com un llop per a l'home. Aquestes paraules no ens feien gaire favor, als homes, però per mi que aquell qui ho digué ho havia viscut així més d'una vegada. En català diem que llops amb llops no es mosseguen. Aquesta frase, que a primera vista podria semblar amable i elogiosa, és si fa o no fa com l'altra. Per al primer, tots els homes som llops i, doncs, tots fem mal als altres. Per al segon, els homes ens dividim en llops i en anyells: els llops no es mosseguen entre ells, però ai dels pobres anyells! Si no hi hagués presa fàcil, potser els llops també es mossegarien entre ells; però quines ganes d'haver de lluitar, si hom pot mossegar i devorar sense cap perill! Els anyells viurien tranquils només que els llops tinguessin una mica de vergonya; ja es veu, però, que, mentre siguin llops, es inútil demanar-los vergonya. Jo hi faig les meves aplicacions; que cadascú hi faci les seves!

■ Miquel Estradé

Director: Manuel Valls i Serra
Director adjunt: Jaume Planas i Pahissa

Redacció i col·laboradors: Joan Carrera Planas; Núria Albert; Montserrat Albert; Josep M. Aragonès; Joan d'Arquer; Jordi Bassas; Pilarín Bayés; Pietat Campmajó; Oriol Camps; Pere Campàs; Salvador Cardús; Rosa Collé; Francesc Gamissans; Núria Giralt; Joan Guiteras; Jordi Jorba; Pau López; Enric Graupera; Jaume Mora; Antoni Munné; Francesc Nicolau; Núria Oriol; Albert Pera; Antoni Plaia; Tomàs Puntí; Jordi Roigé i Solé; Joan Salvador; Pere Tena; David Vidal; Pere Vives; Miquel Estradé; Francesc d'A. Picas; Pere Saumell.

Corresponsals: Leonard Santacana, CERVERA; Carme Frigola, FIGUERES; M. Caballé, GIRONA; Josep Nadal, IGUALADA; Jaume Montaña, LLEIDA; Enric Badosa, ROSES; Joan Boronat, TARRAGONA; Norbert Miracle, TORREDEMBARRA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Joaquim Blanch, TORTOSA; Enric Benavent, VILANOVA I LA GELTRÚ; Antonio Gil,

ANDALUSIA i SUD D'ESPANYA; Glòria Carrizosa i Guillem Farré, BARCELONA; Maria del Pilar Brault, FRANÇA.

Disseny: Josep Samper. Compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

Edifici de la Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels, c/ València, 244, 2.

Telèfons: 215 27 39 / 215 27 84. Fax 215 28 05 - 08007 BARCELONA.

Impresora: Publiagraf, S. A. L. Passatge Valeri Serra, 30,

Tels. 454 16 30 / 17 77 BARCELONA. D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.100 Ptes.

Resta d'Europa: 17.732 Ptes. □ Amèrica: 21.892 Ptes. □ Àfrica: 21.892 Ptes.

□ Àsia: 30.732 Ptes. i Oceania: 30.732 Ptes

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona

Fundadors i membres honoraris del patronat:

Mn. Joan E. Jarque i Juglar i Mn. Francesc Malsosa i Riera

President: L'Arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard M^a Carles i Gordó

President delegat: Mons. Joan Carrera Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Vice-president executiu: Ricard Foraster i Ruiz

Patrons: Josep-Rafael Carreras, Ramon Casals, Antoni Bascompte, Gaspar Vilarrúbies, Pere Planellas, Pere Fàbregues, Marcel Coromines, mossèn Joan Pujol i mossèn Manuel Valls

Secretari: Jaume Planas

Gerent: Jaume Roigé i Torrenigenerós

Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP



ARA MATEIX

El valor de la diferència

■ J. Carrera Planas

S'ha parlat —hem parlat— molt i sovint, de la igualtat del cristià amb el no cristià. El valor pastoral de la presència al món, de l'encarnació en el medi, de la participació en la vida comuna de tothom... ha estat glossat profusament. Allò de ser "un més, un de tants"... ha constituït la gran aspiració de molts pastors, de molts militants. Es tracta, ja ho he dit, d'un valor i, encara, d'un valor molt important. Però no, d'un valor absolut. Pretendre absolutitzar-lo resulta perillós. És un valor relatiu que cal complementar amb altres, també, naturalment, relatius. Concretament, el valor de la igualtat ha d'anar unit amb el valor de la diferència.

Ara bé, ser diferent no s'adiu amb una certa sensibilitat actual. És mal vist. Fins i tot arriba a fer por. Hi ha qui confon la diferència amb la insolidaritat. Però s'equivoca. Quan anem a comprar, quan agafem el tren, quan assistim a una conferència... no esperem del venedor, del maquinista, o del conferenciant que se'ns mostrin solidaris fent-se iguals a nosaltres, sinó exercint la seva diferència. No volem que siguin "un més, un de tants"... Els volem diferents: capaços d'aportar-nos el que nosaltres no tenim.

Ens convé educar-nos i educar en el sentit de la diferència. Les paràboles evangèliques del llevat, de la sal, de la llum, van en aquesta direcció. És veritat que el llevat no pot restar separat de la massa ni la sal, dels aliments; i que la llum ha de resplandir enmig de la foscor. Però no és menys veritat que si el llevat perd mordent, i la sal, salabor, o la llum s'amaga... no serveixen de res.

L'educació en el sentit de la diferència es fa necessària, sobretot, en relació a la cultura avui dominant. Aquesta, ben assistida pels mitjans de comunicació massiva, empeny cap al gregarisme i la despersonalització. Pel que fa a la fe cristiana, observem una tendència creixent a voler-la fer entrar en la lògica de la societat del moment. Molts s'enfaden perquè

"L'educació en el sentit de la diferència es fa necessària, sobretot, en relació a la cultura avui dominant. Aquesta, ben assistida pels mitjans de comunicació massiva, empeny cap al gregarisme i la despersonalització."

L'Església continua mantenint punts de vista que li són essencials des de sempre. Aquesta irritació es tradueix, de vegades, en atacs frontals i, més sovint, en ironies que, implícitament, volen deixar el cristià fora de joc, culturalment isolat. Així en la polèmica sobre el nou catecisme catòlic —que, d'altra banda, només coneixem per escasses referències— hem vist com es polemitzava sobre "pecats", des d'una filosofia totalment aliena a la mateixa noció de pecat...

La veritat és que el missatge cristià, si té una capacitat infinita d'arrelar en l'home de tots els temps i de totes les cultures perquè respon a les seves aspiracions més essencials i irrenunciabls, té també un nucli absolutament insoluble. En realitat, si interessa és per això. Però també per això resulta tan incòmode i àdhuc conflictiu. Chesterton deia que allò més empipador de molts que no creuen en Déu és que acaben creient en qualsevol cosa. No és estrany, doncs, que totes aquestes coses qualsevol es mobilitzin contra la fe.

El pitjor que li podria passar al cristià seria deixar-se acomplexar per aquesta ofensiva i concebre unes ganades adelerades de ser ben vist i d'agradar. Traïria la seva vocació martirial, per desgràcia seva i d'aquells a qui volgués complaure. Ens cal saber assumir el valor de la diferència.

■ J. Carrera Planas és Bisbe auxiliar de Barcelona

El mes de febrer, el teòleg Josep M. Rovira Belloso declarava al diari "Avui" que Barcelona és la ciutat més secularitzada d'Europa. Al juliol em vaig trobar un vell amic, clergue de l'espiritualitat del "Prado", que em digué: "Vivim al país més ateu d'Europa". I a l'agost, un lector de "La Vanguardia" es planyia que ningú no hagués invocat Déu en els discursos dels Jocs Olímpics. Som, doncs, a un país de missió? La comunicació de la fe, no troba el camí o el terreny adient? L'evangelització, no avança perquè els cors estan endurits, o perquè el missatge cristià és per a alguns poc atractiu? Davant la sensació de secularització total que ens pot envair, podem caure en la temptació de minimitzar i fins oblidar la tasca de formiga entusiasta —tot i que de vegades cansada— de rectors, catequis-

"Ara, ens sentim ferits nosaltres, quan la religió, els seus ministres o els altres fidels, són l'objecte de burles incultes o barroeres, molt pròpies de l'anticlericalisme més carrincló i més poc democràtic. Pacència i esperança."

Meditació de tardor

■ Albert Manent

tes, missioners, religiosos i religioses (sense oblidar mai les contemplatives), que són els animadors de la fe, de l'oració, de la caritat paulina. Però l'Església no compta amb prou marketing perquè els mitjans de comunicació n'ofereixin la caixa de ressonància de l'època del nacional-catolicisme, que es projectava amb l'amalgama de vivències autèntiques i l'escòria política o el triomfalisme abasagador que podia ferir els no creients. Ara, ens sentim ferits nosaltres, quan la religió, els seus ministres o els altres fidels, són l'objecte de burles incultes o barroeres, molt pròpies de l'anticlericalisme més carrincló i més poc democràtic. Pacència i esperança. En d'altres països i en unes altres èpoques, hom va viure aquesta sensació de quasi impotència evangelitzadora, de postura a la defensiva. Fa més de cinquanta anys, el cristianíssim Julien Green, encara viu, va escriure al tercer volum del seu "Journal": "Però, potser arribarà un dia que la veritat ja no serà representada més que per uns quants milers de catòlics perseguits, al capdavant dels quals hi haurà un vellet amb sotana blanca, que s'amagarà vés a saber a quina catacumba. Quan el Fill de l'Home tornarà a la terra, creieu que hi trobarà fe?". Aquesta visió paradoxal-

apocalíptica, parla de persecució, una època en què el cristianisme floreix i és fecund. Per què no recordem les nombroses vocacions que van néixer després de la immolació d'uns dos mil cinc-cents clergues i religiosos i religioses, durant la Guerra Civil?

La rutina o la feblesa de la vivència sobrenatural, afecten els cristians que ja no evangelitzen els seus fills, tot i que els confiïn a les catequesis. D'altra banda, n'hi ha molts que no entenen o no els diu res el matís que hi ha entre "nova evangelització" i "evangelització nova". Ja no existeix el "sensus" cristià en la societat. Però sí que hi ha un cristianisme difuminat o, com afirmà el benedictí Cassià Just, més que no pas agnòstics, hi ha creients no practicants. Com ho farem, per tal que la rosada salvífica de Jesucrist truqui al seu cor? A no oblidem que el "misterium iniquitatis", gran obstacle per a l'evangelització, té la via lliure...

Aquesta meditació de tardor, no pretén anar més enllà d'allò que indica el mateix títol, per bé que se'n pot deduir, això sí, que la purificació i l'exigència són molt necessàries, i que la tasca d'estendre el Regne de Déu és "hic et nunc", més difícil.

■ Albert Manent és escriptor i col·laborador de "La Vanguardia"

SABER ESCOLTAR

¿Tots som iguals?

La resposta a aquesta pregunta és òbvia: tots els humans tenim idèntica dignitat. Ens ha de ser reconeguda i l'hem de reconèixer en els altres. La qual cosa suposa la igualtat de drets i deures.

Tanmateix la pregunta inicial no és ociosa. Perquè sovint la igualtat sembla que es faci jugar a la baixa. Vull dir que, per tal que es doni la dignitat, cal establir determinats correctius que la garanteixen. Sí, coses que semblen un privilegi i que no ho són. Perquè a fi de comptes són un nou bé comú.

Penso en els qui presten serveis professionals. Aquests es veuen lligats pel secret professional. Les legislacions han de garantir tal clàusula. En cas contrari s'esclafarien moltes coses de la dignitat

personal, d'uns i altres, a la qual tot home té dret. Compte, doncs, quan s'afirma sense més ni més, àdhuc en el cas d'haver d'anar davant d'un tribunal, que tots som iguals! Si no es protegeix aquest professional, resulta que alguns —els que tenen determinades responsabilitats— són menys iguals que els altres. I que són ofesos —també, doncs, menys iguals— els que hi han confiat.

En dir això, recordo que hi ha persones que al secret professional hi sumen el de confessió. En una situació de llibertat religiosa també aquest darrer és sagrat.

■ Joan Guiteras

El missatge del físic Stephen W. Hawking en la cerimònia inaugural dels Jocs Paralímpics, segur que no va passar desapercebut a ningú. Ell es referia que "aquells de nosaltres que tenim alguna disminució no hauríem de considerar-nos marginats. Som éssers humans normals que tenim només algunes necessitats especials". Aquestes paraules són una crida a la nor-

"Poder-se sentir feliç, precisament pel fet de ser irrepètible, és el que ens ensenya el professor Hawking. Quan la societat aposta per la igualtat indiscriminada, no hi fa res que n'hi faltin un, dos o deu milions d'aquests éssers, o que fins i tot, per la mateixa raó se'ls pugui eliminar."



Stephen Hawking

La paradoxa de la minusvalia

Assumpta Sendra

malitat i la dignitat de tot ésser existent. És ben clar que tot ésser humà és minusvàlid, ja que no hi ha ningú perfecte. Hi ha minusvàlues diferents, de moltes menes, i allò que el professor Hawking pretén és rebutjar la marginació, molta encara, agreujada pel fet que en el nostre món es valora exageradament l'èxit i la competitivitat. També tractem de vegades d'una manera paternal aquestes persones, i tenim tendència a justificar les discriminacions.

Hem pogut observar als recents Jocs Paralímpics de Barcelona el gran esperit de superació, de valentia i de coratge que hi tenien aquests atletes. És alligador, pels qui es creuen "normals", de veure l'esforç d'integració, el gran paper de naturalitat i de normalitat que ells estan fent perquè siguin considerats uns més. I no un grup especial, diferenciat i segregat—tot i saber, tal com repeteix el físic Hawking, que "no hi ha cap ésser humà estàndard o comú. Tots som diferents". La sort de la diferència humana és el que dona una varietat exquisida a la societat i a

la vida; però, tot i ser tan clar, els sembla, a moltes persones, que aquesta diferència és accidental, secundària. Poder-se sentir feliç, precisament pel fet de ser irrepètible, és el que ens ensenya el professor Hawking. Quan la societat aposta per la igualtat indiscriminada, no hi fa res que n'hi faltin un, dos o deu milions d'aquests éssers, o que fins i tot, per la mateixa raó, se'ls pugui eliminar. La ironia de qui no sap ficar-se pel món veient els qui té al seu costat, fa que el seu entorn se li transformi en indiferència; tanta, que tant se li'n dona a ell mateix de ser

com de no ser. És clar que aquesta actitud de supèrbia no sempre es duu a terme a trets ni amb altres armes, però sí que s'anihila menyspreant, avorrint i fins maltractant aquests éssers, que són un tresor veritable. M'imagino que el professor Hawking ens volia explicar els continguts socials de la irrepèibilitat, i ens demanava, a més, que no apostéssim al joc absurd de rebutjar ningú.

Assumpta Sendra és membre de l'Àmbit Maria Corral

CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES •

◆ Tinc simpatia per Leonardo Boff

Sr. Director:
Les poques coses que d'ell conec són les repulses i desdenys que li han dedicat, segons he tingut ocasió de llegir. Si això és a causa, principalment, de la inculpció del capitalisme per tot el mal del món (en lloc de culpar-nos a nosaltres mateixos), és possible que Boff no vulgui atacar o injuriar persones, sinó el sistema capitalista (que no és precisament un model de justícia social). Si el marxisme està impregnat d'ateisme ideològic, el capitalisme individualista, està enfarregat d'ateisme pràctic, que no té altre déu que el diner. Si és per qüestions dogmàtiques, jo crec que hem de respectar la possible rectitud de consciència, ni que sigui errònia. No obstant, jo crec que els opositors de Boff, li desitgen el bé, i prou voldrien que tornés a casa ben aviat, però això no s'aconsegueix amb el desdeny o menyspreu. Crec

que caldria més amor i comprensió. Per això, per amor al vençut o fracassat, tinc simpatia per Leonardo Boff.

JOSEP CARDONA
Barcelona



◆ Matriculació a l'Institut de Teologia

Sr. Director:
El desembre de 1990 aparegué una resposta molt encoratjadora del Director de l'Institut de Teologia de Barcelona a la demanda feta precisament a C.C., per obrir-se matricules pels qui no poden desplaçar-se a les classes. Fou molt ben acollida aquesta proposició i no es descartava la possibilitat de convertir-la, en un més enllà, en fet real. Cada començament de curs llegim al "Full Parroquial" i en altres anunciats l'avis de matriculació i ens engresquem novament per assaborir la mel i la bresca d'un rusc, que ens fa glatir i del qual voldríem saturar-nos.

Una vegada més Dr. Joan Guiteras i Vilanova venim a la vostra benvolença i a la vostra bonhomia.

J. PLANS i MAS
Barcelona



◆ Església universal

Sr. Director:
De tant en tant llegeixo "Catalunya Cristiana". Crec que haurien de fer més reportatges del que passa en altres països i més entrevistes, no solament de persones de Catalunya, sinó d'altres comunitats autònomes i sobretot més notícies de l'Església d'Espanya i del món. També podrien posar, si és possible, la qualificació moral i artística de les pel·lícules de televisió i de cinema. Els articles que han publicat darrerament del bisbe Joan Martí m'han agradat molt.

EDUARD OLLER GARCIA
Barcelona

◆ Aclariments del Dr. Lluís Folch i Camarasa

Sr. Director:
Acabo de llegir amb la sorpresa que vostè es pot figurar que una de les cartes aparegué a C.C. el 8 d'octubre passat amb el títol "Declaracions desafortunades", està signada per Ll. Folch i Camarasa que indubtablement no sóc jo. No conec l'existència d'una altra persona que pugui signar d'aquesta manera, per tant o es tracta

certament d'una persona que pot signar així o d'un error no fàcilment comprensible. Jo sóc fill de Lluís Folch i Torres i de Isabel Camarasa i Serra, sóc metge i pedagog i moltes coses més que els anys et permeten ser. Voldria que els que em coneixen no m'atribueixin les "Declaracions desafortunades" a mi. I no cal dir que m'agradaria saber què ha pogut passar.

LLUÍS FOLCH I CAMARASA
Barcelona

ACUDIT

ESTEM PREPARATS PER UN INCENDI,
I PER LES MÉS ALTES TEMPERATURES,
PERÒ NO SOM EL TELÈFON VERMELL
QUE VOSTÈ ES PENSA, SENYORA!

Nº 808BERS
9034 NO 080

Pisarrin

AVÍS URGENT

Per als qui han anat a Terra Santa

NOVES DADES

✓ Del 26 al 29 de novembre
(dijous tarda a diumenge tarda)
i no del

23 al 29 de novembre

Amb la paraula de Déu refem
el nostre pelegrinatge.

P. Romuald Díaz, monjo

PER A INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS

Per telèfon: (973) 48 00 45. De 9 a 12 i de 16 a 20, tots els dies.

CASA D'ESPIRITUALITAT. 25287 EL MIRACLE (El Solsonès)



Joan Pau II a la Conferència Episcopal Ilatinoamericana

Promoció humana i cultura cristiana, reptes de la nova evangelització

La tarda del 12 d'octubre, a l'auditori de San Pablo de la capital dominicana, Joan Pau II va obrir solemnement la IV Conferència de l'Episcopat Ilatinoamericà, com informàvem en el nostre número anterior. En aquest publicuem resumit el seu pensament, informant primer sobre algunes al·locucions que el Papa va adreçar a altres comunitats cristianes del continent.

El Sant Pare va rebre en el darrer dia d'estada a Santo Domingo a la Nunciatura Apostòlica, representants de les diferents comunitats indígenes i afroamericanes als quals féu arribar un missatge de pau i esperança, alhora que reivindicava els seus drets, algunes vegades conculcats. Joan Pau II expressà el seu desig de poder visitar aquestes comunitats en els seus territoris en un futur no molt llunyà, com estava previst al començament abans de la seva recent operació quirúrgica.

1 L'Església afavoreix la identitat i promoció indígena

Emmarcades les seves paraules en el context de la celebració del V Centenari, el Papa exaltà els valors de la religiositat natural i els valors específics dels pobles indígenes que, després del procés evangelitzador de fa 500 anys, han confluït en la fe cristiana.

Recordà com l'Església des de la primera hora denuncià els abusos comesos amb els indis en aquella època. Avui també ho fa i manifesta el seu amor i respecte vers aquests fills de Déu, tan dignes com els altres homes, molt propers a Crist per la predilecció del Senyor vers els pobres. El Papa animà els indígenes a conèixer i promoure amb legítim orgull la cultura dels seus pobles, refusant tot el que s'oposa a la moral evangèlica.

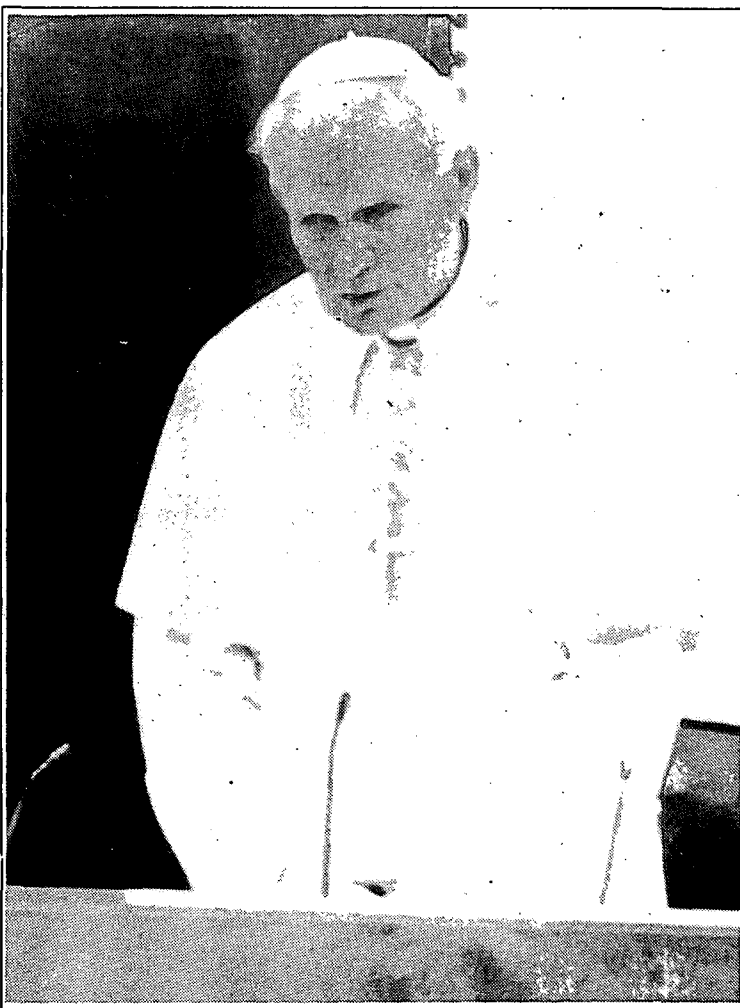
El Papa reivindicà la defensa ecològica i el dret dels indígenes a la tinença de la terra. Assegurà que l'Església no estalviarà mitjans per promoure el bé comú i el desenvolupament integral d'aquestes comunitats indígenes, alhora que els demanà ser protagonistes de la seva pròpia elevació espiritual. Va demanar a aquests col·lectius una més gran integració i participació en la vida eclesial. Les seves paraules foren de refús a l'esclavatge i la proclamació de la igualtat de tots els homes.

Audiència amb la delegació afroamericana

En adreçar-se a aquest col·lectiu, el Sant Pare reiterà la seva condemna de l'esclavitut, valorant la cultura afroamericana alentant a la seva conservació i promoció, sempre dins la fidelitat de la fe cristiana. Joan Pau II es va mostrar solidari amb el sofriment i la pobresa d'aquest col·lectiu: **"L'Església — digué textualment — coneix els vostres sofriments i us acompanya i dóna suport a les vostres reivindicacions"**.

Davant el Cos Diplomàtic

En un altre discurs davant el Cos Diplomàtic, Joan Pau II va ratificar la bíblica i evangèlica **opció preferencial pels pobres**, en continuïtat amb les Conferències de Medellín i Puebla. A continuació, es va referir a la **Teologia de l'alliberament** en aquests termes: "La genuïna praxi de l'alliberament ha d'estar sempre



Joan Pau II en el moment d'obrir la IV Conferència Episcopal Ilatinoamericana de Santo Domingo

inspirada per la doctrina de l'Església". Igualment, afirmà que la **bandera de la justícia** no ha de ser arrabassada en l'Església per cap ideologia.

Expressà els seus més habituals

pensaments sobre la **cultura de la vida** des de la família, el matrimoni, l'atenció als infants, i una desqualificació explícita a la guerrilla, l'avortament, l'eutanàsia, la guerra, el narcotràfic o la con-

demna a pena de mort. Davant la crisi cultural que, segons el Papa, es viu en els nostres dies, propugna una vegada més, la consolidació de la cultura cristiana a través de l'**humanisme cristià**. A tal efecte, invita a nous afanyos en pro del **diàleg entre la Fe i la ciència i la Fe i la cultura**. Igualment es va referir al compromís de l'Església en front els mitjans de comunicació social, la vigilància en la publicació de llibres religiosos i el moviment ecologista, des de la clau de Déu Creador. Per això va demanar respecte a les **cultures indígenes i afroamericana**, canal de la cultura popular amb què també ha sintonitzat l'Església Ilatinoamericana. Un bonic exemple d'aquesta barreja de cultures es troba en el rostre mestís de la Mare de Déu de Guadalupe.

Una força espiritual per al país

El Sant Pare va rebre també a la Nunciatura Apostòlica, lloc on es va hostatjar, els bisbes i fidels d'Haití i expressà la seva esperança que l'Església en aquest país sigui "una força espiritual amb influència creixent". Haití és un poble assetjat per múltiples i dramàtics problemes.

"Estic a prop vostre, ara que el vostre país no deixa de passar d'un període dolorós a un altre període dolorós, comportant in-

FILTRANT LA NOTÍCIA

Amèrica Ilatina: com pagar el deute extern

Un dels temes tractats en la IV Conferència de l'Episcopat Ilatino-americà, que s'ha celebrat a Santo Domingo, ha estat el del deute extern dels països pobres. Ja el Papa en la seva homília en la catedral va advertir que "se sigui comprensiu" en aquest afer. I afegí que no serviria de res "si es continuen produint fenòmens com la fuga de capitals, l'acumulació de riqueses en mans d'uns pocs i el fet que considerables sumes i recursos siguin dedicats a l'armamentisme".

En les primeres sessions de la Conferència, els bisbes han fet saber als responsables de l'economia mundial que, si no se soluciona la pobresa del Tercer Món, cada vegada serà més freqüent l'emigració cap als països rics, emigració que serà imparable. Els bisbes, però, no es conformen a denunciar fets, sinó que han estudiat recerques consuesades per fer-les públiques en l'assemblea.

Monsenyor Gregori, bisbe brasiler i president de "Caritas Internacional", ha dit: "El deute extern s'està pagant a costa del desenvolupament, quan les nacions riques haurien de crear condicions perquè el seu desenvolupament es produís també al Sud, entre altres motius, perquè així podrien cobrar almenys, part del que se'ls deu".

Un altre bisbe, monsenyor Rodríguez Maradiaga, auxiliar de Tegucigalpa, ha declarat que l'Església reconeix l'obligació de pagar els deutes, però que

aquests estan qüestionats per un altre deute: el de la supervivència dels pobles que han de costejar els pagaments dels interessos". "El deute primitiu — afegeix — ja ha estat pagat amb escreix amb el cobrament dels interessos altíssims a què fou prestat".

Monsenyor Rodríguez Maradiaga, fent-se ressò de les paraules de Joan Pau II, ha denunciat els governants de l'Amèrica Ilatina que en ocasions han utilitzat, i encara utilitzen, els préstecs "pel seu enriquiment personal i per finalitats militars". Més encara, ha revelat que molts préstecs es condicionen a una clàusula que exigeix organitzar campanyes contra la natalitat. "Són pressions immorals per reduir els pobles a una nova esclavitut, la d'aconseguir que siguin pobres i no puguin enfrontar-se així amb els rics".

L'assessor laic de l'Episcopat argentí, Marcelo Zappioli, ha manifestat l'intent de buscar fórmules que permetin "el pagament del deute, sense arruïnar el país deutor". Un exemple, segons Zappioli, seria que els interessos, un cop pagats, "s'invertissin en el propi país, sense treure fora el capital".

S'espera que algunes d'aquestes propostes es facin públiques en el document final que redactarà la magna assemblea de bisbes reunits a Santo Domingo.

■ Francesc Gamissans



**CASA
GAY**

Servei de lloguer per
a festes i banquets.
Cadires, taules,
cristalleria, vaixel·la, etc.

Roger de Llúria, 12 i 14
Tels. 318 14 95 - 301 67 31



quietud i angoixa", digué el Papa als haitians, nació amb la qual limita la República Dominicana a l'illa de "La Hispaniola". "Porto els sofriments dels uns i dels altres: reso per aquells que es veuen obligats a fugir a altres terres, pels que se senten perseguits, desorientats, sense treball ni seguretat, i per a totes les persones els drets de les quals són burlats".

Joan Pau II els invità a mirar Jesucrist que "és el mateix ahir, avui i sempre. Us estima i dirigeix les vostres vides en el seu disseny misteriós". Trebal·leu amb els vostres pastors, continuà, per "acollir millor i conèixer millor la Paraula de Déu, i sigui la vostra regla de vida".

Expressà l'esperança que l'Església a Haití experimenti "un gran impuls apostòlic i una vasta creativitat catequètica" així com un interès profund per l'home i "l'ajut mutu per establir i mantenir relacions veritablement humanes". El Papa afegí: "Déu vol que els seus fills visquin en pau i que tinguin el que necessiten per poder viure en el respecte i en la dignitat".

2 Reptes de la Nova Evangelització

En un important discurs d'obertura de la IV Conferència General del CELAM i a l'Auditori de San Pablo de la capital dominicana, Joan Pau II va obrir solemnement la IV Conferència General de l'Episcopat Llatinoamericà.

El Papa pronuncià un important discurs, dividit en 5 parts, centrat en el tema de la Conferència General: "Nova Evangelització", "Promoció humana", "Cultura Cristiana", i el lema, manllevat de la Carta als Hebreus, "Jesucrist, ahir, avui i sempre". En les seves primeres paraules, presentà la IV Conferència General com un especial temps de gràcia i responsabilitat, i va citar, centrant el seu tema i el seu contingut, unes paraules del Concili Vaticà II, en el 30 aniversari de la seva inauguració, i unes altres de Pau VI quan va obrir la segona Conferència del CELAM a la localitat Colombiana de Medellín. En diverses ocasions, el Sant Pare va donar gràcies a Déu per aquests 500 anys d'Evangelització.

Jesucrist ahir, avui i sempre

La primera part del seu discurs versà sobre el tema ja esmentat de la IV Conferència General. Reiterà, com ja va dir el dia de la seva arribada al país, que ve a celebrar Jesucrist i els cinc segles d'implantació en aquestes terres de Jesús, **Església Catòlica** que, des del primer moment, **fou defensora infatigable dels indis, dels seus drets i cultures, en front els abusos colonitzadors**, com ha quedat provat, una vegada més en un recent simposi històric celebrat a Roma.

Afirmà el Papa que la Conferència de l'Episcopat Llatinoamericà es reuneix "per perfilar les línies mestres d'una acció evangelitzadora que posi a Crist en el cor i en els llavis de tots els llatinoameri-

cans". Valorà molt positivament la salut de l'Església en aquestes terres i digué que la seva presència i paraules eren **signe de profunda convicció i corresponsabilitat eclesial**.

La Nova Evangelització

El Papa definí de manera positiva i negativa el que és la nova Evangelització, que passa sempre per predicar la inescrutable riquesa de Crist, "el mateix ahir, avui i sempre", a qui cal predicar **amb plena fidelitat i puresa sense acceptar cristologies reductives, a l'unison amb el magisteri de l'Església**.

Es va referir seguidament a la **vocació i missió del teòleg en l'Església**, la qual "estimula, admira i respecta". Aquesta vocació sorgeix en l'interior de l'Església i pressuposa la condició de creient del mateix teòleg, una fe en la paraula de Déu i el seu amor a l'Església. Joan Pau II refusà un magisteri dels teòlegs paral·lel al magisteri de l'Església. L'oposició sistemàtica a l'Església, la contestació i discòrdia són obstacles per a l'Evangelització.

Adreçà també unes paraules relatives als **moviments catequètics, bíblics i litúrgics**. Afirmà que **el nou Catecisme** serà un valuós instrument per a la nova Evangelització. Es congratulà de la renovació i riquesa bíblica i litúrgica que s'experimenta en aquesta terra i invità a aprofundir i impulsar celebracions eucarístiques dignes, vives i participades.

La novetat d'aquesta nova Evangelització radica en l'estil "Nou ordre, noves expressions, nous mètodes", **de manera que contrarestin el creixent secularisme**. I, així, s'afronti decididament **el problema de les sectes**, en la proliferació de les quals no hi és absent el problema de debilitar



El Papa exaltà els valors de la religiositat natural i els específics dels pobles indígenes. "Són tan dignes com els altres homes, molt propers a Crist pobre"

la unitat i cohesió llatinoamericans. Presentà la **religiositat popular com antídoto contra les sectes** i garantia de fidelitat a l'Evangelí.

Promoció Humana

Aquesta tercera part és, potser, la més significativa i clarificadora del discurs papal. En ella, Sa Santedat presenta la **promoció hu-**

mana com lògica conseqüència de l'Evangelització, "la qual tendeix a l'alliberament integral de la persona". No hi ha promoció humana al marge de Déu.

Per a Joan Pau II, els pastors agents de pastoral a llatinoamèrica són solidaris amb el clam del pobre, asseguren el paper del Bon Samarità. Toquen de prop les situacions angoixoses de tant germans que els manca el necessari. Féu una nova crida en pro d'una **més gran solidaritat internacional** i reivindicà, una vegada més, la necessitat d'una més justa distribució de la riquesa, refusant la falsa solució de la reducció del creixement demogràfic. Tornar a afavorir la **instauració d'una veritable economia de Comunitat i participació de béns, mitjançant un procés d'integració llatinoamericana**.

El Papa recal·là la necessitat de superar divisions estèrils en el si de l'Església i de la societat, en un esforç per viure en comunió eclesial, per això cità les paraules del bisbe del segle II Sant Ignasi d'Antioquia que vetllava per la unitat entre el bisbe, els seus sacerdots i els seus fidels. Al final, va posar l'Església Haitiana a la intercessió de la Verge Maria del Perpetu Socors, patrona d'aquest país.

A la tarda, el Sant Pare va assistir

a les sessions de treball de la IV Conferència de l'Episcopat Llatinoamericà. Quan aquesta assemblea fou oficialment oberta, Joan Pau II féu lliurament a tots els bisbes cristians d'un senzill i bonic pectoral amb la creu de l'evangelització.

Primeres intervencions

La primera intervenció va ser a càrrec del president d'aquesta IV Conferència, el Cardenal Secretari d'Estat, Angelo Sodano, el qual subratllà que l'atenció pastoral per Amèrica Llatina havia estat una constant en tota la història del Papat i com Joan Pau II s'havia mostrat especialment sensible per aquest tema. Assegurà al Papa que els treballs d'aquesta IV Conferència General del CELAM serien expressió de vida i col·legialitat entre els pastors assistents perquè Amèrica cregui.

El Cardenal López Rodríguez, President del CELAM i Arquebisbe de Santo Domingo, el seguí en l'ús de la paraula per insistir en la idea que Amèrica Llatina se sap especialment estimada i vetllada per Joan Pau II. Considerà les dues grans expectatives d'aquesta Assemblea saber donar resposta a l'home llatinoamericà del deteriorament de la seva qualitat de vida i, sobretot, saber proclamar la paraula de Déu i educar en la Fe, de manera que es produeixi la necessària conversió que li sigui possible la nova Evangelització.

En números posteriors de "CC" donarem informació del desenvolupament d'aquesta IV conferència de l'Episcopat Llatinoamericà.

Abans de tornar a Roma

A l'aeroport de "Las Américas" abans de la seva tornada cap a Roma, Joan Pau II va expressar als religiosos i autoritats civils el seu desig que el lema de la Conferència Episcopal, "Jesucrist ahir, avui i sempre" es faci vida en els individus, en les famílies, en la societat dominicana.

El Papa agrai a Déu "per haver-li concedit la gràcia de compartir aquestes jornades d'intensa comunió i esperança". I afegí: "Ha estat motiu de profunda satisfacció trobar-me amb una Església viva, on els seus pastors es lliuren generosament a les tasques de la nova evangelització, compartint la joia i la tristesa de la gent i cooperant en la promoció de la justícia i de la fraternitat entre tots". Va reconèixer que el futur d'"aquest continent d'esperança" ofereix grans reptes i afirmà que és més necessari que mai que les persones "donin nova vitalitat als valors morals com a factor de cohesió social, solidaritat i progrés".

● C.C.

Més informació

Nombre de participants

Són exactament 356 els participants d'aquesta Conferència General, dels quals 307 són membres de dret; 24 convidats, 20 perits i 5 observadors. **Monsenyor Bovone**, secretari de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, substitueix el Cardenal **Joseph Ratzinger**, prefecte d'aquests Dicasteri romà, en no poder assistir a causa de l'accident que va patir l'agost passat.

Roda de premsa de testimonis de l'alliberament

En el mateix hotel on s'allotjava el seguici papal i altres prelats, el col·lectiu de teòlegs de l'alliberament "CLASEC" convidaren els mitjans de comunicació a una roda de premsa, en la qual afirmaren que la teologia de l'alliberament no ha mort. Han demanat un més gran protagonisme per al laicat i per al paper de la dona a l'Església i s'han manifestat favorables que la IV Conferència General prengui opcions clares contra la pobresa i a favor de la promoció i alliberament humà. Han demanat també que desaparegui la confrontació entre la teologia de l'alliberament i la teologia institucional.

El Papa dona cent mil dòlars a un hospital d'infants

Abans de participar en les sessions vespertines de treball de la IV Conferència General de l'Episcopat Llatinoamericà, Joan Pau II afegí a les seves activitats una visita a l'hostal d'infants Roberto Rey Cabral, on s'entretingué parlant amb alguns dels treballadors i amb els infants. Al final de la visita féu una donació de cent mil dòlars per a l'hostal.

LOS CISNES DEL LEE, d'Alfonsa Porto SOLEDAD Y VIDA INTERIOR, de M.D. Raich

Dos llibres per al futur

Imprescindibles a la biblioteca del cristià d'avantguardia.

Podeu trobar-los a: "La Formiga d'Or", Portal de l'Àngel, 5 - 08002-Barcelona



• **CURSET SOBRE LA PREGÀRIA.**— Promogut pel Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes, a càrrec de Mn. Ballarín, amb el títol de *Temps i eternitat*. L'oració, cada dilluns de novembre a les 19.30h. Més informació a c/ Rivadeneyra 6, 3r. 08002 Barcelona, tel. 317 48 58 (de 10 a 14h i de 16 a 20h, fins divendres al migdia).

• **CATALUNYA A L'ÈPOCA DE COLOM (1450-1506).**— Exposició de com era la realitat de Catalunya en aquella època, organitzada per la Comissió Amèrica i Catalunya 1992. És presentada a Barcelona: a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, al saló reial del Tinell i a la capella de Santa Àgata, simultàniament; fins al 27 de novembre.

• **CAPÍTOL GENERAL DELS FRAMENORS CONVENTUALS.**— S'ha celebrat enguany capítol extraordinari a Mèxic, amb motiu dels 500 anys de l'evangelització d'Amèrica, i s'hi han elaborat els documents: Presencia y testimonio franciscano menor conventual hacia el año 2000; Justicia, paz y salvaguarda de la creación, i El estudio del carisma franciscano en las diversas etapas de la formación. Es van dedicar, a més, sessions de reflexió sobre el testimoni martirial de quatre framenors conventuals a l'Església llatinoamericana: Casimiro Cypher, a Honduras (1975); Carlos de Dios Murias, a l'Argentina (1976), i Miguel Tomaszek i Sbignew Strzalkowski, al Perú (1991).

BARCELONA

• **RECÉS PER ALS QUI TREBALLEN A LA MARGINACIÓ.**— Convocat pel Secretariat diocesà de Pastoral per als Marginats, a les Religioses del Sagrat Cor (c/ Ramon Miquel i Planas 26-28), **dissabte 31**, de les 10 a les 14h; Mn. Emilià Almodóvar hi farà referència a la relació de Jesús amb els col·lectius marginats.

• **VETLLA DE PREGÀRIA MENSUAL.**— Pels països de l'Amèrica Llatina i sota la divisa de "500 anys d'esperança", cada darrer dissabte de mes, a les 20h: **31 d'octubre**, a la parròquia del Pilar, de Cornellà (Sant Ildefons). Hi convoquen: Comitè Òscar Romero, Cristianisme i justícia, Secretariat diocesà de Pastoral per als Marginats, Setem, Justícia i pau i Amics del bisbe Pere Casaldàliga.

• **APOSTOLAT MUNDIAL DE FÀTIMA.**— Acaben aquests dies els cultes de devoció commemoratius del 75è aniversari de les aparicions. Aquest **cap de setmana**, presència de la imatge benedicida pel Papa, a la capella de les Celadores del Culte Eucarístic (c/ Aribau 290); dies 6 i 7, a la parròquia de Sant Jaume (c/ Ferran 28), per tal de fer-ne el comiat de Barcelona el dia 8 al matí, a l'hora que es determinarà (tel. 207 25 98 o 207 44 79).

• **TALLERS D'ORACIÓ I VIDA.**— Són quinze sessions setmanals de dues hores de durada, segons el mètode del P. Ignacio Larrañaga (ofmCap); en comencen el **dissabte 31**, a les 10h, a la parròquia de Sant Joan Bosco (Pl. Fernando Reyes 2, 08027 Barcelona). Per a més informació: tel. 408 29 10 (P. Antonio) o 408 28 32 (Sra. Juliana).

• **CONCERT DE CARILLÓ AL PALAU DE LA GENERALITAT.**— El **diumenge 1**, primer de mes, a les 12h, a càrrec de la carillonista Anna-Maria Reverté.

• **SANT CARLES, PATRÓ DE LA BANCA.**— Celebració eucarística, **diumenge 1**, a les 20h, a la parròquia de Sant Carles Borromeu (c/ St. Lluís .89), presidida per l'arquebisbe Ricard-Maria Carles, amb l'assistència de representants de diverses entitats bancàries. Hi ha programades també dues conferències, al centre social Foc Nou, a les 20.30h: el dia 3, per Sor Genoveva Massip, sobre: *Vivències en el món de la droga, la sida i els marginats*, i el dia 9, pel P. Francesc Xicoy, s.i., sobre: *El missatge cristià, avui, a la família, a l'ensenyament, a l'Església i a la societat*.

• **MISSA EN RITU BIZANTÍ.**— Diumenge vinent, i cada **primer diumenge de mes**, a les 10.30h, a la parròquia de Santa Maria Reina (Ctra. Esplugues 103), se celebra l'eucaristia segons la litúrgia de sant Joan Crisòstom (ritu bizantí).

• **AULA DE TEOLOGIA DE MONTALEGRE.**— Comença el dilluns 2 de novembre el curs *La teologia moral a l'abast de tothom*, que continuarà cada dilluns (c/ Valldonzella 13), de 10.30 a 11.15h, dirigit pel Dr. Ignasi Segarra, professor i consultor de diverses publicacions periòdiques.

• **CONFERÈNCIES AL C.I.C.**— L'activitat dels dilluns, de 17 a

18.30h, durant el mes de novembre, a més del diàleg en la fe i la celebració eucarística del **dilluns 2**, serà una conferència de Fèlix Martí (Reflexions ètiques sobre el futur d'Europa) el dia 7, i un cicle bíblic sobre "l'alliberament definitiu de Pere", a càrrec de Mn. Josep Rius-Camps, els dies 16, 23 i 30. El C.I.C. és a Via Augusta 205 (tel. 200 11 33).

• **INSTITUT SOCIAL DE LA DONA.**— Als cursos que ofereix la Institució Xaveriana (Av. F. Cambó 12, 2n) s'afegeix aquest mes de novembre: "Relaxació i equilibri intern", cada **dilluns**, de 19.30 a 21h, a càrrec d'Enric Seguí.

• **MISSA PELS DIFUNTS DE BARCELONA.**— Convocada pel capítol i presidida per l'arquebisbe Ricard-Maria Carles, **dilluns 2**, a les 19h, a la catedral, eucaristia en sufragi dels qui han mort entre el 1991 i el 1992 a la ciutat i a la diòcesi de Barcelona.

• **MISSA DE DIFUNTS POLIFÒNICA.**— Interpretació de la *Missa de la Coronació*, de W.A. Mozart, **dilluns 2**, a les 20h, a Santa Maria Reina (Ctra. Esplugues 103), en sufragi dels difunts de la parròquia i de tots els fidels difunts.

• **CURSOS DE TEOLOGIA I DE FORMACIÓ PERMANENT PER A RELIGIOSOS.**— Continuen aquest mes de novembre a l'institut de teologia i humanisme Sala Penyafor, dels pares Dominicans (c/ Bailèn 10; 08010 Barcelona; tel. 246 33 00); els **dilluns 2, 16 i 30**: "Los sacramentos, encuentros de salvación", i els **divendres 6, 13 i 27**: "Vida religiosa, sociedad y Nueva Evangelización".



• **INICI DE CURS DE L'INSTITUT DE TEOLOGIA ESPiritUAL.**— Acte d'obertura, **dimarts 3**, a les 19h, amb una lliçó inaugural del Dr. Fernando Sebastián, gran canceller de la Universitat de Salamanca, arquebisbe coadjutor de Granada i administrador apostòlic de Màlaga, sobre *Un esfuerzo teológico apropiado para impulsar una pastoral de la evangelización*, a la Facultat de Teologia (c/ Diputació 231).

• **VII JORNADES DE L'HOMME DE MAR.**— Se celebren la setmana

entrant: **Dimarts 3**, a Stella Maris, a les 19h, col·loqui i àudio-visual presentat per Mn. Amador Roig, sobre *El factor humano en la mar*. **Dijous 5**, a l'Institut Social de la Marina, de 18.30 a 21h, —taula rodona sobre *El trabajador del mar español ante la Europa del 93*, amb Mn. Rodríguez-Martos de moderador. Per acabar amb la festa de **dissabte 7**, entorn de l'eucaristia que presidirà a Stella Maris, a les 19.30h, el bisbe José Sánchez González, promotor de l'Apostolat del Mar.

• **MISSA PELS COL·LABORADORS DEL FONS COMO DIOCESÀ DIFUNTS.**— Se celebrarà el **dijous 5**, primer dijous de mes, a les 19h, a la capella del sant Crist de Lepant, de la catedral, a iniciativa de la Delegació Diocesana d'Economia, que hi convida tots els col·laboradors, així com els parents i amics dels ja difunts.

• **ESCOLA DE PREGÀRIA DELS JOVES, A LA CATEDRAL.**— El propinent **dijous 5**, a les 19.30h, hi haurà la segona trobada del curs present, presidida per l'arquebisbe Ricard-Maria Carles. El tema d'enguany és "Les actituds de Jesús", i la reflexió d'aquest mes, *El seu pensar* (Jo 5:30). És aquesta una activitat de la Delegació diocesana de Pastoral de la Joventut (tel. 301 12 77).

• **CONÈIXER L'ESGLÉSIA QUE ÉS AMÈRICA.**— En el marc de l'exposició bibliogràfica de literatura teològica llatinoamericana (1968-1992), a la Facultat de Teologia de Catalunya (c/ Diputació 231), **dijous 5**, a les 19.30h, conferència sobre *Història de la teologia i teologia de la història*, a càrrec de Dom Evangelista Vilanova.

• **MAASTRICHT: BALANÇ D'UN ESFORÇ TITÀNIC.**— Conferència que pronunciarà el **dijous 5**, a les 19.30h, el prof. Joaquim Muns, en l'obertura de curs del Col·legi Major Pedralbes (Av. Pearson 27-29), de Barcelona.

• **ARXIPRESTAT DE LA SAGRADA FAMÍLIA.**— Curs d'història de l'Església, a partir de **dijous 5**, a les 20.30h, a la parròquia de Sant Tomàs (c/ Roger de Flor 245), a càrrec del P. Anton-Maria Vilarrúbias i Codina, cmf.

• **HORA SANTA DE REPARACIÓ I CONSOL.**— Vigília de primer divendres, el **dijous 5**, de les 21.30 a

les 23.30h, i amb sacerdots per confessar, se celebra a la parròquia de la Mare de Déu de la Pau (Pl. Ferran Casablanques 4-6), organitzada per Homes del Sagrat Cor.

• **TRES DIES DE REFLEXIÓ IGNASIANA.**— Per a persones ja grans o que esperen arribar-hi aviat. **Del 5 al 8 de novembre**, sobre el tema: En les mans de Déu (una joiosa llibertat; a la recerca del voler de Déu: superar els entrebancs; fer-se present) i dirigit pel P. Lluís-Antoni Sobrero s.i., a la casa d'exercicis Sant Ignasi, de Sarrià (c/ Carrasco i Formiguera 32, 08017 Barcelona, tel. 203 88 62).

• **UNA NOVA VISIÓ DEL MATRIMONI EN UN CAP DE SETMANA.**— Encontre matrimonial d'aprofundiment en la relació d'esposos i en el sagrament, mitjançant la tècnica del diàleg, els propinients **dies 6** (des de 21h), **7, i 8** (fins a 18h), a Begues. Hi poden assistir sacerdots i religiosos, seguint un temari adient, i el fet de ser d'orientació catòlica no exclou pas altres religions o creences. La contribució a les despeses és voluntària i anònima del tot. Informació als telèfons: 232 38 77, 349 75 87 o 213 45 42.

• **TANDES D'EXERCICIS ESPIRITUALS.**— Per a homes i dones, tant joves com adults, el mes de novembre: **Del 6 al 8**, de cap de setmana, a Sarrià, dirigida pel P. Luis Delsors, jesuïta, i **del 16 al 20**, a Tiana, dirigida pel P. José Solé-Asens, jesuïta. Informació i inscripcions: Obra d'Exercicis Parroquials (c/ Duran i Bas 9 pral, 08002 Barcelona), tel. (93) 301 16 26.

TARRAGONA

• **RESPONSABLES DE GRUP DEL CONGRÉS DE CATEQUESI.**— Reunió, **divendres 30**, a la rectoria de Sant Joan de Valls, presidida pel Sr. Arquebisbe, amb orientacions de treball i presentació del primer bloc per Maria-Teresa Llach, secretària general del SIC.

• **TARDORAL D'ORGUE AL PENEDÈS.**— Segon concert d'aquest cicle a la **Bisbal del Penedès**, a l'església de Santa Maria, **diumenge 1**, a les 18.30, a càrrec de Jordi Figueras, amb obres de: Cabanilles, Guilain, Bach, Mendelssohn i Boëllman.

Teniu temps lliure? Guanyeu-vos un sobresou!

CATALUNYA CRISTIANA busca persones com vostè per cooperar en la difusió del setmanari, contactant amb possibles subscriptors. És una tasca apassionant per a la qual no hi ha distinció d'edat ni de sexe. S'estableix una notable compensació econòmica per cobrir despeses i dedicació.

Interessats, truqueu al núm. (93) 487 10 25. Sr. Roigé.

**Un miler de
monitors
pelegrinen a
Montserrat**

25è Aniversari de la Coordinació Catalana de Colònies i Esplais

(Vè de la pàg. 1)

Un servei a la nostra Església

El passat diumenge, 24 d'octubre, tingué lloc la celebració del 25è aniversari de la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai a Montserrat, amb l'assistència i participació de més de 1.000 persones en representació de les entitats federades a aquest Secretariat Interdiocesà.

A les 11 s'inicià la festa a la Plaça del Santuari amb una divertida representació que recollia els trets més característics de la identitat de la Coordinació. La salutació del President de la Coordinació, Josep Lluís Cleries, escrita com a davantal del fulletó que editaren expressament per a aquesta efemèride, deia així: "Avui, per a tots nosaltres és un a festa! Celebrem vint-i-cinc anys de servei als infants i joves. Celebrem vint-i-cinc anys de servei profund i continuat a l'Església i a la nostra nació catalana. No podem oblidar que aquesta història s'ha escrit gràcies al treball de moltes persones".

La resta del matí els mil monitors/res de la Coordinació es dividiren en petits grups per reflexionar sobre el sentit del seu treball educatiu. Abans de dinar, hi hagué una clamorosa i aplaudida actuació dels castellers "Xiquets de Tarragona". Després de dinar als "Degotalls", cap a les tres

de la tarda es començà a omplir de joves la basílica.

Mons. Joan Carrera: "No tingueu por a ser diferents"

Després de l'assaig de cants, i en començar la Missa, el Pare Abat, Sebastià Bardole, els féu una salutació en nom propi i de la comunitat. A continuació se celebrà l'Eucaristia, que fou presidida per Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona, acompanyat pel P. Abat i per Mn. Josep Anton Jové, Consiliari General de la Coordinació i per altres consiliaris. A l'homilia Mons. Carrera els exhortà a no tenir por de ser "diferents" dels altres joves. Subratllà, sobretot, el sentit de servei als infants i als adolescents i joves que caracteritza la Coordinació. "Teniu la responsabilitat -els digué- de tirar endavant aquest gran servei, perquè els joves del nostre país el necessiten. El vostre servei ha de consistir essencialment a creure en la Bona Nova de Jesús i a anunciar-la. L'evangelització dels altres, però, comença per la pròpia conversió. Plantegeu-vos la qüestió de la identitat. Podeu dir que són cristians cadascun dels vostres centres? Si no són cristians no portareu el missatge. Per guardar la vostra identitat us dono dos petits consells: pregueu cada dia i aneu a missa cada diumenge. Sembla res i, en canvi, és

decisiu" els digué Mons. Carrera, el qual clogué la seva homilia recordant la importància de seguir i aplicar a la vida dels centres el nou Directori Pastoral recentment aprovat.

Els quatre eixos del treball educatiu

A l'ofertori es féu ofrena d'una llàntia commemorativa, que encengué el P. Enric Puig i Jofra, SJ, antic Director general de Joventut i una de les persones que aquests anys ha treballat més per l'obra de Colònies a Catalunya.

Després de la Missa, a la plaça del Santuari tingueren lloc els parlaments. En primer lloc intervingué el President de la Coordinació, Josep Lluís Cleries, el qual recordà que el projecte de la Coordinació es basava en quatre grans pilars: 1) l'educació dels infants i joves; 2) el voluntariat; 3) Catalunya; 4) l'Església. "La fe és l'eix de tota la nostra acció educativa, ja que la mateixa fe és una crida a l'educació, traduïda en principis vitals i significatius que conformen la nostra manera de viure i el nostre sentit de la vida", digué el President de la Coordinació.

Finalment, el President de la Generalitat, Jordi Pujol, que els havia



El P. Enric Puig i Jofra, jesuïta encengué la llàntia commemorativa.

acompanyat ja a la celebració de l'Eucaristia, juntament amb el Secretari General de Joventut i la Directora General d'Atenció a la Infància, els adreçà la paraula. Després de recordar-los que els parlava, sobretot, com a persona que estima el país i la seva gent i que el serveix des d'una vivència cristiana, els agrai com a President el servei que la Coordinació ve realitzant des de fa 25 anys a la societat catalana.

Paraules del President de la Generalitat

"Avui tenim moltíssims joves no

integrats a res, a cap sistema de valors socials, polítics o religiosos, ni a valors de solidaritat autèntica, ni integrats a uns autèntics valors catalans... tenim tants joves que practiquen el rebuig social, l'apatia o la indiferència... i d'altres que no les practiquen, però que viuen coses només una moral de l'èxit d'una manera obsessiva... que és un greu problema que tenim. Vosaltres treballem perquè això no sigui així. Per això sou educadors", els digué el President Pujol. Pel que fa al voluntariat el President de la Generalitat es referí al recent boom del voluntariat olímpic i es preguntà què en quedaria d'aquest voluntariat "brillant": "¿Podrem, per exemple, reconduir-lo cap a veure vells a qui ningú no hi hagi gent disposada a donar més que no pas rebre, i que fins i tot n'hi hagi alguns que donin a canvi de res, és un país que no pot anar endavant. Vosaltres voleu donar. Us felicito i us dono les gràcies per tot el que veniu fent. Us demano que ho continueu fent durant molts anys".

La festa acabà amb una ballada i cantada, acompanyats del grup musical "Kairoi". A les 18,30, en acomiadar-se els mil monitors feren unes grans rotllanes per cantar "l'hora dels adéus".

● CC.

CALENDARIS DE «CATALUNYA CRISTIANA» PER AL 1993

Us oferim des d'ara, com cada any, el Calendari litúrgic corresponent a l'any nou que aviat iniciarem. Ho fem amb la certesa de la seva acceptació per part de tots els fidels — sacerdots, religiosos i laics — i amb el propòsit de fer més profitosa i accessible la litúrgia a tots els qui hi participen.

Presentem també, altra vegada, el Calendari mural, millorat de disposició i contingut, per tal que continuï essent present i sigui més útil encara, tant per poder-hi fer anotacions com pel missatge permanent que comporta.

El fet que l'any 1993 tingui unes especials connotacions europees, i ateses les arrels cristianes dels països que s'hi troben involucrats, el fil conductor d'enguany és una certa atenció pels sants de la vella Europa. Tots dos calendaris compten, a més, amb el suport gràfic d'algunes il·lustracions de còdex medievals.

Per tant, encomaneu-los i adquireu-los a temps, abans no s'exhaureixin!



Són publicats per
AMICS DE «CATALUNYA CRISTIANA»
Pl. Urquinaona, 11, 3r. 3a. A
08010 BARCELONA
Tel. (93) 301 37 18 - Fax 302 32 64





Els decrets i les propostes sorgiran d'una àmplia participació de tots els sectors eclesials

Adequar-se a la societat d'avui, objectiu del Concili provincial de l'Església catalana

L'arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense, Ramon Torrella, va convocar recentment a la finalització de la 115 reunió dels bisbes catalans, el concili provincial de l'Església catalana, que no se celebra a les diòcesis del Principat des del 1757.

El procés del concili, que s'obre a partir d'ara mateix, acabarà el 1996 amb la reunió dels bisbes—el concili pròpiament dit— per aprovar els decrets i les propostes. Aquests decrets i propostes, segons van assenyalar tant el Dr. Torrella com el Dr. Martínez Sistach, bisbe de Tortosa i secretari de la Tarraconense, hauran de ser fruit d'una àmplia participació de tots els sectors eclesials (laics, capellans i religiosos) que podran reflectir d'aquesta manera les seves preocupacions sobre els actuals problemes de l'Església a Catalunya i de la seva tasca evangelitzadora. Un dels principals motius del concili és, precisament, adequar l'Església catalana a la societat d'avui.

Ja el pròxim diumenge 29 de novembre es llegirà a totes les esglésies de Catalunya el decret convocant del concili signat per monsenyor Torrella, l'únic prelat que el pot convocar en tant que metropolità de les diòcesis catalanes—excepció feta de Barcelona—, que com a arxidiòcesi depèn directament de Roma.

Les etapes

Segons va explicar divendres passat el bisbe Martínez Sistach, durant aquest curs 92-93 s'anunciarà al poble de Déu el concili i se'l conscienciarà perquè hi participi. Els tres cursos següents s'esmerçaran en els debats diocesans i interdiocesans de les propostes. El Dr. Torrella va insistir en la importància que té el fet que els treballs preparatoris del concili es puguin dur a terme en només tres cursos, ja que "la nostra societat avança molt ràpidament" i els problemes plantejats aquests primers cursos "podrien perdre vigència" si el debat s'allargués massa.

El bisbe Martínez Sistach va assegurar, per la seva banda, que encara no hi ha cap temàtica marcada, sinó que s'espera que els temes de debat i els decrets conciliaris surtin íntegrament de la participació dels diferents sectors eclesials. "No hem fet res en aquest aspecte perquè esperem

representant de cada diòcesi, un religiós, una religiosa i un secler.

La mínima presència dels seclers en aquesta comissió la va explicar el Dr. Martínez Sistach com una simple qüestió d'operativitat, ja que els capellans, va dir, tenen un horari més disponible per a les sessions de

ment i de manera entenedora; i potenciar la coordinació de les diòcesis catalanes.

Davant de la possibilitat, plantejada pels informadors presents a l'acte, que les conclusions del concili provincial reivindicuin la creació d'una conferència episcopal catalana, independent de l'espanyola, l'arquebisbe de Tarragona va avançar que, efectivament, "aquesta és una discussió que té 'ganxo' polític, que ens toca la fibra interior, però que té una gran complexitat i que, per tant, s'ha de tractar amb molta objectivitat. És un desig i una utopia, i les utopies van bé perquè creen esperances", va concloure.

Mons. Torrella va dir sobre el tema que "no s'ha de pretendre que l'Església catalana vagi per davant de les opcions polítiques del partit que governa el país". El president de la Tarraconense va exemplificar-ho recordant la conversa que dies abans havia tingut amb un fidel de la seva diòcesi sobre el tema. "Li vaig preguntar si votava Esquerra Republicana, i hem va dir que no. I li vaig dir, 'veu?', només podria demanar, amb coherència, una conferència independent si votés ERC, no és coherent que ho faci si vota Convergència i Unió, no té base"

El primer concili provincial contemporani

Aquest serà el primer concili

provincial, convocat amb tots els bisbes i uts per un metropolità—mons. Torrella en aquest cas—, després del concili Vaticà II a Catalunya. Mons. Suquía va convocar, ja quan era arquebisbe de Santiago de Compostel·la, un concili pastoral. Tanmateix, els bisbes van assegurar en aquest acte que el concili que se celebrarà —i que de fet ja s'ha posat en marxa— serà eminentment pastoral, i que descartarà tractar temes doctrinals per preferir debatre la problemàtica de l'"aggiornamento" de l'Església catalana en la seva praxi diària.

El papa Joan Pau II va acceptar "de bon grat" donar la seva autorització per al concili, segons va informar el Dr. Torrella, i això es va demostrar, va dir el prelat, "en la rapidesa amb què va contestar la nostra petició quan estava a punt de ser operat".

Després de l'acte de presentació de les conclusions de la 115 reunió dels bisbes catalans, el bisbe secretari comentà als informadors que les dificultats del concili sorgiran després de les conclusions i els decrets, quan ja hagin finalitzat les reunions. El bisbe de Tortosa temia que els decrets i propostes conciliaris no anessin a parar "a la biblioteca", com la majoria de treballs pastorals. "En aquest país som així", es lamentava.

■ David Vidal i Castell



que tot surti d'una àmplia consulta", va insistir Sistach.

Els òrgans de participació

Aquesta àmplia consulta serà vertebrada a través dels òrgans de debat que ja funcionen a cada diòcesi: els consells pastorals, els consells presbiterals, els consells episcopals i els diferents secretariats interdiocesans. Les aportacions també es podrien fer arribar a la Tarraconense directament o a algun altre òrgan interdiocesà que en depengui. "Aquest concili vol tenir una àmplia participació", va assegurar el bisbe de Tortosa.

Per dirigir els treballs del concili, els bisbes catalans van escollir, el dijous dia 14 a la tarda, un secretari general del Concili, monsenyor Carles Soler Perdigó, bisbe auxiliar de Barcelona, i dos secretaris adjunts, mossèn Miquel Barberà, de Tarragona, i mossèn Salvador Pié, de Barcelona. Es va instituir, així mateix, una comissió preparatòria, depenent d'aquests tres secretaris, formada per un

reunions, que aquest primer curs seran especialment intenses. El secretari de la Tarraconense, així mateix, va explicar les quatre finalitats que els bisbes catalans han marcat per a aquest concili: renovar les energies de les diòcesis; aconseguir que els cristians s'animin a seguir l'Evangeli i a ser testimonis compromesos; fer arribar l'anunci de la Bona Nova fidel-

FETS I CRITERIS

La plena felicitat

Tothom desitja ser feliç. Tothom anhela la felicitat a la qual anomenem benestar, goig, vida, comoditat, repòs, benedicció, benaurança.

Els creients vivim "en l'expectació de la benaurada esperança i de la manifestació de la glòria del gran Déu i Salvador nostre Jesucrist" (cf. Tt 2, 13). Per la fe creiem que la felicitat és la benaurança eterna.

Ens és molt difícil explicar en què consisteix la benaurança eterna. Podríem estar temptats de fer algunes comparances amb experiències nostres, com per exemple, el que representa un instant o uns moments d'alegria pura i total entre pares i fills, entre esposos o bé entre amics. Més val, però, no comparar la benaurança eterna amb les alegries terrenes, puix que el risc d'equivocar-nos és molt gran.

No obstant hem de recordar que en el cel hi haurà benaurança total, felicitat plena per sempre. Els teòlegs pregunten si aquesta benaurança plena és una mena de visió de Déu o si és visió i amor. Qualsevol intent de concreció pot fer aparèixer el cel com a desagradable. Els anomenats teòlegs actius tenen por d'aquesta contemplació sense fi, els anomenats realitzadors no estan tranquils amb un amor beatífic etern.

No hem d'enfosquir la imatge de cel amb consi-

deracions, que tenen el seu lloc en la teologia: però fàcilment la gent la deforma amb una imaginació exagerada. El cel és certament felicitat total. Aquesta felicitat implica una consciència de Déu perquè som éssers dotats d'esperit. Implica també un amor suprem ja que tenim un cor que vol ser plenament satisfet.

Sabem per la fe que estarem units amb Crist, ressuscitem amb Ell, serem glorificats amb Ell, regnarem amb ell en la seva glòria. El cel és veure Déu, és estimar Déu, és regnar amb Déu.

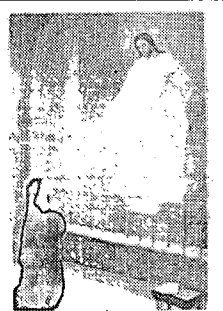
Aquestes afirmacions suggereixen aspectes particulars de la nostra felicitat, de la nostra benaurança. Estem a la terra en una fase preparatòria. La festa de Tots Sants ens recorda que altres ens han precedit en aquest temps de pacient esperança.

En el nostre camí cap al cel han de guiar sempre les Benaurances proclamades per Jesucrist. Elles ens obliguen a canviar radicalment la nostra actitud. Ara els feliços no són els rics ni els satisfets ni aquells que són afalagats: sinó els pobres, els qui passen fam, els qui ploren i els qui són perseguits.

Només els qui posen Jesucrist com a centre de la seva vida són els qui obtindran la felicitat plena, la seva recompensa serà gran en el cel.

■ † Ramon Torrella i Cascante
Arquebisbe de Tarragona i Prímat

'HORA SANTA DE REPARACIÓ I CONSOLACIÓ'



¡Sacerdott! ¡Home! ¡Jove!
se'ls convida a participar els DIJOURS
vigília dels primers divendres de mes.
El proper serà el 5.11.92 de 21.30 a
23.30 hores. Hi haurà EUCARISTIA i
sacerdots per oír confessions.
Parròquia Verge de la Pau-
Pça. Ferran Casablanca, 4-6.
Organitza 'HOMES DEL SAGRAT
COR'.

Són un 60 per cent dels que es confessen creients

El Pla Pastoral cerca l'apropament dels no practicants

BARCELONA

L'arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, va presentar el passat dimarts 13 d'octubre el nou pla pastoral per a l'arxidiòcesi barcelonina que s'ha estat elaborant durant l'últim any. Aquest pla, que ha recollit en el seu procés de redactat més d'un centenar d'esmenes de distints sectors eclesials, marcarà les línies d'actuació de l'Església al bisbat de Barcelona durant els pròxims anys sota el triple lema de "identitat, comunió, evangelització".

El pla, segons va explicar durant l'acte el bisbe auxiliar mons. Joan Carrera, mostra un interès especial per l'apropament als que es confessen cristians no practicants —un 60% dels que es confessen creients, segons va dir— i pels sectors de la marginació en auge com la immigració.

Durant l'acte, monsenyor Carles va assegurar, a preguntes dels informadors, que espera que "es produeixin aviat" els nomenaments dels dos bisbes auxiliars que encara falten a Barcelona, tot i que va afirmar que desconeixia quan es farien públics, ja que la congregació per als bisbes a Roma "va sobresaturada" de feina amb una important escassetat de personal.

L'arquebisbe Carles també va dir, sobre la seva possible i polèmica presidència de la Conferència Episcopal Espanyola quan cessi monsenyor Angel Suquia, que només "és un rumor" que de moment "no té consistència", tot i que va assegurar que ell s'havia fet capellà "per fer el que Déu volgués". No obstant això, monsenyor Carles va comentar que acceptar un

càrrec com aquest "exigiria pensar-s'ho molt", i va afegir que ja tenia molta feina ara.

"Vaig sortir de casa quan tenia divuit anys per fer el que Déu volgués —va explicar l'arquebisbe amb un somriure als llavis—. Sóc feliç ara com ho era quan feia de rector d'un petit poble de València. Si de cas el

divideix en tres apartats: la introducció teològica i de context social, recollint els nous reptes que la societat planteja a l'Església; els objectius a aconseguir, en segon lloc; i, en tercer lloc, quins agents de pastoral han d'actuar, i com, en aquest marc.

Pel que fa als objectius, el nou pla pastoral marca cinc grups a evangelitzar: el ja assenyalat dels creients no practicants; els no creients; la joventut; els marginats i immigrants; i la pròpia família.

Per als creients no practicants el document insisteix a "apostar per una pastoral acollidora de les persones des de la seva pluralitat religiosa i humana, de manera que les celebracions sacramentals o religioses siguin una experiència cristiana significativa per a les seves vides i no un fet burocràtic més".

Per evangelitzar els no creients, Ricard M. Carles va insistir que és necessari que els cristians "afirmen

ARQUEBISBAT DE BARCELONA

PLA PASTORAL

Identitat. Comunió. Evangelització

24 de setembre de 1992

"El document insisteix a "apostar per una pastoral acollidora de les persones des de la seva pluralitat religiosa i humana"

que he de dir és que no he aconseguit ser químic, que era el que m'agradava. Sóc un químic frustrat. Però no em sento infeliç pels càrrecs que ocupi o que deixi d'ocupar".

Una durada mínima de tres anys

El redactat final d'aquest pla pastoral —al qual l'arquebisbe li va donar una vida almenys de tres anys, "el temps mínim perquè pugui arribar a la base"— es

Déu amb la vida quotidiana amb un testimoni de fe ferma".

En relació amb l'evangelització de la joventut, el prelat va demanar que s'asseguri "la dimensió formativa dels joves al si dels moviments diocesans", ja que el document afirma que "els joves no són un col·lectiu aïllat de la societat, sinó una part integral de cada parròquia i comunitat".

Quant a la família, el pla pastoral destaca que la comunitat cristiana necessita comprendre millor els problemes i les preocupacions reals del matrimoni, i fa especial esment dels moments difícils que viu ara per ara.

En la presentació del pla es va insistir en la importància que amb ell cobren els arxiprestos "peça clau com a responsable animador d'una colla de parròquies", segons mossèn Francesc Pardo, vicari episcopal de la zona del Garraf i el Penedès.

CARTA DOMINICAL

L'aventura de 80 joves

Contemplant aquells 80 joves —entre ells hi ha algun adult— pensava que en qualsevol lloc es pot produir l'encontre definitiu amb el Senyor. En el meu cas, el lloc en què un home, sortosament per mi d'un gran esperit sacerdotal, m'ajudà a decidir la meua vocació fou el claustre renaixentista del Col·legi Major del Corpus Christi de València, un capvespre de les vacances de Pasqua. El lloc més feréstec en què un jove em comunicà la seva decisió definitiva d'ingressar al seminari fou el terç inferior del pic de la Renclosa (massís de la Maladeta). Era també una tarda i estàvem plegant unes cordes —aleshores de canem— que havíem estirat fent uns quants "rappels", perquè eren noves, amb la finalitat, d'evitar que es cargolessin sobre elles mateixes quan quedessin penjant d'una paret. Ben segur que, al refugi de la Renclosa, un grup de nois i noies mai no havia celebrat en un sopar una notícia com aquella.

Els 80 de què parlo —cridats també en indrets molts diferents— són els qui aquest any es preparen per al sacerdoci al nostre Seminari. Hi han ingressat aquest curs 23 alumnes nous, i he ordenat durant el darrer curs 11 nous preveres; l'any 1991, en vaig ordenar 13.

¿D'on vénen els nous? —Com cada any, de les més diverses procedències. N'hi ha algun de físic, o enginyer de telecomunicacions, o diplomàtic en empresarials. Hi ha un agricultor, i d'altres vénen del món obrer o de professions diverses. N'hi ha que arriben del Seminari Menor. Un estudiava biblioteconomia, un altre és llicenciat en filosofia, un altre en psicologia, un altre és pastisser, un altre doctor en dret... Són una representació esplèndida de la variada joventut de la diòcesi, que desmenteix els clíex negatius que ens volen oferir molts de la joventut, com si fos un tot homogeni. Són la resposta, provinent d'àmbits del tot diferents, però coincidents en l'ideal que els ha mogut a deixar el que eren o el que feien.

¿Què els ha mogut a donar aquest pas? —Des de la banda "d'allà" —ho va dir Jesús clarament als primers cridats—, el fet d'haver estat cridats per ell. Des de la "d'aquí", la consciència de poder servir el Senyor servint els germans com a sacerdots. Hi ha joves que es queixen que aquest món que no els acaba d'agradar, però es queden en la queixa o en la crítica. D'altres actuen amb el seu testimoni o amb el seu treball seglejar per fer un món més cristià. I uns altres, com aquests, decideixen dedicar plenament la seva vida a ser evangelitzadors dels seus germans tot seguint les petjades de Crist sacerdot.

La seva decisió suposa, en aquests temps, un veritable miracle moral, perquè es decideixen per una vida en què prescindiran de la temptació de la riquesa —austeritat—, viuran en una consagració integral a Déu i al servei dels homes —castedat— i seran col·laboradors fidels de l'acció redemptora de l'Església —obediència—. I són feliços de debò, perquè miren allò que han escollit —la intimitat amb el Senyor i el servei als germans, onsevulla que siguin enviats— més que no pas el que han deixat. I estic segur que el Senyor se'ls mira amb il·lusió, perquè la seva alegria radiant demostra que ho han deixat tot "per l'alegria" que els ha fet d'haver trobat el Regne, tal com ell digué que farien els seus seguidors".

■ † Ricard M. Carles
Arquebisbe de Barcelona

IMPROMPTU

Seguretat ciutadana

Alguna vegada una nota oficial llança als quatre vents la notícia que ha minvat la delinqüència al carrer, que la gent pot circular tranquil·lament sense témer que li passi res desagradable...

Però la realitat és diferent. Hi ha barris de la ciutat, tranquils en aparença, i per això estan gairebé deseparats. La vigilància és absent, o no es veu, i el delinqüent hi té camp abonat per cometre les seves infraccions contra pacífics vianants.

I aquí va la meua pregunta: La violència minva? Hi ha més seguretat ciutadana? Potser és que s'ignora la gran quantitat de delictes que es cometen diàriament, i que passen desapercebuts perquè els ciutadans no van a denunciar els fets a la policia, pel tracte poc atent que allí es dona a la persona que, angoixada, va allí a denunciar la bretolada de què ha estat víctima...

N'he estat testimoni directe.

■ Oriol Camps

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.

COSM. Balmes, 64, 3^a. 2^a.
Tels. 487 71 80 - 487 71 18
Pref. Concertar entrevista.

Residència Geriàtrica BON VITURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convallescències. Poques places. Tel. 427 44 53.

■ D.V. i C.

Ve l'hora. Arriba la fi. Cal reflexionar

"Tempus resolutionis meae instat". Ja m'ha arribat el temps de desfer les amarres (2 Tm 4:6).

"Certus quod velox est depositio tabernaculi mei". Estic cert que aviat hauré de deixar aquesta tenda meua (2 Pe 1:14). "Finis venit, venit finis". La fi! Arriba la fi (Ez 2:7).

Aquesta consideració obvia sobre la precarietat de la vida temporal i sobre la proximitat inevitable i sempre més propera de la seva fi s'imposa. No és assenyada la ceguesa davant un tal destí inexorable, davant la desastrosa ruïna que comporta, davant la misteriosa metamorfosi que està per accomplir-se en el meu ésser, davant d'això que es prepara.

Veig que la consideració preponderant esdevé extremament personal: Jo, qui sóc? Què queda de mi? On vaig? I, per això, extremament moral: Què haig de fer? Quines són les meves responsabilitats? I veig també que respecte a la vida present és cosa vana tenir esperança. Respecte a aquesta vida hi ha uns deures i unes expectatives funcionals i momentànies; les esperances són per al més enllà.

I veig que aquesta suprema consideració no pot ser desenrotllada en un monòleg subjectiu, en l'habitual drama humà que, en créixer la llum, fa créixer la foscor del destí humà. Ha de desenrotllar-se en diàleg amb la Realitat divina, de la qual vinc i cap a la qual certament vaig. Segons la llum que el Crist posa a la mà per al gran pas. Jo crec, Senyor.

Ve l'hora. Fa algun temps que en tinc el pressentiment. Més encara que la fatiga física, prompta a cedir en qualsevol moment, el drama de les meves responsabilitats sembla suggerir com una solució providencial el meu èxode d'aquest món, a fi que la Providència pugui manifestar-se i portar l'Església a una millor fortuna. La Providència té, sí, tantes maneres d'intervenir en el joc formidable de les circumstàncies que encerden la meua poquedat; però la de la meua crida a l'altra vida sembla obvi, perquè en vingui un altre de més vàlid i no lligat per les dificultats presents. "Servus inutilis sum". Sóc un servent inútil.

En acabar, m'agradaria d'estar en la llum. Tot és dol

"Ambulante dum lucem habetis". Camineu mentre teniu la llum (Jo 12:35).

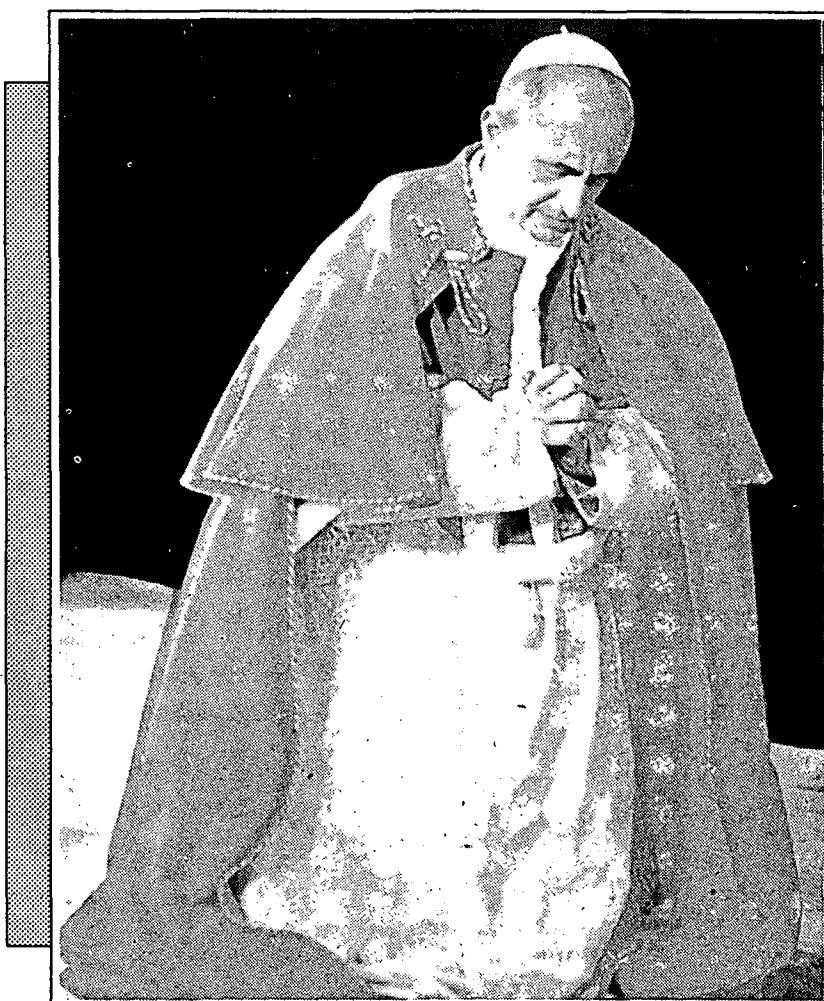
Això: m'agradaria, en acabar, d'estar en la llum. Habitualment, la fi de la vida temporal, si no està enfosquida per la malaltia, té una fosca claredat pròpia: la dels records, tan bells, tan atractius, tan nostàlgics i tan dars ara per denunciar-ne el passat irrecuperable i per burlar llur reclam desesperat. On hi ha la llum que descobreix l'engany d'una vida fonamentada damunt béns efímers i sobre esperances falaces. On hi ha la llum de remordiments obscurs i

ara ineficaces. On hi ha la llum de la saviesa que finalment entreveu la vanitat de les coses i el valor de les virtuts que havien de caracteritzar el curs de la vida: "vanitas vanitatum". Vanitat de vanitats. Quant a mi, voldria tenir finalment una noció recuperada i assenyada del món i de la vida: penso que una noció així hauria d'expressar-se en agraïment: tot era do, tot era gràcia; i que n'era de bell el panorama a través del qual hom va passar; massa bell, tant que es va deixar atreure per ell i s'havia encantar, mentre que havia d'aparèixer com un senyal i una invitació.

Però, de tota manera, sembla que el comiat hagi d'expressar-se en un acte de reconeixement, o més aviat de gratitud: aquesta vida mortal és, a desgrat dels seus treballs, dels seus misteris obscurs, de les seves sofrències, de la seva fatal caducitat, un fet bellíssim, un prodigi sempre original i commovedor, un esdeveniment digne de ser cantat amb goig i amb glòria: la vida, la vida de l'home! I no menys digne d'exaltació i de felicitat: la vida de l'home: aquest món immens, misteriós, magnífic, aquest univers de les mil forces, de les mil lleis, de les mil belleses, de les mil profunditats. És un panorama encisador. Sembla prodigialitat sense mesura.

Et celebro, oh vidal! Darrera la vida hi ha la Saviesa i l'Amor

Davant d'aquesta mirada com retrospectiva, assalta la pena de no haver-lo admirat prou, aquest marc, de no haver observat les meravelles de la natura tant com es mereixen, les riqueses del macrocosmos i del microcosmos. ¿Per què no he estudiat prou, no he explorat, no he admirat l'estança en la qual la vida es desenvolupa? Quina distracció més imperdonable, quina superficialitat més reprovable! Això no obstant, almenys "in extremis", cal reconèixer que aquest món "qui per ipsum factus est", que ha estat fet per mitjà d'Ell, és meravellós. Et saluto i et celebro a l'últim instant, sí, amb immensa admiració: i, com deia, amb gratitud: tot és do; darrera la vida, darrera la natura, darrera l'univers, hi ha la Saviesa; i després, ho diré en aquest comiat lluminós (Tu ho has revelat, o Crist Senyor) hi ha l'Amor! L'escena del món és un esbós, avui encara incompreensible per a la seva major part, d'un Déu Creador, que s'anomena el Pare nostre que està al cel! Gràcies, o Déu, gràcies i glòria a tu, Pare! En aquest últim esguard m'adono que aquesta escena fascinant i misteriosa és una llusor i un reflex de la Llum primera i única; és una revelació natural d'una extraordinària riquesa i bellesa, la qual hauria de ser una iniciació, un preludi, una anticipació, una invitació a la visió del Sol invisible, "quem nemo vidi unquam", que ningú no ha vist mai (cf. Jo 1:18): "unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, Ipse enarravit", el



Pensament s text pòstum

Fill unigènit, que és al si del Pare l'ha revelat. Així sigui, així sigui.

Misèria meua, misericòrdia de Déu. Senyor, tingueu pietat!

Però ara, en aquest ocàs revelador, ocupa el meu esperit un altre pensament, a més del de l'última llum vespertina, presagi de l'aurora eterna: és l'ansia d'aprofitar l'hora onzena, l'afany de fer quelcom d'important abans no sigui massa tard. ¿Com reparar les accions mal fetes, com recuperar el temps perdut, com assolir, en aquesta última possibilitat d'elecció, l'"unum necessarium", la sola cosa necessària?

A la gratitud succeeix el penediment. Al crit de glòria envers Déu Creador i Pare succeeix el crit que invoca misericòrdia i perdó. Que almenys sàpiga fer això: invocar la teua bonesa i confessar amb la meua culpa la teua infinita capacitat de salvar. "Kyrie eleison; Christe eleison; Kyrie eleison". Senyor, tingueu pietat; Crist, tingueu pietat; Senyor, tingueu pietat.

Ací aflora a la memòria la pobra història de la meua vida, teixida per una cara, amb l'orda de beneficis singulars i innombrables, derivats d'una inefable bonesa (és aquesta que espero que un dia podré veure i "cantar eternament"); i, per l'altra, travessada per una trama de

miserables accions, que preferiria no recordar, de tan defectuosos, imperfectes, errònies, nècies, ridícules. "Tu scis insipientiam meam". O Déu, tu coneixes la meua estultícia (Ps 68:6). Pobra vida miserable, vil, mesquina, tan i tan necessitada de paciència, de reparació, d'infinita misericòrdia. Sempre em sembla suprema la síntesi de sant Agustí: "misèria et misericòrdia". Misèria meua, misericòrdia de Déu. Que pugui almenys ara honorar allò que ets, el Déu de bonesa infinita, invocant, acceptant, celebrant la teua dolçíssima misericòrdia.

El trobament amb Jesucrist ha estat la més gran meravella. Jo crec, jo espero, jo estimo en el teu Nom!

I després, un acte, per fi, de bona voluntat: no mirar més enrera, sinó fer de grat, simplement, humilment, fortament, el deure que prové de les circumstàncies en què em trobo, com a voluntat teua.

Fer-ho aviat. Fer-ho tot. Fer-ho bé. Fer-ho amb alegria: això que ara vols de mi, fins i tot si supera les meves forces i si em demana la vida. Finalment, en aquesta última hora.

Inclino el cap i elevo l'esperit. M'humilio a mi mateix i t'exalto, Déu, "la natura del qual és bondat" (sant Lleó). Deixa que en aquesta darrera vetlla et reti

Davant
diumenge
semblat opo
bellesa
ens d
Papa
d'un rece
pa
Don Pas



la celebració de la solemnitat de Tots Sants, i la commemoració dels Fidels difunts, dilluns, ens ha portat la publicació d'aquest text de Pau VI sobre la mort. És un text d'una gran profunditat "La mort és un progrés en la comunió dels sants", l'enyorat papa Montini. Aquest text, escrit pel papa a Castel Gandolfo, potser després de redactar el testament, com a conclusió espiritual, fou divulgat i presentat pel seu secretari d'articulació, l'actual arquebisbe de Loreto, Carlo Maria Martini, amb motiu del primer aniversari de la mort de Pau VI.

obre la mort

n de Pau VI

de tots fou per a mi, com ho és per a tots els qui tenen una sort semblant, el trobament amb el Crist, la Vida. Tot hauria de ser meditat de nou, ací, amb la daretat reveladora que la llum de la mort dona a un trobament així. "Nihil enim nobis nasci profuit, nisi redimi profuis-

set". De res no ens hauria servit néixer, si no fóssim redimits. Aquest és el descobriment del pregó pasqual, i aquest és el criteri de valoració de tota cosa que es refereixi a l'existència humana i al seu destí veritable i únic, que no es determina si no és en ordre al Crist: "O mira

circa nos tuae peitatis dignatio!", oh meravellosa pietat del teu amor per nosaltres! Meravella de les meravelles, el misteri de la nostra vida en el Crist. Ací la fe, ací l'esperança, ad l'amor canten la naixença i celebren les exèquies de l'home. Jo crec, jo espero, jo estimo, en el teu nom, Senyor.

Aplego les últimes forces per a l'acte suprem. Fidelitat!

I després encara em pregunto: ¿per què m'has cridat, per què m'has escollit? Tan inepte, tan obstinat, tan pobre de ment i de cor? Ho sé: "quae stulta sunt mundi elegit Deus... ut non gloriatur omnis caro in conspectu eius". Déu ha escollit allò que en el món és feble... perquè ningú no pugui gloriar-se davant Déu (1 C 1:27-28). La meua elecció indica dues coses: la meua poquedat i la teua llibertat, misericordiosa i potent. La qual no s'ha aturat ni tan sols davant les meves infidelitats, la meua misèria, la meua capacitat de traïr-te: "Deus meus, Deus meus, audebo dicere... in quodam aestasis tripudio de Te praesumendo dicam: nisi quia Deus es, iniustus esses, quia peccavimus graviter... et Tu placatus es. Nos Te provocamus ad iram, Tu autem conducis nos ad misericordiam!". Déu meu, Déu meu, gosaré dir... en una extàtica exultança de tu diré amb presum-

pció: si no fossis Déu, series injust, perquè hem pecat greument... i tu t'aplaques. Nosaltres et provoqueu a la ira, i tu en canvi ens conduïxes a la misericòrdia! (PL 40,1150).

I heus-me ací al teu servei, heus-me ací al teu amor. Heus-me ací en un estat de sublimació, que no em permet més de recaure en la meua psicologia instintiva de pobre home, si no és per recordar-me de la realitat del meu ésser i per reaccionar en la confiança més il·limitada amb la resposta que m'escau: "amen; fiat; Tu scis quia amo Te", així sigui, així sigui. Tu saps que t'estimo. Un estat de tensió s'infiltra, i fixa en un acte permanent d'absoluta fidelitat la meua voluntat de servei per amor: "in finem dilexit", estimà fins al final. "Ne permittas me separari a Te". No permetis que em separi de tu. La decreïença de la vida present, que s'imaginava que seria reposada i serena, ha de ser en canvi un esforç creixent de vetlla, de dedicació, d'expectació. És difícil; però és així com la mort segella la meta del pelegrinatge terrenal i fa pont per al gran trobament amb el Crist a la vida eterna. Aplego les últimes forces, i no m'aparto del do total acomplert, pensant en el teu: "consummatum est", tot s'ha acomplert.

Tindrè davant l'esperit el record de com Jesús s'acomiadà de l'escena temporal d'aquest món

Recordo la predicció feta pel Senyor a Pere sobre la mort de l'apòstol: "Amen, amen dico tibi... cum... senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. Hoc autem (Jesus) dixit significans qua morte (Petrus) clarificaturus esset Deum. Et, cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me". Et ben asseguro que... quan et faràs vell, estendràs les mans, i un altre et cenyirà i et durà on tu no voldries. Digué això indicant amb quina mort havia de glorificar Déu. I, havent dit això, li fa: Segueix-me (Jo 21:18-19).

Et segueixo. I noto que no puc sortir secretament de l'escena d'aquest món; mil fils em lliguen a la família humana, mil a la comunitat que és l'Església. Aquests fils es trenquen per ells mateixos; però jo no puc oblidar que reclamen de mi algun deure suprem. "Discessus pius", mort pia. Tindrè davant l'esperit el record de com Jesús s'acomiadà de l'escena temporal d'aquest món. Recordar com tingué una continua previsió i un freqüent anunci de la seva passió, com mesurà el temps tot esperant la "seua hora", com la consciència dels destins escatològics ompli el seu esperit i el seu ensenyament i com parlà de la seva mort imminent als deixebles en els discursos de l'última cena; i finalment com volgué que la seva mort fos perennement commemorada mitjançant la institució del sacrifici eucarístic: "mortem Domini annuntiabit donec veniat". Anuncia la mort del Senyor fins que torni.

Un aspecte principal per damunt de tots els altres: "tradidit semetipsum", es lliurà a si mateix per mi;

la seva mort fou sacrifici; morí pels altres, morí per nosaltres. La solitud de la mort fou curulla de la nostra presència, fou amarada d'amor: "dilexit Ecclesiam", estimà l'Església (recordar "le mystère de Jésus", de Pascal). La seva mort fou revelació del seu amor pels seus: "in finem dilexit", estimà fins a l'extrem. I de l'amor humil i il·limitat en donà al terme de la vida temporal un exemple impressionant (cf. el rentament dels peus), i del seu amor en féu terme de comparació i precepte d'amor. Cal recordar-ho.

Faig de la meua mort un do d'amor a l'Església i als homes

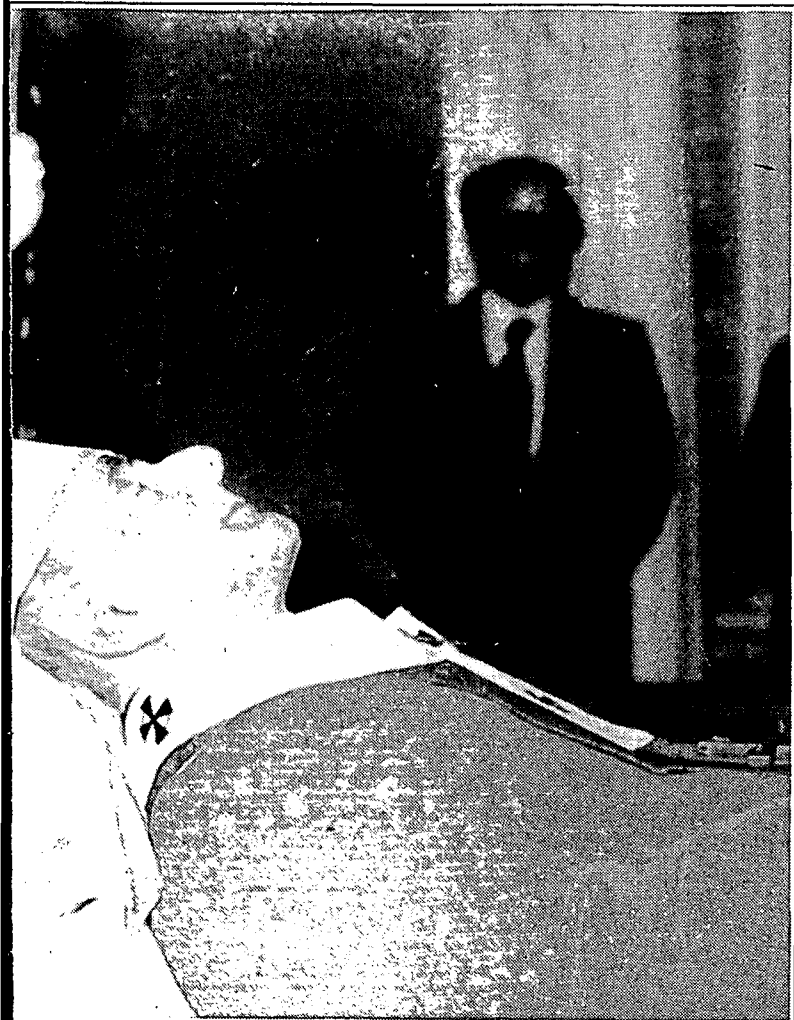
Prego, doncs, al Senyor que em doni la gràcia de fer de la meua pròxima mort un do d'amor a l'Església. Podria dir que sempre l'he estimada; fou el seu amor que em va treure fora del meu egoisme tancat i salvatge i m'avià al seu servei; i que per ella, i no per res més, em sembla haver viscut. Però voldria que l'Església ho sapigués; i que jo tingués la força de dir-li-ho, com una confidència del cor que sols al darrer moment de la vida es té el coratge de fer. Voldria, finalment, comprendre-la tota en la seva història, en el seu disseny diví, en el seu destí final, en la seva complexa, total i unitària composició, en la seva consistència humana i imperfecta, en les seves desgràcies i en les seves sofrències, en les febleses i en les misèries de tants fills seus, en els seus aspectes menys simpàtics i en el seu esforç perenne de fidelitat, d'amor, de perfecció i de caritat. Cos místic del Crist. Voldria abraçar-la, saludar-la, estimar-la, en tot ésser que la compon, en tot bisbe i sacerdot que l'assisteix i la guia, en tot ànima que la viu i la il·lumina; beneir-la. També perquè no la deixo, no en surto, sinó que més aviat m'hi uneixo i m'hi confonc: la mort és un progrés en la comunió dels sants.

Ací cal recordar la pregària final de Jesús (Jo 17). El Pare i els meus; aquests són tots u; en l'afrontament amb el mal que hi ha damunt la terra i en la possibilitat de llur salvació; en la consciència suprema que era missió meua cridar-los, revelar-los la veritat, fer-los fills de Déu, mitjançant el Crist, ha vingut a la humanitat i pel ministeri de l'Església, confiat a mi i comunicat a ella.

Homes, enteneu-me; us estimo a tots en l'efusió de l'Esperit Sant del qual jo, ministre, us haig de fer participants. Així us esguardo, així us saludo, així us beneïxo. A tots. I vosaltres, més propers a mi, més cordialment. La pau sigui amb vosaltres. ¿I què diré a l'Església, a la qual ho dec tot i que fou meua? Les benediccions de Déu siguin damunt teu; tingues consciència de la teua natura i de la teua missió; tingues el sentit de les necessitats veritables i profundes de la humanitat; i camina pobra, és a dir, lliure, forta i amorosa vers el Crist.

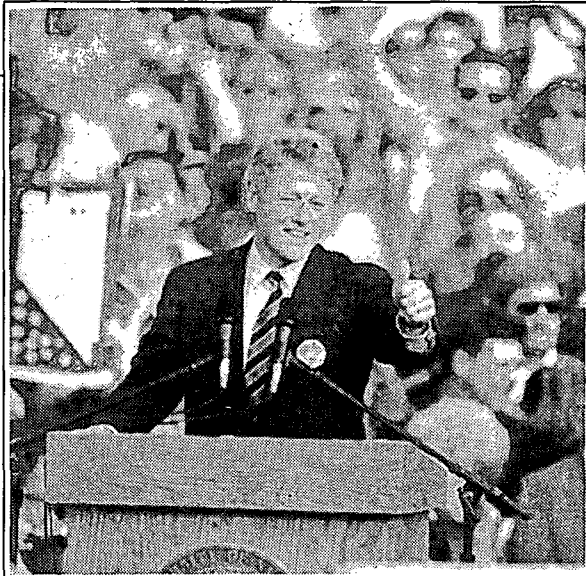
Amén. El Senyor ve. Amén.

■ Pablo VI





La reina d'Anglaterra, Isabel II, visita Berlín i el lloc on estava enclavat el "mur de la vergonya"



Bill Clinton continua essent favorit en els pronòstics electorals, si bé ha minuat la diferència amb Bush



El cap zulú Mangosuthu Buthezi amb un Sant Jordi i les armes tradicionals del seu poble en una manifestació de protesta contra De Klerk i Mandela

20, dimarts

Viena: més complicacions als Balcans

El conflicte latent entre el president de la Nova Iugoslàvia (Sèrbia i Montenegro) Slobodan Milosevic i el president de Sèrbia Dobrica Cosic i el premier Milan Panic ha tocat fons amb l'ocupació per part de Milosevic, ajudat per partidaris serbis, de la seu de la policia iugoslava a Belgrad. Mentrestant, les converses per la pau a Iugoslàvia continuen a Ginebra, on en fan plans i més plans que difícilment es duren a terme donat que cap dels dos bàndols té veritable interès per la pau.

Londres: el govern fa marxa enrera amb la qüestió minera

John Major i el seu govern han hagut de fer marxa enrera en la qüestió del tancament de mines. La gran protesta social i, a més, la posició contrària de bona part dels diputats tory, han obligat el govern a anunciar per mitjà del ministre de Comerç i Indústria, Michael Haseltine, que "per ara" només es tancaran 10 mines de les 31 anunciades.

Moscou: pròrroga de la moratòria sobre proves nuclears

El president Boris Ieltsin ha prorrogat fins a l'estiu del proper any la moratòria unilateral sobre proves nuclears, en un intent de relançament per part del Kremlin de la iniciativa en matèria de desarmament. El president rus, en el seu comunicat s'ha felicitat pel "clima favorable" en el món i fa una crida a la Xina i a la Gran Bretanya perquè s'adhereixin als gestos unilaterals, no solament dels russos, sinó també d'altres membres del club nuclear, París i Washington que també varen dictar les seves moratòries en proves nuclears, el 8 d'abril i el 2 d'octubre, respectivament.

21, dimecres

Washington: després de l'últim debat televisiu, a Michigan

Després del debat televisiu celebrat a Michigan, si bé no es pot predir qui serà el vencedor en la cursa per la Casa Blanca, sí que sembla que les coses no van gaire bé per a George Bush, malgrat que els seus col·laboradors facin gala d'optimisme. Segons els comentaristes, encara que Bill Clinton manté les màximes possibilitats, Ross Perot continua essent la gran incògnita, ja que és difícil preveure de quin dels altres dos candidats arrabassarà més vots.

Londres: la cimera de Birmingham ha passat a segon terme

Tot i la importància que ha tingut la cimera de Birmingham, l'atenció del país s'ha desviat a la qüestió del tancament de mines i les seves conseqüències. Un grup força important de diputats tory era contrari a les mesures proposades pel ministeri de Comerç i Indústria, però el canvi en les propostes formulat pel ministre Haseltine han apaivagat els ànims, i els diputats tory han promès fer costat al govern enfront a la moció de censura que vol presentar el Partit Laborista.

Bonn: el tràgic final de la pionera de l'ecopacifisme

Segons l'oficial de policia Harmut Otto, l'autòpsia ha deixat palès que Petra Kelly, fundadora del Die Grünen (Partit Verd), i Gerd Bastian, antic oficial de l'OTAN que Kelly va atreure cap al pacifisme, moriren a causa de trets de pistola. Es creu que és un suïcidi. Petra Kelly i Gerd Bastian havien caigut en l'oblit després que crearen a Alemanya i Europa una consciència ecologista que durant l'època dels vuitanta portaren els partits verds a diversos Parlaments d'Europa.

22, dijous

Viena: el trencaclosques balcànic

Les negociacions per la pau sembla que avancen lentament a Ginebra. Però si els presidents Tudjman, de Croàcia, Itzebegovic de Bòsnia i Dobrica Cosic de la nova Iugoslàvia han aconseguit intercanviar alguns plans sobre el futur constitucional de Bòsnia i Hercegovina, i fins i tot arribaren a un acord per a la desmilitarització de Sarajevo, l'ONU ha hagut de suspendre novament el pont aeri humanitari i la circulació de combois amb el mateix fi, a causa dels forts combats entre les forces croates i les musulmanes... i l'OTAN ha promès intensificar les missions de pau als Balcans.

Washington: represa de les bilaterals per a la pau al Pròxim Orient

La delegació israeliana a les negociacions de pau amb els àrabs va presentar ahir a la seu del Departament d'Estat nord-americà, un plec amb noves propostes sobre el futur dels Alts del Golan per sotmetre'la a discussió amb els representants de Síria. Segons Yitzhak Rabin, cap del govern israelià es proposa el retorn a Síria d'una part del Golan, i diu que és una oferta efectiva, i per tant alguna cosa més del que s'havia ofert fins ara.

Nova York: pla d'ajut humanitari per a l'Iraq

El secretari general de les Nacions Unides, Butros Gali ha aprovat un pla d'ajut humanitari per a l'Iraq, malgrat la manifesta oposició dels Estats Units. Dels 200 milions de dòlars previstos en assistència humanitària i mèdica, més de la meitat va destinada a les regions kurdes. Butros Gali espera de Saddam Hussein una actitud positiva. I Bagdad ha promès treballar estretament amb el personal de l'ONU.

23, divendres

Berlín: la visita d'Isabel II

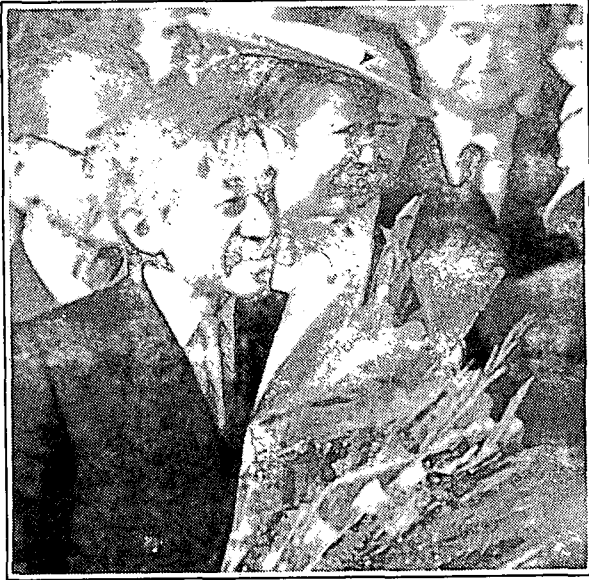
La reina d'Anglaterra, Isabel II, va ser rebuda ahir a Dresden amb una barreja d'aplaudiments i de xiulets. Els xiulets recordaven a la reina que pel febrer del 1945, fa quaranta-set anys, la ciutat de Dresden va ser totalment destruïda per l'aviació britànica. També la xiulada representava una protesta perquè fa pocs mesos es fa erigir i inaugurar a Londres un monument a sir Arthur Harris, el general anglès que va ordenar el bombardeig de Dresden.

Zagreb: macabres descobriments a Vukovar

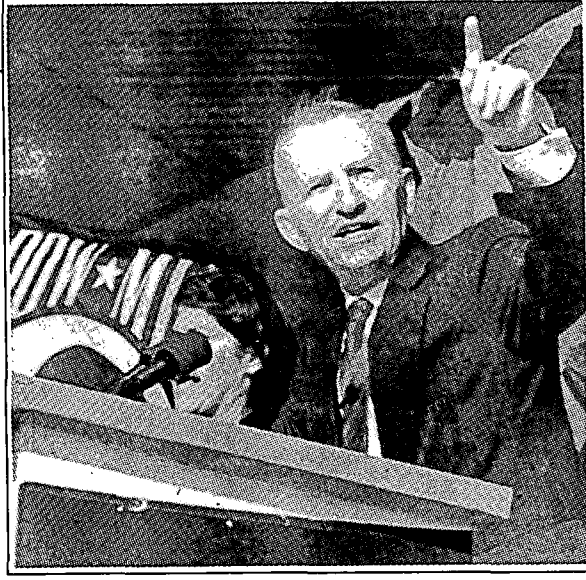
La Comissió de l'ONU per als drets humans, desplaçada a Vukovar (Eslovàquia), ha descobert una fossa comuna amb nombrosos cadàvers. La ciutat de Vukovar el 18 de novembre de 1991 va caure en mans de les tropes sèrbies després d'un setge de tres mesos. De la ciutat varen desaparèixer 3.000 persones que no es varen poder refugiar a altres zones més segures de Croàcia. També és incògnita el que s'esdevingué a 300 malalts i ferits que hi havia a l'hospital de la ciutat. Tot això és motiu d'investigació per part de la Comissió de l'ONU que presideix el polonès Tadeus Mazowiecki.

Pequín: visita de l'emperador nipó, Aki Hito

L'emperador del Japó, Aki Hito ha emprès una visita de sis dies a la Xina, amb la missió d'estrenger lligams a millorar les bones relacions entre els dos grans països asiàtics. També per intentar la revisió de la història comuna. La visita és difícil ja que els xinesos tenen clara memòria de la invasió japonesa de Manxúria. El govern xinès espera d'alguna manera una reparació per aquells fets esdevinguts pels anys 1931/1940.



L'emperador del Japó, Aki Hito, a la seva arribada a l'aeroport de Pequín per la seva visita a la Xina



El candidat de la discòrdia, Ross Perot que ha donat molts maldecaps als candidats dels clàssics partits nord-americans



El president de Costa d'Ivori, Houphouët-Boigny, visita acompanyat de l'arquebisbe la Basílica de Nra. Sra. de la Pau, per assistir a la missa de commemoració dels seus 87 anys

24, dissabte

Almeria: sortida dels "cascos blaus" espanyols

Ahir, 183 legionaris i paracaigudistes espanyols sortiren del port d'**Almeria** a bord del vaixell de l'armada **Castilla**, en direcció als ports de **Split** o de **Ploce**, a l'**Adriàtic**, per incorporar-se a les forces de l'**ONU** que actuen a l'ex-**Iugoslàvia** en accions de protecció dels combois que es dirigeixen a **Sarajevo** amb ajuda humanitària. Es creu que l'expedició podrà desembarcar en un dels ports esmentats dintre tres o quatre dies.

Brussel·les: el problema dels immigrants

L'onada migratòria, cada dia creixent, procedent de l'**Est d'Europa**, del **Magrib** i la que motiva la guerra a l'ex-**Iugoslàvia**, preocupa profundament a la **Comunitat Europea**. Segons les últimes dades, "per cada refugiat veritablement polític que arriba a les fronteres, n'arriben 500 per qüestió econòmica", i això no es considera admissible. A la **C.E.** s'ha pres la decisió d'estudiar possibles quotes per restringir l'entrada d'emigrants a **Europa**. La cosa no és gens fàcil de resoldre a països com **Espanya** virtualment fronterer amb el **Magrib** on l'entrada clandestina d'immigrants és un problema sobretot a la zona veïna a **Gibraltar**.

Pequín: la visita de l'emperador japonès no satisfà els xinesos

La visita a la **Xina** de l'emperador **Aki Hito** és evidentment una qüestió que interessa només als governs d'ambdues nacions en vista a les futures relacions econòmiques. En la recepció oficial, **Aki Hito** va lamentar, en el seu discurs els sofriments infligits a la **Xina**. Però no va demanar perdó. I el poble xinès té bona memòria de les vexacions sofertes durant l'ocupació japonesa de **Manxúria**, durant la dècada dels 30, i dels milions de víctimes que va causar. Per això s'esperava una altra mena de declaració.

25, diumenge

Washington: qui serà l'elegit per a la Casa Blanca?

Només deu dies abans de les eleccions, l'esprint final es fa per moments més interessants: segons les darreres enquestes, **George Bush** avança lentament, i ja només vuit punts el separen del seu contrincant demòcrata, **Bill Clinton**. Qui serà el guanyador?

Pequín: La visita de l'emperador Aki Hito

Les autoritats xineses procuren treure foc de la visita de l'emperador japonès **Aki Hito**, el qual continua tranquil·lament realitzant el programa de la seva visita. Ahir, a més de visitar la cèlebre muralla de **Xina**, va entrevistar-se amb el primer ministre **Li Peng** i amb el **Secretari General del Partit Comunista**. Tothom evita fer referències al passat, al qual només s'hi referí el polític **Jiang Zemin** el qual va dir que "hem de treure lliçons de la història"...

Moscou: reunió urgent del Consell de Seguretat de la República Russa

Boris Ieltsin va reunir ahir amb caràcter d'urgència els seus més íntims col·laboradors per mirar de trobar la fórmula per aturar l'ofensiva dels conservadors i salvar les reformes socials empreses. El **Consell de Seguretat de la República** sembla que va inclinar-se per una reorganització del govern per tal d'evitar una aliança entre l'oposició moderada i la més radical, que faria caure l'actual grup dirigent del **Kremlin**.

Belgrad: eleccions anticipades al 20 de desembre

Les eleccions legislatives a la **Federació de Sèrbia i Montenegro**, se celebraran anticipadament el 20 de desembre pròxim, segons anunci fet pel president **Dobrica Cosic**. Poc abans de fer pública aquesta decisió, el primer ministre **Milan Panic** va anunciar que no es presentarà als comicis formant part de cap llista electoral. Segons el president **Cosic**, aquestes eleccions marcaran "la fi del titisme i l'adveniment d'una nova era"...

26, dilluns

Ottawa: avui, referèndum sobre la reforma constitucional

Avui els canadencs van a les urnes per aprovar una reforma constitucional que permeti la continuïtat de l'actual **Canadà** com a conjunt nacional. En la reforma constitucional es contempla el reconeixement del "fet diferencial" del **Quebec**, la població autòctona, la nova forma del **Senat** que passarà a ser d'elecció popular, l'augment de representació a la cambra dels **Comuns**, i finalment les noves competències en cultura, formació professional, boscos, mines, turisme, lleure, habitatge, i afers municipals i urbans que seran traspassades a les províncies.

Berlín: congrés del Partit Demòcrata Cristià (CDU)

Avui el **Partit Demòcrata Cristià (CDU)** obre el seu **Congrés** a **Düsseldorf**. El canceller **Helmuth Kohl** segurament centrarà les discussions en el preu de la reunificació alemanya. Una qüestió que atreu l'atenció dels dirigents del partit per tal com la reunificació costa molt cara a tot el poble alemany. La proposta del canceller d'augmentar els impostos per l'any 1995 fa preveure un diàleg molt tens.

Jerusalem: entrevista Rabin-Arafat a Tunísia

El diputat àrabo-israelià, **Abdel Waha Darauix**, va manifestar ahir que els dirigents de **Tunísia** estan disposats a què el seu país sigui l'escenari de converses de pau entre el primer ministre hebreu, **Yitzhak Rabin**, i el líder de l'**Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP)**, **Iàsser Arafat**.

Praga: manifestació pro independència txeca

Unes 10.000 persones es varen manifestar el propassat dissabte dia 24, al vespre, pels carrers de **Praga**, reclamant la independència de la **República txeca**, i la definitiva separació d'**Eslovàquia**.

La màquina alemanya

N'hem vistes tres de sonades. La marxa del ferro, deu mil treballadors de la siderúrgia marxant sobre Madrid. Cent cinquanta mil miners a Londres cridant contra el tancament de les mines angleses. I la primera vaga a tota la Comunitat—encara que de només una hora— dels ferroviaris.

La radiografia ràpida de la situació laboral a l'Europa rica no és gaire consoladora. També veiem grans multinacionals nord-americanes, com **IBM**, que tanquen les seves societats a Europa en un exercici de replegada. Les companyies aèries pleguen veles: la belga **Sabena** ha anat a parar a mans franceses, **Ibèria** anuncia unes pèrdues importants.

Els alemanys diuen que ara la seva prioritat és reconstruir els llaços de l'antiga **RDA**. Això vol dir suprimir inversions anunciades a la resta d'Europa, pujar els tipus d'interès per frenar la inflació provocada per la unificació alemanya. I quan el diner és car, l'economia es refreda.

S'ha acusat novament els alemanys de girar l'esquena a Europa i oblidar-se que ells en són els motors econòmics. El canceller **Helmuth Kohl**, quan intentava convèncer els seus col·legues comunitaris de la necessitat de la unificació alemanya deia amb veu forta: "volem una Alemanya europea i no pas una Europa alemanya". Són frases que sonen bé, però la realitat—honestament comprensible realitat—és que els alemanys han d'absorbir, equipar i enriquir la nova part del seu país. I això té un cost molt elevat, que d'una manera o altra tots l'hauran de pagar. No per caprici de ningú, sinó perquè l'Europa dels últims trenta anys s'ha refiat i acostumat a la locomotora alemanya. I quan el conductor es distreu, el tren s'atura.

I ara, un exemple. Les autopistes a l'**RFA** són de franc. De franc per l'usuari, però no pas pel contribuent, perquè els autopistes es financen amb els impostos i no pas amb peatges. Una situació favorable pels estrangers que circulen per aquestes autopistes. No tributen al país i tampoc no paguen peatge.

Doncs bé, Alemanya es fa la següent reflexió: no és just que els molts estrangers que circulen sobre les nostres autopistes ho facin de franc. Per tant, cal que els camions estrangers paguin. Val a dir que aquesta proposta ja ha provocat una reacció contrària de la resta de països europeus.

L'exemple il·lustra. Quan la màquina necessita carbó els vagons han d'aportar-hi la llenya.

■ Jordi Roigé i Solé



El passat diumenge, 25 d'octubre, el papa Joan Pau II beatificà 51 Missioners Claretians, assassinats l'agost del 1936 a la ciutat de Barbastro. A la celebració, hi assistiren una bona representació de PP. Claretians de diversos països, bisbes diocesans i autoritats locals, i molts grups de familiars dels màrtirs, procedents de diversos indrets de Catalunya i d'Espanya. El dia 24 se celebrà la festa de

St. Antoni M. Claret, al Temple Votiu del Cor de Maria, a Roma; diumenge 25, es feu la beatificació, a la Basílica de Sant Pere del Vaticà, de la qual n'informarem en el pròxim número; dilluns, 26 hi hagué l'Audiència papal a l'aula Pau VI i la celebració d'una missa d'Acció de Gràcies, al Temple del Cor de Maria. Cal afegir que el mateix dia foren beatificats 71 Germans de Sant Joan de Déu, sacrificats també durant la revolució del 36.

Retorn joïós a les "arrels" martirials de la primera Església

El Papa beatificà 51 missioners claretians i 71 germans de Sant Joan de Déu

La cerimònia se celebrà diumenge passat, a la Basílica de Sant Pere del Vaticà

Es tracta, doncs, d'un esdeveniment eclesial important, tant pel nombre de nous beats —122— com per la significació del seu martiri. Han hagut de passar molts anys perquè l'Església cregués arribat el moment de procedir a la beatificació d'aquest elevat nombre de religiosos. El procés de beatificació dels claretians, per exemple, es va iniciar a la diòcesi de Barbastro, lloc de martiri, el 20 de maig de 1947 i no ha quedat enllestit fins aquest any, febrer de 1992.

Aquesta ha estat la quarta beatificació de màrtirs de la revolució espanyola del 36 que fa el papa Joan Pau II. Unes beatificacions que, com altres penitents encara de decisió, sofriren una moratòria el 1963 al començament del pontificat del papa Pau VI. En ple règim franquista, no era fàcil llavors posar en evidència el caràcter purament religiós i de fe, de la mort dels claretians de Barbastro, al marge de l'anomenada "cruzada espanyola".

El valor històric del cas de Barbastro

Hi ha altres fets que fan explícable la decisió del Vaticà a procedir a la beatificació dels 51 missioners.

A més de l'esmentat motiu polític hi ha el valor històric del cas de Barbastro: es coneixen els fets martirials gràcies a dos testimonis presencials, els també estudiants, Pablo Hall i Atilio Parussini, que visqueren tres setmanes llargues de presó amb la resta de companys, i que foren alliberats, per la seva condició d'argentins, just a la vigília de l'afusellament dels seus companys; conduïts a Barcelona, s'embarcaren a Roma. Tots dos declararen llargament, sota jurament, sobre tot el que havien vist i sofert a Barbastro. Un altre motiu, és el caràcter clarament antireligiós dels que els executaren: "no n'ha de quedar ni 'llavor' de capellans, a Barbastro"; i tercer, el caràcter clarament "martirial" amb què visqueren els seus darrers dies els joves

màrtirs claretians i per la forma joiosa, cantant, amb que foren conduïts a la mort.

Entre els diversos escrits del seu temps de presó, en trobem un de l'estudiant Josep Brengaret, 22 anys, de Sant Jordi Desvalls, (Gironès) que diu: "¡Visca Crist Reil! Si Déu vol la meua vida, gustosament la hi dono. Per la Congregació i per Espanya. Moro tranquil, després d'haver rebut els sants sagraments. Moro innocent; no pertanyo a cap partit polític; ho

tenim prohibit per les nostres constitucions; acatem tot poder legítimament constituït. Perdono tots els meus enemics. M'acomio del meu pare i dels meus germans. Si Déu és servit de portar-me al cel, allà trobaré la meua mare. Josep Brengaret. C.M.F." Un altre estudiant, Salvador Pigem, 23 anys, de Vilobí d'Onyar, va deixar escrites aquestes frases adreçades a casa seva: "Ens maten per odi a la religió. "Senyor, perdona'ls". A casa no vam oferir cap resistència.

La conducta a la presó, irreprotxable. Ens afusellen únicament per ser religiosos. No ploreu per mi. Sóc màrtir de Jesucrist".

Sempre al costat dels malalts

De forma molt semblant varen morir també els 71 Germans de Sant Joan de Déu. Molts d'ells, eren també joves. Malgrat la situació insegura dels primers mesos del 36, el Superior general de la Congregació Hospitalària s'adreça a les comunitats d'Espanya: "Vista y examinada la gravísima situación política de España... Nuestros religiosos no abandonarán la asistencia de los enfermos sino cuando las autoridades se hagan cargo de ellos..., estén a la cabecera de los enfermos hasta que fuerza mayor imponga abandonarlos... Esto será heroico en algunos casos, dado el estado de anarquía reinante, pero así nos lo impone un sagrado deber (4, abril 1936)".

Cal esmentar igualment el caràcter especialment dramàtic dels "fets de Barbastro". Fets que poden ser coneguts ara per dues publicacions de l'Editorial Claret de Barcelona: "Sang a Barbastro" (PP. G. Campo i J. Sidera) i "Viacrucis a Barbastro" (P. Pere Codinachs); aquesta darrera publicació es pot trobar a les 17 comunitats claretianes de Catalunya. I pel que fa als màrtirs Hospitalaris, hi ha una publicació: "Braulio M^a Corres, Federico Rubio y compañeros mártires, Hospitalarios de San Juan de Dios", del Germà Fèlix Lizaso, O.H., Madrid 1992.

Fidelitat als propis ideals

No es tracta de passar factura a ningú; ja se n'encarrega la història. El que pretén l'Església

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

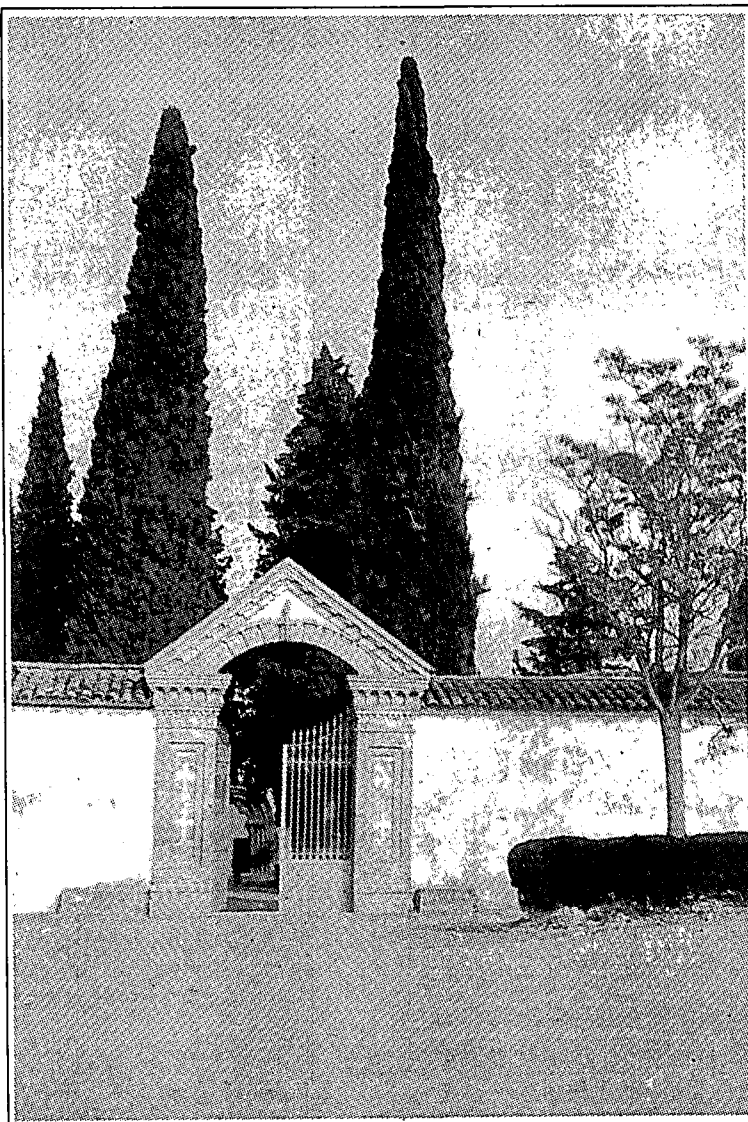
Repertori d'himnes per a la celebració cantada de la Litúrgia de les Hores

Aquest nou llibre que tenim el goig d'oferir-vos conté els himnes del Diurnal i d'altres de nova creació, tots ells musicats de manera digna i lloable per coneguts autors musicals. Aquests himnes constitueixen un ampli i enriquidor repertori per tots els temps litúrgics, per les celebracions solemnes o festives del santoral, així com per la litúrgia ferial.

De venda a les llibreries.

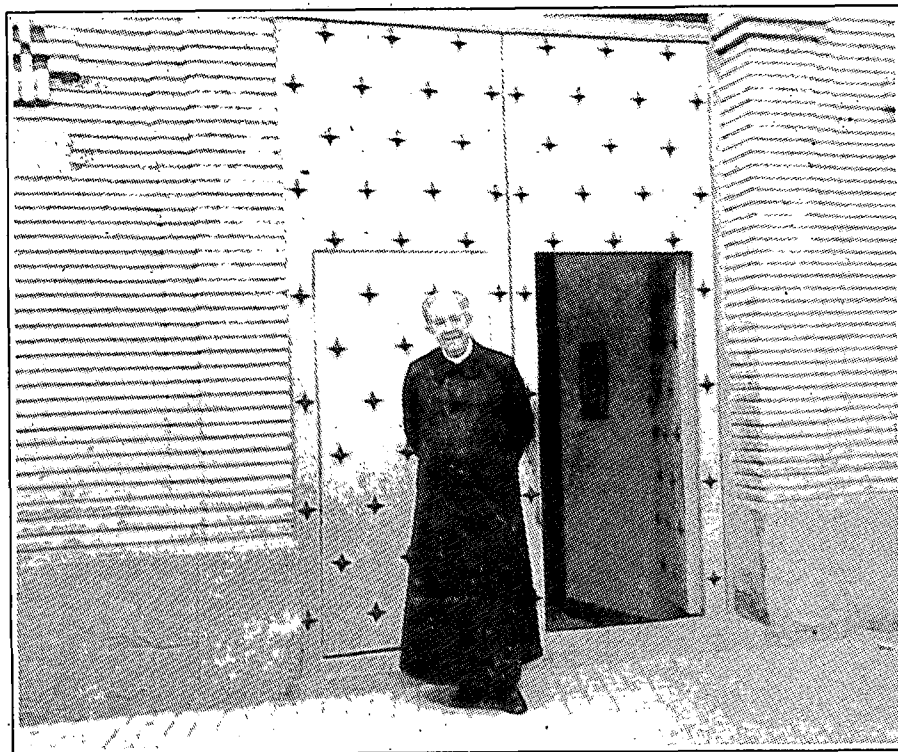
Format: 14x20 cms. 408 pàgines - Imprès a dues tintes. Enquadernació Gualflex, amb dues tintes. P.V.P. (amb IVA): 2.350 ptes.

EDITORIAL REGINA, S. A.
Mallorca, 87 - 89 - 08029 Barcelona



El Cementiri de Barbastro, silenciós i permanent testimoni de la mort i enterrament dels Missioners Claretians Màrtirs i de tants altres que, de diverses ideologies, trobaren la mort violenta en aquells dràstics esdeveniments





El Rnd. Antoni Carrera, avui rector de la parròquia de Berrellén (Saragossa). A l'agost de 1936 féu guàrdia com a soldat davant el saló-presó dels Escolapis. Veia com, recollits, dedicaven llargues estones a la pregària.

→ és donar la veritable dimensió religiosa, espiritual i "martirial" d'uns joves claretians que, formats a Catalunya, i al marge de tota política de partits, foren sacrificats a Barbastre, sense cap mena de judici, i únicament per llur fidelitat estricta a la fe cristiana i a la vocació religiosa; i d'uns Germans hospitalaris que restaren heroicament al costat dels malalts i deficients, complint el seu "sagrado deber..."

És, doncs, un missatge de retorn joïós a les arrels "martirials" de la primera Església, de comunió amb els màrtirs d'avui, a diverses Esglésies locals a l'Amèrica Llatina i l'Àfrica, i d'una voluntat de servei i de fidelitat de l'Església a la "causa de Déu" i a la "causa de l'home", fins a l'heroisme i la mort.

Els nous Beats no necessiten les nostres lloances. "Llur vida reposa en pau amb Déu". Som nosaltres, l'Església i els homes de bona voluntat, els que necessitem el seu testimoni, fet de coherència, de fortalesa i de

fidelitat als propis ideals, a Déu. Les institucions i els pobles tenen els seus herois. L'Església té els seus màrtirs. I és a l'Església a qui pertoca proposar-nos els màrtirs com a models i exemple de vida. I donar-los culte litúrgic públic en els llocs on són venerats. Herois nacionals, i màrtirs de l'Església que, més enllà de reaccions visceralment arcaïques, són els que nodreixen de contingut ètic i espiritual el tarannà moral dels pobles i les nacions; és per això que ens fan falta; també avui.

Celebracions populars i religioses a Catalunya

Un bon nombre de pobles i bisbats de Catalunya estan de festa a partir del dia 25 d'octubre; dels 51 missioners màrtirs de Barbastre, 25 són de les nostres comarques; dos més, el Superior de la Comunitat, P. Julián Munárriz i l'estudiant Rafael Briega; vingueren des de molt joves nets a Barcelona, en qualitat d'emigrants. És per aquest motiu que estan

previstes celebracions religioses i populars a Catalunya, als bisbats i pobles que compten amb un o alguns nous beats màrtirs. Especialment, mencionem la que tindrà lloc a Barbastre, els dies 14 i 15 de novembre, on s'hi aplegaran familiars i devots dels nous beats, procedents d'Aragó, Catalunya, València, Navarra, Burgos, Astúries, etc.

El mateix cal dir pel que fa als Germans Hospitalaris. De tots ells, 23 eren de Catalunya i pertanyien a les diòcesis de Barcelona, Girona, Tarragona, Vic i Urgell.

Màrtirs claretians

[Màrtirs del bisbat de **Girona**: Salvador Pigem i Serra, 23 anys, de Vilobí d'Onyar (Gironès); Jaume Falgarona i Vilanova, 24 anys, d'Argelaguer (Garrotxa); Josep Brengaret i Pujol, 23 anys, de Sant Jordi Desvalls (Gironès); Francesc Roura i Farró, 23 anys, de Sords (Gironès); Esteve Casadevall i Puig, 23 anys, d'Argelaguer (Garrotxa); Lluís Lladó i



María Dolores Esteban. A casa seva se salvaren els escrits dels màrtirs claretians. Tenia aleshores 24 anys

Teixidor, 24 anys, de Viladesens, (Gironès); Manuel Torras i Sais, 21 anys, de Sant Martí Vell (Gironès); Ramon Novich i Rabionet, 23 anys, de la Celler de Ter (La Selva).

Del Bisbat de **Vic** hi ha els següents màrtirs: P. Pere Conill i Padrós, 33 anys, de Vic; P. Lluís Masferrer i Vila, 24 anys, de St. Vicenç de Torelló (Osona); Wenceslau M. Claris, sots-diacon, 29 anys, d'Olost (Osona); Joan Baixeras i Berenguer, 22 anys, de Castellterçol (Vallès Oriental); Joan Codinachs i Tuneu, 22 anys, de Sta. Eugènia de Berga, (Osona); Alfons Miquel i Garriga, 21 anys, Prades de la Molsona (Anoia).

Del Bisbat de **Lleida**: Francesc Castan i Messeguer, 25 anys, de

Fonz; Miquel Massip i González, 23 anys de Llardecans (El Segrià); Josep M. Ormo i Seró, 22 anys, d'Almatret (El Segrià); Josep Ros i Florensa, 21 anys, de Torms, (Les Garrigues).

Del Bisbat de **Tarragona**: Josep M. Badia i Mateu, 23 anys, de Puigpelat (Alt Camp); Tomàs Capdevila i Miró, 22 anys, de Maldà (L'Urgell); Alfons Sorribes i Teixidor, 23 anys, de Rocafort de Nalec (L'Urgell).

Del Bisbat d'**Urgell**: Eusebi Codina i Millà, 22 anys, d'Albessa, (La Noguera); Ramon Illa i Salvia, 22 anys, de Bellvís, (La Noguera); Sebastià Riera i Còromina, 22 anys, de Ribes de Freser (Ripollès).

■ P.C.

SUBSCRIVIU-VOS A CATALUNYA CRISTIANA!

Catalunya Cristiana

València 244, 2n.
08007 Barcelona

Nom Població D.P. Tel
Adreça
Se subscriu a exemplar (s) del setmanari **Catalunya Cristiana**.
L'import anual, 9.100.- ptes. es liquidarà de la forma següent:

☐ domiciliació bancària ☐ xec nominatiu que adjunto
(En aquest cas vulgueu emplenar l'ordre de domiciliació) ☐ altra forma de pagament (indiqueu-la)

Data.....

Signatura

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa Agència.....
Adreça

Senyors,

Els prego que d'ara endavant, fins nou avís, paguin els rebuts que els presentarà **FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA**, amb càrrec al meu compte corrent llibreta

Entitat

Oficina

Compte

Data.....

Signatura



Activitats per al curs 1992-93

La Fundació Joan Maragall consolida la seva presència en l'àmbit del diàleg fe-cultura

Amb la voluntat de continuar treballant per ser un focus de pensament, diàleg i opinió i arribar a la consolidació d'uns espais on poder-ho portar a terme, la Fundació Joan Maragall inaugura el quart curs acadèmic amb un acte celebrat el dimarts 27 d'octubre. La conferència inaugural —que portà per títol: **Montserrat i la cultura catalana del nostre temps**— fou a càrrec del **P. Miquel Batllori** que serà presentat per l'Abat de Montserrat, P. Sebastià Bardolet.

Gràcies al suport d'entitats públiques i privades, la Fundació Joan Maragall ha anat consolidant durant aquests tres anys la seva presència en l'àmbit del diàleg fe-cultura. Amb el començament del nou curs la Fundació pot oferir un esbós de la programació d'actes i de publicacions previstos des del mes d'octubre fins al mes de maig.

Amb anterioritat a l'acte acadèmic d'inauguració s'han iniciat ja dues de les tres activitats previstes per al primer trimestre. El dissabte 3 d'octubre va tenir lloc la sessió inaugural del cicle **Valors en les grans religions** que la Fundació Joan Maragall coorganitza amb la Regidoria de Promoció i Relacions Cíviques de l'Ajuntament de Barcelona i el Centre Cristià dels Universitaris. Es tracta d'una segona edició del curs en sis sessions celebrat l'any passat que ha estat programat de nou d'octubre a desembre a petició de moltes persones que no pogueren inscriure's per falta de plaça.

El dilluns 19 d'octubre començà el curs **La inculcació del catolicisme en la Renaixença catalana**. **Jaume Collell** a càrrec de **Joan Requesens**. Amb aquest curs la Fundació vol encetar un nou tipus d'activitat —més específica— dirigida a grups més reduïts, especialment a estudiants universitaris, i que ajudi a la reflexió i estudi de temes més concrets, no tant de divulgació.

La voluntat de la Fundació és començar a crear un grup de persones interessades a aprofundir temes d'estudi. En la mateixa línia l'últim trimestre del curs acadèmic —possiblement la segona quinzena d'abril— està previst un curs a càrrec d'Àngel Castiella que portarà per títol **Els límits de l'Estat en la política actual**, de la mateixa manera que es preveu que el Patronat continuï el debat cultural intern que es reflectirà en els articles a la premsa i en la creació d'un grup de treball que sobre la base d'un treball realitzat per Joan Costa reflexionarà temes concrets com el que es prepara per als propers mesos tot fent una **aproximació al sistema de valors i a la religiositat de la Catalunya actual**.

A part d'aquestes activitats d'estudi, la Fundació continuarà oferint les activitats que ja va començar fa tres anys: el simposi internacional anual, cicles de conferències, el premi Joan Maragall, publicacions...

Premi per a una obra d'investigació o assaig

La institució atenta sempre a promoure la reflexió dels valors humans i cristians convoca el III Premi Joan Maragall per a una obra d'investigació o assaig sobre el tema **ETICA. Humanisme i cristianisme**. Enguany el veredict s'emetrà durant la celebració de la Festa Literària de la Nit de Santa Llúcia.

Pel que fa al segon trimestre del curs



La Fundació vol ser un focus de pensament, diàleg i opinió

acadèmic, la Fundació Joan Maragall té previstes tres activitats coorganitzades amb altres entitats. A finals de gener i en col·laboració amb l'Institut d'Humanitats un simposi de tres o quatre jornades sobre el tema **El valor dels valors**.

Juntament amb la Fundació "La Caixa", la Fundació Joan Maragall enceta un programa que porta per títol provisional **El sagrat en l'art** i que pretén reflexionar sobre dos aspectes: l'art religiós del passat i la seva significació actual i el transcendent en l'art actual. Una comissió coordinada pel Sr. J. Corredor-Matheos està estudiant la programació del cicle a base de vuit conferències i dues taules rodones.

De gener a juny la Fundació donarà continuïtat també a la col·laboració amb la Regidoria i el C.C.U. amb una reflexió del tema **Democràcia i valors ètics**.

També us podem anunciar que la clausura del curs acadèmic serà a càrrec del professor italià **Francesco Alberoni** que dissertarà sobre un tema de relacions interpersonals.

Pel que fa a les publicacions —que els nostres Promotors reben gratuïtament— esperem afegir quatre nous títols a la col·lecció "Cristianisme i Cultura":

9. **Evangelí i cultures**, d'Hervé Carrier.
10. **El cristianisme i les societats avançades**
11. **Pensament cristià contemporani**
12. **Premi Joan Maragall**

i prosseguir la publicació dels **Quaderns de la Fundació Joan Maragall** superant l'endarreriment produït durant aquest curs amb els títols següents:

10. **Algunes qüestions sobre ciència i fe**, de David Jou
11. **L'Evangelí i la crisi de la modernitat**, per A. Bentué i P. Maza Bazán
12. **El repte del diàleg o els nous signes dels temps**, per N. Jubany, N. Lossky i Q. Défois
13. **Dharma, consciència i llibertat en l'hinduisme i el budisme**, de Vicente Merlo
14. **Formes de creença en el científic d'avui**, d'Albert Dou.

Així mateix està previst de seguir el ritme de publicacions de dos Dossiers de Premsa anuals.

De totes les activitats en podeu rebre informació puntual als vostres domicilis, només cal que doneu les vostres dades a la Secretaria de la Fundació. Podeu dirigir-vos al carrer Rivadeneyra, 3 bxs. Telèfon 412 33 31, de dilluns a dijous de 10 h. a 14 h. i de 16 h. a 20 h. i divendres de 10 h. a 14 h.

● C.C.

Del 23 al 26 de novembre

IV Simposi Internacional

El Simposi Internacional en la seva quarta edició i coorganitzat enguany amb la Fundació "La Caixa" serà dedicat aquest curs al tema **Pensament científic i fe cristiana** i tindrà lloc del dia 23 al 26 de novembre. Els temes i ponents previstos són els següents:

DILLUNS, 23 DE NOVEMBRE

I. Les interpel·lacions de la cosmologia

— **Adquisicions i interrogants de la cosmologia actual**

Sylvie Vauclair
Observatoire Midi-Pyrénées.
Toulouse.

— **Ciència cosmològica i recerca de sentit**

David Jou
Departament de Física de la U.A.B.

DIMARTS, 24 DE NOVEMBRE

II. Les interpel·lacions de la biologia

— **El problema de l'ànima en el pensament actual**

Pedro Laín Espalga
Real Academia Española

— **Les ciències biològiques i la qüestió de la llibertat**

Ramon M. Nogués
Unitat d'Antropologia Biològica
U.A.B.

DIMECRES, 25 DE NOVEMBRE
III. L'abast del coneixement científic

— **Ciència (física) i coneixement de la realitat**

Albert Bramon
Departament de Física de la U.A.B.

— **Discurs científic i teologia**

Wolfgang Panzenberg
Facultat de Teologia Evangèlica.
Universitat de Munich

DIJOUS, 26 DE NOVEMBRE
IV. Taula rodona

Moderador: George Wagensberg
Museu de la Ciència

Hi participaran els conferenciant dels dies anteriors i:

Raimon Panikkar
Professor emèrit University
California

Ramon Pascual
Departament de Física de la U.A.B.

Josep M. Via
Facultat Eclesiàstica de Filosofia
de Catalunya

Segons la UNESCO

L'any 2000 hi haurà un analfabet per cada cinc ciutadans

El Sots-director General de la Unesco, el filipí Víctor Ordoñez, digué que per a l'any 2000 el seu organisme espera aconseguir que hi hagi només un analfabet per cada cinc ciutadans, això suposarà un canvi històric.

Víctor Ordoñez va pronunciar la lliçó inaugural del II Congrés Mundial d'Educació a Madrid. El conferenciant recordà que la taxa d'analfabetisme en el món era, el 1960, de dos ciutadans per cada cinc. El 1992 el nombre d'analfabets a tot el món és de 1.000 milions de persones, dels quals dos terços són dones.

Assegurà que actualment 100 milions d'infants no s'han matriculat a l'ensenyament primari, per la qual cosa l'any 2000 figuraran en la referida taxa d'analfabetisme. Expressà el desig de la Unesco que la dècada dels anys noranta enregistri un significatiu progrés en educació, a través de la presa d'una consciència creixent.

Difícil igualtat d'oportunitats

Aquest tècnic de la Unesco manifestà que, en el passat, l'ensenyament es basa en els recursos naturals, i en el futur el fonamental ho serà en la investigació i la innovació. Víctor Ordoñez subratllà que el principal canvi ha de ser que l'educació estigui a l'abast de tothom.

El conferenciant va assenyalar que no es podrà avançar molt en l'educació mentre els ciutadans no estiguin suficientment informats. Afegí que la igual-

tat d'oportunitat, encara en els països rics, és difícil d'aconseguir, ja que les persones de pocs mitjans econòmics no reben l'educació adient.

En aquesta línia, afirmà que el 20 per cent de la població dels països més industrialitzats no sap llegir i entendre el que se li proposa. Per això, el conferenciant es declarà partidari d'un més gran desenvolupament del pensament i del domini de les capacitats.

Navegar en un oceà de coneixements

Segons el Sots-director General de la Unesco, el nou ensenyament s'ha de preocupar no solament de com sinó del perquè i del què caldria fer. "L'educació ha de capacitar-nos per navegar en un oceà de coneixements més que en captar-ho tot", assegurà.

Afegí que l'educació no s'ha de limitar a l'escola. La qualitat dependrà de la disponibilitat dels alumnes a casa i a la comunitat. Proposà una més gran atenció a les mares, perquè puguin transmetre els seus coneixements als seus fills. "L'educació —ressaltà Ordoñez— és massa important per deixar-la només en mans dels educadors. Hi ha de participar la comunitat sencera".

D'altra banda, digué que la tecnologia ha d'estar al servei de l'home i no ser-ne l'amo. Tot això demanarà un esforç de tothom.

● E.P.

XXIII Trobada de Pessebristes de Catalunya, a Olot

Olot ha acollit la "XXIII Trobada de Pessebristes de Catalunya", organitzada per l'Associació de Pessebristes d'aquesta ciutat, la Trobada ha tingut una rellevància especial, per haver tingut lloc en plena campanya de gestació de la Mostra Internacional de Pessebrisme que se celebrarà, també a Olot, del 12 de desembre vinent fins el dia 2 de febrer del 1993.

La trobada va reunir més de 500 pessebristes pertanyents a 35 associacions diferents. Els participants van ser rebuts per l'alcalde de la ciutat senyor Pere Macias i —entre altres activitats van visitar l'exposició de pessebres situada al saló de descans del Teatre Principal i van assistir a un concert de la Coral Cruscat.

Abans, els assistents havien assistit a la Santa Missa que, celebrà el bisbe de Girona, Mons. Jaume Camprodon, a l'església de Sant Esteve. La celebració de l'Eucaristia comptà amb la col·laboració musical de la Coral Cruscat. A l'homilia, el bisbe Jaume felicità els organitzadors de la trobada per haver escollit la ciutat d'Olot, que és un país d'artistes.

En aquesta Eucaristia —con-

tinuà el senyor Bisbe— voldria ajudar-vos a trobar el Messies del pessebre, amb una fe viscuda; perquè als cristians el que més ens falta, en aquesta hora present, és desvetllar el nostre sentit de Déu... El pessebre és un signe del naixement de Jesús, que és la màxima expressió de l'amor de Déu. Arabé—continua dient— el guix i l'arpillera amb què vestiu les muntanyes, la claror dels llums, la molsa, els arbres fets de farigola, no tindrien sentit, ni relleu, si no fos el sentit religiós que li dona la presència de les figures de Josep, Maria i Jesús que fan que el paisatge que heu construït prengui una dimensió nova, que ens fa presents unes realitats del món nou i de la terra nova que Jesús obra dins de nosaltres. I si això ho connectem amb l'Eucaristia, tot pren una nova dimensió que ens connecta amb el Jesús de la Cova i fa que el pessebre realitzi la nostra comunió amb Déu. Llavors és quan el pessebre adquireix la seva plenitud.

Després de la cerimònia religio-

sa, els assistents visitaren l'exposició de pessebres situada en el saló de descans del Teatre Principal i escoltaren el concert de la Coral Cruscat. Seguidament tingué lloc un aperitiu en el Casino Olot i a continuació es va celebrar un dinar en un típic restaurant de la Ciutat, en finalitzar el qual hi hagueren parlaments, entre ells el del senyor Macias, alcalde d'Olot, i intercanvi d'obsequis. La Comissió Organitzadora de la Mostra Internacional de Pessebrisme va aprofitar la concentració de les associacions catalanes de pessebristes per acabar de concretar la seva participació en el certamen, que s'espera que sigui massiva. Els representants de cadascuna de les associacions existents al nostre país han mostrat la seva satisfacció per com s'està preparant la Mostra.

Es pot avançar que la Mostra del Pessebre Català —una de les cinc exposicions de què constarà la Mostra Internacional— tindrà com a escenari el temple de Sant Esteve.

■ J. Climent

Carta pastoral del cardenal de Los Angeles

Cal tenir present l'ètica en el cinema

El Cardenal Roger Mahoney de Los Angeles, la diòcesi catòlica més gran d'Estat Units ha fet pública una carta pastoral sense precedents dedicada a la californiana indústria d'entreteniment amb seu a Hollywood. En el text, que segons alguns crítics recorda polèmicament la propaganda del Partit Republicà, es fa una crida a la responsabilitat moral en aquests productes de consum gairebé universal.

Mons. Mahoney, que aclareix la seva oposició a establir un codi de normes estrictes per als continguts de programes de televisió i pel·lícules de cinema, insisteix amb la seva missiva que els creadors artístics han de tenir present la seva responsabilitat moral en el moment d'exercir els drets previstos per a la primera Esmena de la Constitució nord-americana, que garanteix la llibertat d'expressió. El cardenal també descarta com una bona idea especificar als seus filigresos el que han de veure en els seus televisors o cinemes.

La carta pastoral, amb una extensió de quaranta pàgines, fou presentada en conferència de Premsa amb motiu del cinquè aniversari del discurs que Sa Santedat el Papa va dedicar a Los Angeles als empresaris de la indústria de l'entreteniment.

El seu contingut destaca el poder que té la indústria del cinema en la vida dels nord-americans dient que "en aquesta societat, en aquest temps, només la família humana sobrepassa els mitjans visuals en la seva capacitat de comunicar valors, formar consciències, oferir models i motivar el comportament".

Encara que els grans estudis de Hollywood han preferit no fer comentaris al punt de vista del cardenal Mahoney, el president del gremi oficial de directors, Arthur Hiller, declarà a Reuter que la indústria hauria de considerar alguns dels punts expressats. Segons Hiller, "Estem oberts al pensament i comentaris de gent. No estem oberts a tenir codis o edictes sobre el que podem o no podem fer".

■ P.R.

Un racó de Barcelona

Aquestes pàgines volen ser una humil pinzellada damunt la història i els trets més característics del nucli urbà de SANT GENÍS DELS AGUDELLS. Volen ajudar a avaluar aquest racó de Barcelona que conviu encara amb la natura. Un conjunt d'interès històric i artístic envoltat per la gineta i els pins que hi creixen margeners.

Arribar-hi pel carrer de Natzeret —l'antic camí— i pel carrer de Saldes endinsar-s'hi, produeix la sensació d'entrar dins un món ja conegut qui sap a on; però diferent, com qui traspasa la porta d'una casa coneguda però mig oblidada.

La plaça ens fa sentir la serenor acollidora dels vells xiprers, l'amistat de les acàcies, la pau de la vella olivera que hi perllonga la vida curulla de nens que tenen allí un bon lloc de jocs amics. Al fons, entre la casa rectoral i la borda de l'antic sàgristà-enterrador, una àmplia graonada d'obra ens emmena a l'esplanada del temple.

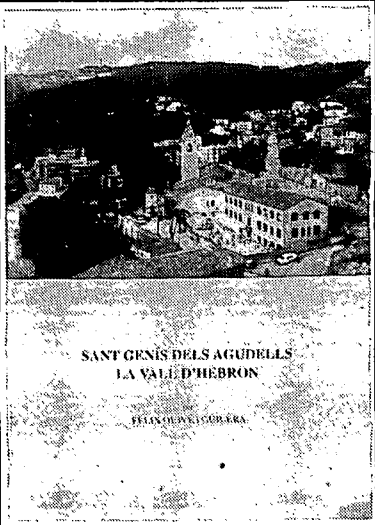
Seure a dalt, en aquest àmbit, és respirar el silenci farcit d'un passat que es fa present i viu, empenyent-nos a guaitar enlaire, vers un punt més alt que l'airós campanar que presideix l'indret.

Una imatge de la Mare de Déu de Lorda, envoltada d'heura i flors prop del portal del cementiri, una creu gòtica esculpida en un carreu de pedra damunt la porta del temple, i un peix cisellat en una llosa encastada en el mur, són testimonis de la fe cristiana perseverant en aquest plàcid lloc des dels temps més antics.

Als veïns del barri —un mosaic de persones vingudes d'arreu, dispostes a conviure en la ciutat— i als visitadors circumstancials del paratge, va dirigit indistintament aquest treball de divulgació amb el desig formal que el coneixement de la història i el perquè de Sant Genís dels

Agudells ajudi a conservar-lo i fins i tot a millorar-lo.

■ M.V.



Fèlix Olivé. *Sant Genís dels Agudells. La Vall d'Hebron*. Ed. Parròquia de Sant Genís

Recull de poesies

En la plenitud de la seva vida humana, el poeta Lluís Gassó i Carbonell, que fa pocs mesos complia 75 anys de vida —d'ells, 50 en els quefers literaris i 25 de matrimoni— ens ofrena el nou llibre "Collita intemporal", aplec d'odes, balades i cançons que troben ara la dignificació impresa.

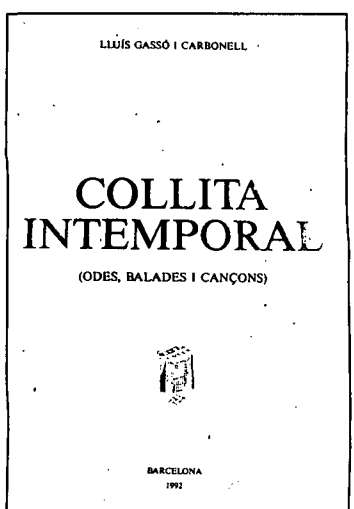
No per intemporal és grata la collita. No per haver passat anys entre inspiració i inspiració les poesies han perdut el tast. Tot el llibre respira els benignes eflusis que sap donar-li l'autor. Amor, Pàtria i Fe hi conflueixen. La paraula és rica, la imatge creativa i el concepte evocador.

Lluís Gassó gaudeix amb la creació: Versos de vuit i onze sil·labes en quàrtets, quintetes o sextines, odes de mètriques lliures, versos alexandrins i preferències per repetir el primer vers com tornada; quan cal, disposa de riques i exactes rimes.

Cal remarcar en la poesia de Gassó i Carbonell una certa predisposició al poema llarg que sembla que deixar, de vegades, el primer fil concebut, però no. L'autor sap recrear-se en l'argument, disposa bé la successió estàtica de les idees i sap tornar a l'arrel primerenca. D'aquesta tria singular de 60 poesies, em seria difícil destacar-ne les més reeixides. La lectura repetida, però, em dicta una preferència personal pels cants "Els plàtans del passeig de Sant Joan", "A Sant Francesc d'Assís", "A la muntanya del Montseny" i "A la Terra". De les balades destacaria "Balada de la Setantena" i "Neva a ciutat". I per acabar les "Cançons d'enamorar" —delicada ofrena a la seva muller— amb les digníssimes estrofes de "El mot que dir-me no goso" i "Ara que el temps ha passat".

Em plau remarcar d'aquest llibre, la lúcida carta pròleg feta per l'exquisit poeta Enric Balaguer i Mestres, sempre tan acurat i expressiu en les seves manifestacions poètiques i amicals.

■ Pere Vives i Sarri



PERE ROVIRA

Vinyes, Cellers i Destil·leries.



Blanc de Belart • Alta Mar • Vinya d'Irto • Viña Montal • Raquel Rosé • Viña Mater • Dry Solera • Ranci • Vinum Misae • Mas dels Frares • CALISAY.

Tel. (93) 337 18 12



Stoichkov va oferir un recital davant el València i s'ha situat com a màxim golejador a la lliga espanyola

FUTBOL

PRIMERA DIVISIÓ

Rayo Vallecano 2	Atlético 0	R. Madrid 2	Athlétic 0
Celta 0	Oviedo 0	Tenerife 1	Logroñés 1
Sevilla 1	Cádiz 0	Barcelona 3	Valencia 0
Osasuna 1	Español 3	Burgos 0	Deportivo 0
R. Sociedad 1	Zaragoza 1	Sporting 1	Albacete 0

1. Deportivo	13+	5	8
2. Real Madrid	11+	3	8
3. Barcelona	11+	3	8
4. Sporting	10+	2	8
5. Athlétic	10+	2	8
6. Sevilla	10+	2	8
7. Atlético	10+	2	8
8. Zaragoza	10+	2	8
9. Valencia	9+	1	8
10. R. Vallecano	8	8	
11. Celta	8	8	
12. Español	7-	1	8
13. Oviedo	7-	1	8
14. Tenerife	6-	2	8
15. Cádiz	6-	2	8
16. Osasuna	5-	3	8
17. Albacete	5-	3	8
18. R. Sociedad	5-	3	8
19. Burgos	5-	3	8
20. Logroñés	4-	4	8



Begiristain (Barcelona)

GOLEJADORS

Stoichkov (Barcelona)	8
Ziganda (Athlétic)	7
Bebeto (Deportivo)	6
Suker (Sevilla)	5
Balint (Burgos)	4
Beguiristain (Barcelona)	4
Putre (Athlétic)	4
Zalazar (Albacete)	4
Zamorano (Real Madrid)	4
Carlos (Oviedo)	3
Claudio (Deportivo)	3
Fonseca (Español)	3
Luis García (Athlétic)	3

SEGONA DIVISIÓ

Compostela 0	Real Madrid 3	Valladolid 1	Marbella 0
Sestao 0	Badajoz 1	Palamós 1	Racing 2
Mallorca 3	Castellón 1	Barcelona 2	Betis 2
Lugo 2	Sabadell 0	Villarreal 1	Eibar 0
Athlétic 1	Figueres 0	Mérida 0	Lleida 2

1. Lleida	13+	5	8
2. Racing	13+	5	8
3. Mallorca	11+	3	8
4. Castellón	11+	3	8
5. Barcelo	10+	2	8
6. R. Madrid	10+	2	8
7. Marbella	10+	2	8
8. Valladolid	9+	1	8
9. Betis	8	8	
10. Villarreal	8	8	
11. Sestao	7-	1	8
12. Badajoz	7-	1	8
13. Athlétic	6-	2	8
14. Lugo	6-	2	8
15. Mérida	6-	2	8
16. Sabadell	6-	2	8
17. Eibar	5-	3	8
18. Palamós	5-	3	8
19. Compostela	5-	3	8
20. Figueres	4-	4	8



Urbano (Español)

GOLEJADORS

Stosic (Mallorca)	7
Christiansen (Barcelona)	6
Maqueda (Barcelona)	4
Óscar (Barcelona)	4
Barbará (Sabadell)	4
Pozo (Badajoz)	4
Aquino (Mérida)	4
Alberto (Valladolid)	4
Vucevic (Barcelona)	3
Gracia (Lleida)	3
Ballina (Palamós)	3
Borge (Sabadell)	3
Suances (Athlétic)	3

LA TRAVESSA

JORNADA 8 (25-10-92)

1. Rayo - Atlético	1
2. Celta - Oviedo	X
3. Sevilla - Cádiz	1
4. Osasuna - Español	2
5. Real Sociedad - Zaragoza	X
6. Real Madrid - Athletic	1
7. Tenerife - Logroñés	X
8. Barcelona - Valencia	1
9. Burgos - Deportivo	X
10. Sporting - Albacete	1
11. Compostela - Real Madrid B	2
12. Mallorca - Castellón	1
13. Bilbao Athletic - Figueres	1
14. Barcelona B - Betis	X
Pleno 15	
Mérida - Lleida	2

PRÒXIMA BUTLLETA

JORNADA 9 (1-11-92)

1. Rayo Vallecano - Celta	
2. Oviedo - Sevilla	
3. Cádiz - Osasuna	
4. Español - Real Sociedad	
5. Zaragoza - Real Madrid	
6. Athletic - Tenerife	
7. Logroñés - Barcelona	
8. Valencia - Burgos	
9. Deportivo - Sporting	
10. Atlético - Albacete	
11. Badajoz - Mallorca	
12. Marbella - Palamós	
13. Racing - Barcelona B	
14. Eibar - Mérida	
Pleno 15	
Figueres - Valladolid	

LA PRÒXIMA JORNADA

PRIMERA DIVISIÓ

Rayo - Celta
Oviedo - Sevilla
Cádiz - Osasuna
Español - Real Sociedad
Zaragoza - Real Madrid
Athletic Bilbao - Tenerife
Logroñés - Barcelona
Valencia - Burgos
Deportivo - Sporting de Gijón
Athlético de Madrid - Albacete

SEGONA DIVISIÓ

Compostela - Sestao
Badajoz - Mallorca
Castellón - Lugo
Sabadell - Athletic
Figueres - Valladolid
Marbella - Palamós
Racing - Barcelona
Betis - Villarreal
Eibar - Mérida
Real Madrid - Lleida

Futbol de saló

El Barça, després d'una setmana moguda amb el tema de les primes, necessitava que li sortís un partit rodó, vèncer i convèncer. Que els jugadors tornessin a adquirir confiança, a ser plenament conscients de les seves possibilitats.

I els homes de Cruyff sortiren al camp motivats i suficientment concentrats per resoldre el partit sense angúnies. Varen moure la pilota amb gran rapidesa, buscant els espais lliures i desorientant el contrari. Feien un joc de saló, una representació lluida. El tercer gol, de gran bellesa, és una mostra del futbol fantasiós i imaginatiu que és capaç de fer el Barça. Una jugada que posa de manifest la qualitat individual d'un equip al qual el seu entrenador, amb tota la raó, sempre exigeix més. Ell, millor que ningú, sap les seves possibilitats.

En el partit davant el València, el F.C. Barcelona va dominar el joc i el València anava tota l'estona a remolc dels jugadors barcelonistes. Sempre que el Barça té el control, es mostra com un equip imparable. És just, en aquesta ocasió, fer esment de dos homes com Stoichkov i Laudrup que, en un bon moment de forma, marquen la diferència i donen un toc de distinció a l'equip.

Els jugadors del Barça han donat tota una lliçó en el tema de les primes. En el moment que la directiva havia embolicat la troca d'una manera incomprensible, varen dir que renunciaven a l'augment si no s'apujaven les quotes dels socis durant dos anys. No volien que s'enraris l'ambient per motius extraesportius. La qualitat humana dels jugadors és un factor que compta molt en un equip i té una indubtable influència en la seva marxa esportiva.

■ Tomàs Puntí

AJUDEM EL POBLE DE BÒSNIA

Recollida de fons per comprar «paquets d'alimentació i medecines» per família; valor de cada paquet: 2.500 ptes.

c/c Ajudem el Poble de Bòsnia. 2100-3200-2201147436
Caixa de Pensions de Barcelona, «La Caixa»

Entitats coordinadores

CIEMEN
Pau Claris, 106, 1r 1a
08009 Barcelona
Tel. 302 01 44
Fax 412 08 90

Justícia i Pau
Rivadeneyra, 6, 10a
08002 Barcelona
Tel. 317 61 77
Fax 412 53 84

televisió



Programació de l'1 al 7 de novembre del 1992

TV
3

DIUMENGE, 1
09.15 Sardanes
09.30 Chup super 3
12.30 El Show de Jerry Lewis
13.00 Amor a primera vista
14.30 Telenotícies - El temps
15.00 El trànsit
15.10 James Bond Junior
15.40 Tarda de cine: «Rei de reis»
18.25 Trànsit
18.30 La doble vida d'Henry
19.05 Magnum (D)
20.00 Gol a gol
20.30 Telenotícies - El temps
21.05 30 minuts
22.05 Perry Mason
23.40 T/N Última hora
23.45 Polèmic

ESPÀIS FIXOS
DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.30 Avanç informatiu matí
07.35 Tom i Jerry
08.00 Telenotícies matí
08.15 La pantera rosa
08.30 Telenotícies matí

08.45 Bon dia, Catalunya
10.30 Nena bonica
11.10 La guerra dels sexes
12.40 El meu carrer
13.05 La successora (D)
14.00 T/M comarques
14.05 Telenotícies Migdia-El temps
15.15 Bona cuina
16.45 Paradise
18.00 Chup super 3
19.15 De què vas!
20.30 Telenotícies - El temps

DILLUNS, 2
11.45 A cor obert
13.35 Veïns (D)
14.25 El medi ambient
15.20 Califòrnia
16.15 El meu carrer (D)
17.30 Roseanne
19.45 Ruïna total
20.20 Bona cuina
21.10 Betes i films
21.55 Pantalla de la gata i el mussol
23.45 Telenotícies nit
00.05 Canal 12 (D)

DIMARTS, 3
11.50 A cor obert
13.35 Veïns (D)
14.25 El medi ambient
15.20 Califòrnia
16.15 El meu carrer (D)
17.30 Roseanne
19.45 Ruïna total
20.20 Bona cuina
21.10 El peregrinyetes
21.35 Amor a primera vista
23.15 Mitges de seda
24.00 Avanç informatiu especial eleccions EUA
24.05 Brigada mòbil de Xicagó
01.00 Telenotícies nit

DIMECRES, 4
11.50 A cor obert
13.35 Veïns (D)
14.25 El medi ambient
15.20 Califòrnia
16.10 El meu carrer (D)
17.25 Roseanne
19.50 Ruïna total
20.20 Bona cuina
21.10 Matrimonis

21.35 Cinema 3: «Una trucada per a un mort»
23.35 Telenotícies nit
24.00 Portaavions

DIJOUS, 5
11.50 A cor obert
13.35 Veïns (D)
14.25 El medi ambient
15.20 Califòrnia
16.15 El meu carrer (D)
17.30 Roseanne
19.45 Ruïna total
20.20 Bona cuina
21.05 Quico
21.40 El joc del segle
23.15 Especial Andreu Nin
01.00 Telenotícies nit

DIVENDRES, 6
11.50 A cor obert
13.35 Veïns (D)
14.25 El medi ambient
15.20 Califòrnia
16.15 El meu carrer (D)
17.30 Roseanne
20.20 Bona cuina

21.10 Polèmic
22.55 Pel·lícula: «Aventis»
00.25 Telenotícies nit
00.50 Cinema de mitjanit: «L'Àngel caigut»

DISSABTE, 7
09.15 Sardanes
09.30 Chup super 3
12.30 El show de Jerry Lewis
13.00 El joc del segle
14.30 Telenotícies - El temps
15.00 Bona cuina
15.10 Chup Super 3
15.35 Tarda de cine: «Les fabuloses tortugues Ninja»
17.15 Betes i films
18.00 Mira què diu el nen
18.25 Simon i Simon
19.40 L'espantacells i la Sra. King (D)
20.30 Telenotícies
21.05 El sorteig lotoshow
21.15 Això és massa
22.05 Cine nit: «El gran cacafantasma»
00.20 Cinema de mitjanit: «Jdols»

TV
2

DIUMENGE, 1
07.30 Tabla redonda
08.45 **TIEMPO DE CREER**
09.00 Clásicos de oro
09.30 Grandes intérpretes en la 2
10.30 **LA MISMA**
11.30 **PUEBLO DE DIOS**
12.00 El mejor deporte
15.30 Documentos TV
16.30 Cine paraíso: «El renegado»
18.15 Sala 2
20.00 L'informatiu cap de setmana
20.15 Días de cine
20.45 Línea 900
22.15 Estudio estadio
21.15 La vida es juego
23.45 Llamadas a medianoche: «Tres por el dinero»
00.30 Sonidos

ESPÀIS FIXOS
DE DILLUNS A DIVENDRES:
14.05 Ciudad fronteriza
15.00 Cifras y letras
15.30 Los trabajos y los días
16.25 La isla del tesoro
19.00 Falcon Crest
20.00 L'informatiu vespre

DILLUNS, 2
10.30 135 escons
11.00 Barberia
13.30 Dibujos animados
14.30 Teledues
16.30 La película de la tarde
18.10 Mundo de fieras
20.30 Atac y Gol
21.00 Los Simpson
22.00 La estrella es... Minelli
21.45 El informe del día
00.05 Crónicas americanas
00.35 Clip, clap video
01.00 Cine club. Clásicos del cine
02.30 Telediario Internacional

DIMARTS, 3
10.30 Calos
11.30 Atac i Gol
13.30 Dibujos animados
14.30 Teledues
16.30 La película de la tarde
18.00 Mundo de fieras
20.00 Adolescentes
20.30 El mejor deporte
22.00 La Ley de los Angeles

23.00 Treinta y tantos
23.45 El informe del día
00.15 Sueños de carretera
00.35 Línea 900
01.00 Cine club
02.45 Telediario internacional

DIMECRES, 4

10.30 Molt personal
09.09 La aventura del saber
10.30 Molt personal
12.10 Pase dos
13.30 Dibujos animados
14.30 Teledues
15.30 Los trabajos y los días
16.30 La película de la tarde

18.15 Mundo de fieras
20.00 El mejor deporte
21.45 Conéixer Europa
22.55 Especial cine
00.50 El informe del día
01.20 Cine club
02.45 Telediario internacional

DIJOUS, 5
09.45 La aventura del saber
10.30 Prisma
12.15 Pase dos
13.40 Dibujos animados
14.30 Teledues
15.30 Los trabajos y los días
16.30 La película de la tarde
18.00 Mundo de fieras
19.35 El mejor deporte
21.30 Queridos cómicos
22.30 Jueves cine
00.15 El informe del día
00.45 Metropolis
01.15 Cine club
02.45 Telediario internacional

DIVENDRES, 6
10.30 Conéixer Europa
11.00 Teledues
11.30 Disc català de l'any
12.00 135 escons
12.30 Más vale prevenir
13.00 Contrapunt
13.40 Dibujos animados
14.30 Teledues
15.30 La escapadura del Niágara
16.30 Perlas del melodrama
18.15 Mundo de fieras
20.00 El mejor deporte
20.30 Atac i gol
21.00 El espejo
22.00 Detective privado
23.10 Off cinema
00.25 El informe del día
01.50 Telediario internacional

DISSABTE, 7
08.55 **TESTIMONIO**
09.00 Los conciertos de la 2
10.30 **ULTIMAS PREGUNTAS**
11.00 Parlamento
12.00 El mejor deporte
15.30 Especial Montserrat Roig
16.30 Cine paraíso
18.30 Belleza i poder
20.00 L'informatiu cap de setmana
20.30 Bit TVE
20.30 Molt personal
21.00 Pista de estrellas
22.00 Festival de cine
23.55 Noche de humor
01.25 Sabor a muerte
02.05 El arte del video

EMISSIONS RELIGIEUSES

TV1

Dimarts 00.40 Testimonio

TV2

Dissabte 08.55 Testimonio (Redifusió)
10.30 Últimas preguntas

Diumenge 08.45 *Tiempo de creer*: Musulmans: "Centre Islàmic".
10.30 *La Misma*: amb la participació de la Coral Renaixença, de Santa Perpètua de la Mogoda (Vallès Occidental, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Pelegrí Bernal
11.30 *Pueblo de Dios*: "In Memoriam". Festa de la setmana: Tots Sants

CANAL 33

Divendres 19.55 *Signes dels temps*: Entrevista sobre Quart Món (25 anys de Justícia i Pau) i sobre l'homenatge al cardenal Jubany; reportatge sobre el Multifestival David i el SIAC (Secretariat Internacional d'Artistes Cristianes); comentari evangèlic d'Armand Puig, i tertúlia en relació amb les darreres beatificacions.

Diumenge 12.05 *Signes dels temps* (repetició)

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Divendres 22.00 *Creure avui*: Reportatge sobre les festes de St. Simó. Espais informatiu i agenda.

Emissions radiofòniques

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge

11.00 Retransmissió de la missa conventual de Montserrat.
12.05 *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de la fe.

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 666)

Diumenge

11.00 Retransmissió de la missa del dia.

RÀDIO BARCELONA (OM 828)

Diumenge

21.05 *Objectiu, l'home*: entrevista de caire humanístic-religiós amb el Sr. Josep Clarós, visitador dels vaixells per a l'Apostolat del Mar.

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dimarts

19.30 *Obrim camins*: Programa de valors humans i cristians.

canal
33

DIJOU, 1
12.00 **SIGNES DELS TEMPS**
13.00 Esports
19.55 Star Trek, la nova generació
20.45 Thalassa
21.30 Gol a gol
23.30 Sputnik concert
00.25 Els cliptoman
00.30 Informe mundial CNN

ESPAIS FIXOS
DE DILLUNS A DIVENDRES:
17.00 Gradul's, ara pot
17.30 Universitat oberta
17.55 Victor
18.10 Veïns
19.00 Planeta terra
20.20 Tot l'esport
22.00 Les notícies del 33-El temps
00.45 Els cliptoman

DILLUNS, 2

16.50 Informació agrària
19.55 Hora extra
21.00 Cent per cent futbol
22.30 Mil paraules
22.38 Diners
23.05 Segle XX
00.05 La dimensió desconeguda

DIMARTS, 3

16.50 Informació agrària
19.25 Planeta terra
19.55 Més enllà del 2000
20.50 Bàsquetmania
21.38 Sorteig super 10
21.45 Mil paraules
22.15 Scanner
22.38 Diners
23.10 Tres catorze setze
23.55 Estudi 8

DIMECRES, 4

16.50 Informació agrària

19.55 Ciència
20.50 Esports Show
21.38 Sorteig Loot 6/49
21.43 Mil paraules
22.15 60 minuts
23.10 Max Headroom
00.35 Una caseta al camp

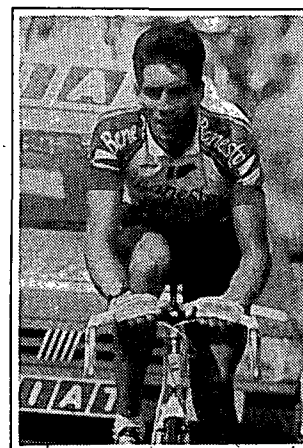
DIJOUS, 5

16.50 Informació agrària
19.55 Vbria
20.05 Personal i intransferible
20.50 Motor a fons
21.38 Sorteig Super 10
21.43 Mil paraules
22.15 La nit del cinema al canal 33-Informatiu cinema
22.38 Diners
22.40 La nit del cinema al canal 33: «Picnic»

00.35 Curt metratge

DIVENDRES, 6

16.50 Informació agrària



19.55 **SIGNES DELS TEMPS**
20.50 Futbol 94
21.43 Mil paraules
22.15 L'imperdible Parke Lewis
22.40 Sputnik total
23.35 Sputnik Cliptobroquil
00.05 Mister Ed

DISSABTE, 7

12.00 Els cliptoman (E)
12.15 Zona V
12.50 Sputnik total
13.50 Sputnik Cecília
14.15 Planeta terra
15.05 Més enllà del 2000
15.55 Esports
20.00 Futbol
22.00 Flash notícies 33
22.05 Temporada teatre: «No haves d'haver vingut»
23.30 Jazz & Co
00.25 Els cliptoman

TV
1

DIJOU, 1
07.30 Informe semanal
08.30 Para nosotros
09.20 Superted
11.30 On li fa mal?
14.30 Me trae de cabeza
15.00 Telediario-1
15.35 El príncipe valiente
16.00 Sesión de tarde: «Sammy la foca loca»
17.45 La hora Warner
19.05 Al filo de lo imposible
19.35 Dirty Dancing
20.25 Menos lobos
21.00 Telediario-2
21.30 La película de la semana
23.30 Carol y compañía
00.00 Noticias
00.05 Colón y la era del descubrimiento
01.05 Golf. Volvo Masters

ESPAIS FIXOS
DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.30 Para nosotros
08.00 Clyde
11.40 Cristal
13.00 El show de la una

14.00 L'Informatiu migdia
15.00 Telediario-1
15.30 Abigail
20.20 Noticias
20.25 Sin vergüenza
21.00 Telediario-2

DILLUNS, 2

09.10 La corona mágica
09.45 Tu mundo y el mío
10.40 Telefilme
12.30 Campanas i sants
14.25 No te rías que es peor
16.25 Pasa la vida
17.50 Para nosotros
18.35 Noticias
18.40 Primera sesión
20.25 Sin vergüenza
21.30 El precio justo
23.20 Brigada central II
00.30 Telediario
00.50 La gran galería
01.45 Cine 92.

MARTES, 3

09.10 La corona mágica
09.45 Tu mundo y el mío
10.40 Telefilme

11.35 Noticias
12.30 Vaixell trobat a Castelldefels
14.25 No te rías que es peor
16.25 Pasa la vida
17.55 Para nosotros
18.45 Primera sesión
20.25 Sin vergüenza
21.30 Objetivo indiscreto
22.10 Sesión de noche
00.05 El autoestopista
00.10 Telediario-3
00.40 **TESTIMONIO**
00.35 Grandes músicos
01.35 Cine 92
03.30 Cine de medianoche

DIMECRES, 4

09.10 La corona mágica
09.45 Tu mundo y el mío
10.40 Telefilme
12.30 Seguint les passes de l'Arlequí
14.25 No te rías que es peor
16.25 Pasa la vida
17.50 Para nosotros
18.35 Primera sesión
20.25 Sin vergüenza
21.30 Cine etiqueta negra

23.15 Quien sabe donde
00.30 Telediario-3
00.35 Patrimonio cultural de la humanidad
01.35 Cine 92

DIJOUS, 5

09.10 La corona mágica
09.45 Tu mundo y el mío
10.45 Telefilme
12.30 200, 100 anys
14.25 No te rías que es peor
16.25 Pasa la vida
17.50 Para nosotros
18.40 Primera sesión
20.25 Sin vergüenza
22.15 El primi-juego
00.50 Semblanzas
00.30 Telediario 3
01.50 Cine 92

VIERNES, 6

09.10 La corona mágica
09.45 Tu mundo y el mío
10.40 Telefilme
12.30 Gegants
11.35 Noticias
14.25 No te rías que es peor

16.25 Pasa la vida
17.50 Para nosotros
18.35 Primera sesión
20.25 Sin vergüenza
21.30 Un, dos, tres.
00.00 Crónicas del mal
00.30 Telediario-3
00.45 Cine de medianoche
02.35 Cine 92

DISSABTE, 7

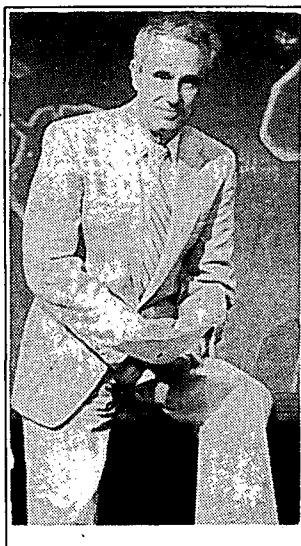
07.30 Grandes músicos
08.30 Para nosotros
11.00 On li fa mal?
14.30 Los primeros de la 1ª
15.00 Telediario-1
15.30 Delfy y sus amigos
16.00 Sesión de tarde y aventura
17.25 Club Disney
19.35 Telefilme
20.20 Caja de risa
21.00 Telediario-2
21.30 Informe Semanal
22.20 Viendones
23.55 Noticias
00.00 Alucine
01.25 El precio justo
03.00 Golf. Volvo Masters

antena
3

DIJOU, 1
07.30 Festival de dibujos animados
09.00 Capitan Power
09.30 Los Barton
10.00 El corcel negro
10.30 Locos de atar
11.00 El hombre de los seis millones
12.00 Sabor a Lolas
13.30 Farmacia de guardia
14.00 Para ti...
14.30 Salvados por la campana
15.00 Noticias
15.30 Widget
16.00 Raíces
17.00 El supergordo
18.00 Película
20.00 Vaya fauna
20.30 Noticias
21.00 Encantados de conocerte
22.00 Los casos de Rosie O'Neill
23.00 En la boca del lobo
00.00 Noche de lobos
01.30 News, jeans and rock and roll
02.00 De tu a tu

ESPAIS FIXOS
DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.30 La guardería
09.30 Viva la vida

10.00 Atrévete
10.45 Cara sucia
11.30 Vivir, vivir
12.40 Santa Barbara
13.30 Supermarket
15.00 Noticias
20.30 Noticias



DILLUNS, 2
14.00 Por estas calles
15.30 Telecine: «La leyenda del jinete sin cabeza»
17.15 Hanna Barbera
17.30 La merienda
18.30 El equipo A
19.30 La ruleta de la fortuna
20.00 Mi hermana Sam
21.00 Supercine
23.00 Formula futbol
00.00 Noticias
00.30 primera página
01.00 Cine de madrugada: «Bodas de azufre»

DIMARTS, 3

14.00 Por estas calles
15.30 Telecine: «Persecución celestial»
17.30 La merienda
18.30 Nuevos policías
19.30 La ruleta de la fortuna
20.00 Mi hermana Sam
20.30 Al ataque
22.15 Película del martes
00.45 Noticias
01.15 Enfrentado con la ley
02.00 Cine de madrugada: «Scorpion»

DIMECRES, 4
14.00 Por estas calles
15.30 Telecine: «Persecución a vida o muerte»
17.30 La merienda
18.30 Bonanza
19.30 La ruleta de la fortuna
20.00 Mi hermana Sam
21.00 La película del miércoles
23.00 La noche de Hermida
00.30 Noticias
01.00 Debate abierto
01.30 Cine de madrugada

DIJOUS, 5

14.00 Por estas calles
15.30 Telecine: «Y después del cuplé»
17.30 La merienda
18.30 Jinete Neon
19.30 La ruleta de la fortuna
20.00 Mi hermana Sam
21.00 Las aventuras del joven Indiana Jones
22.00 Farmacia de guardia
23.30 De tu a tu
00.00 Noticias
00.30 En el calor de la noche
01.30 Cine de madrugada: «Nieve en Capri»

DIVENDRES, 6
14.00 Por estas calles
15.30 Telecine: «Abran fuego»
17.30 Aquellos maravillosos años
18.30 El coche fantástico
19.30 La ruleta de la fortuna
20.00 Mi hermana Sam
21.00 Sabor a Lolas
22.30 Comedia española
00.30 Noticias
01.00 La clave

DISSABTE, 7

07.30 Festival de dibujos animados
09.00 Se busca una estrella
12.00 Los gladiadores de America
13.00 Centímetros cúbicos
14.00 Jeans, news and rock and roll
14.30 Salvados por la campana
15.00 Noticias
15.30 ¿Dónde está Wally?
16.00 Raíces
17.00 Al ataque
18.00 Un hombre y una mujer
20.00 Lo que hay que ver
20.30 Noticias
21.00 Gran cine
00.00 Los sábados por Norma
01.30 Cine denoche
03.30 Cine de madrugada: «biza Connection»

tele
5

DIJOU, 1
07.10 Entre hoy y mañana
07.30 La extraña pareja
08.00 Telebuten
10.30 Presing catch
11.00 Vivan los compis
11.30 Vip guay
12.00 Matinal de cine
13.35 Telecomedia: «Viviendo a tope»
14.00 Campeones previos
15.00 Tarzan
15.30 Cine fiesta
17.30 Gran pantalla TV
19.00 Xuxa Park
20.15 Todo por la pasta
21.00 Vivan los novios
21.45 Querida Concha
00.15 Entre hoy y mañana
00.40 Canción triste de Hill Street
01.30 Madrugada Pop
02.15 Petrocelli

ESPAIS FIXOS

DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.05 Entre hoy y mañana
07.25 La extraña pareja
07.55 Desayuna con alegría
09.25 Hotel
10.15 Entre platos anda el juego
12.30 «María de Nadie»
13.20 «...A mediodía alegría»
13.50 Los Ropper
14.20 Queridos padres
14.55 Entre hoy y mañana
15.30 Las dos Dianas
17.45 Super Guay
20.45 Telecupón
21.05 La loba herida

DILLUNS, 2

10.45 Cine corazón
16.20 Se acabó la siesta
19.30 Hablando se entiende la basca
20.00 Su media naranja
22.00 Vivan los novios
21.50 Espacio por determinar
23.00 Noche de miedo

00.30 Entre hoy y mañana
00.55 Madrugada de cine
DIMARTS, 3
10.45 Cine corazón
16.20 Se acabó la siesta
19.45 Hablando se entiende la basca
20.00 Su media naranja
22.00 Vip 93
00.20 Entre hoy y mañana
00.45 Hablando se entiende la gente
01.45 Mannix

DIMECRES, 4

10.45 Cine corazón
16.20 Se acabó la siesta
19.30 Hablando se entiende la basca
20.00 Su media naranja
22.00 Cine 5 estrellas
00.00 Entre hoy y mañana
00.20 Camino del infierno
00.55 Noche de miedo
01.10 Nueva misión imposible

02.00 Pase por caja

DIJOUS, 5

10.45 Cine corazón
16.20 Se acabó la siesta
19.30 Hablando se entiende la basca
20.00 Su media naranja
22.00 Amor, humor y música
23.45 Humor cinco estrellas
00.30 Entre hoy y mañana
00.55 Pressing Boxeo
01.55 Dos contra el crimen: «El pugilista»

DIVENDRES, 6

10.45 Cine corazón
16.20 Se acabó la siesta
19.30 Hablando se entiende la basca
20.00 Su media naranja
22.00 Sensación de vivir
22.55 Melrose place
23.50 Contacto con tacto
00.20 Entre hoy y mañana

00.45 Hablando se entiende la gente
01.45 Starsky y Hutch
02.35 F.B.I.

DISSABTE, 7

07.10 Entre hoy y mañana
07.30 Skippy
07.45 Telebuten
10.30 Presing catch
11.00 Vivan los compis
11.30 Vip guay
12.00 La quinta marcha
13.00 Telecinco, ¿Digame?
15.00 Sandokan (dibujos animados)
15.30 Cine fiesta
17.25 Gran pantalla TV
19.00 A fuerza de cariño
20.00 Viva los novios
20.45 La loba herida
22.00 Noche de acción
00.00 El millonario
00.45 Entre hoy y mañana
02.25 El gran Chaparral: «Cuestión de principios»



Petits anuncis

VARIS

S'OFEREIX Sra. 43 anys per atendre i acompanyar persona sola anciana o malalta, tardes. Experiència i seriositat, amb referències. Tel. 212 54 75

ES VEN piano vertical de part. a part. Preu a convenir. Interessats truqueu al tel. 315 47 40 de 22 a 23 h.

SR. 45 anys molt bones referències necessita treball. Tel. 332 91 09. Trucar tarda o nit

S'OFEREIX persona amb experiència i bona presència per consultori mèdic, recepció i relacions públiques. Tel. 674 68 12

SRA. S'ofereix per hores de 10 a 14. Tel. 336 61 98. Trucar a partir 9 h.

ES NECESSITA senyora creient-practicant per a tot fins i tot dormir per a acompanyar senyora gran, prop Tibidabo. Imprescindible informes. Tel. 204 58 03. De 8 a 9:30 i de 22 a 23 h.

S'OFEREIX Sr. culte de 53 anys per dur comptabilitat o administració a particulars. Do de gentes per encarregat de comerç. També acompanyaria Sr. gran. Ref. i exp. Tel. 212 54 75 Sr. Alfonso de 14 a 17 h. o de 21 a 24 h.

CENTRE de teràpia neuropsicol., grup creixement personal, depressions, relaxació. Tel. 459 38 39

ES NECESSITA Sra. d'edat i maduresa per a estar al servei domiciliari d'un mossèn en una parròquia de Barcelona. Tel. 456 53 98

SRA. ofereix hab. a Srtg. Tel. 457 53 63 nít. Informes

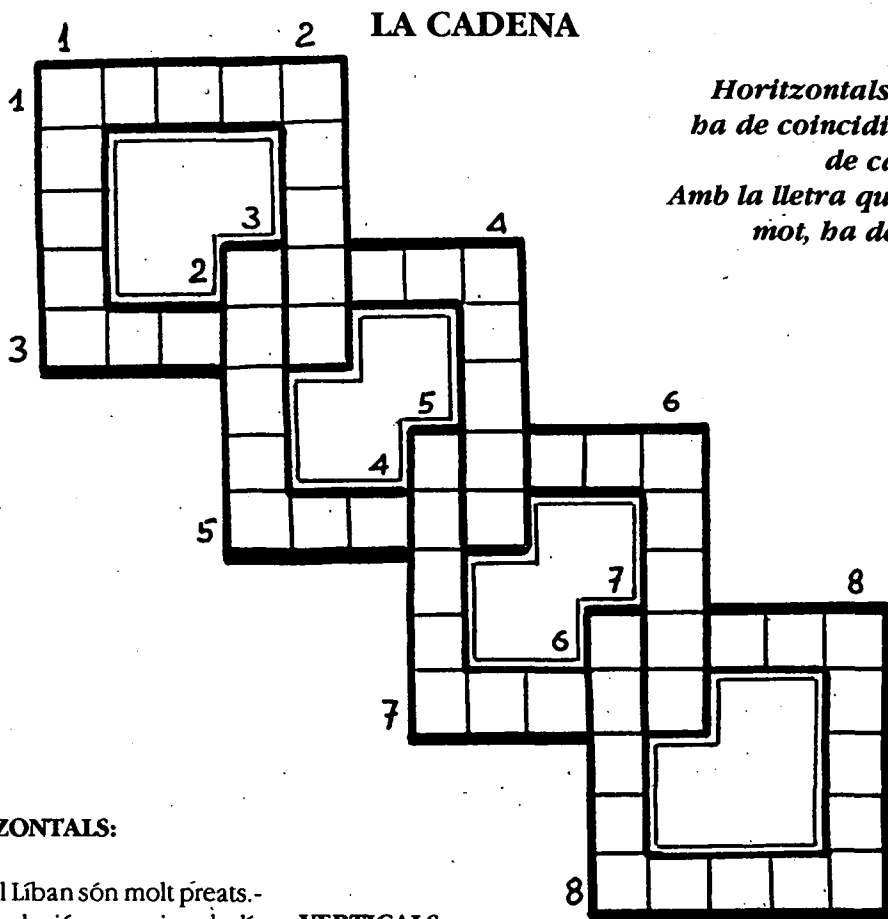
LLOGARIA habitació a dues Srtes. estudiants amb bones referències. Truqueu Sra. Paquita. Tel. 798 08 95 a partir de les 7 de la tarda

BANYOLES-OLLOT casarústica de 120 m² en petit i deliciós poble rural. 5.500.000 ptes. habitable ja. Interessats 972 - 58 03 02

SRA. 60 anys s'ofereix per atendre i acompanyar persona anciana o malalta. Matí o tarda. Tel. 456 99 75 de 8-10 nít

ENCREUATS

per Rosa Collell



Horitzontals i verticals, ha de coincidir les lletres de cada cruïlla. Amb la lletra que acaba un mot, ha de començar l'altre.

HORITZONTALS:

- 1- Els del Líban són molt preats.-
- 2- Acumulació excessiva de líquid en l'espai intersticial.
- 3- Vora, límit d'una extensió superficial especialment quan fa desnivell.-
- 4- Estúpid, neci.-
- 5- Llogaret.-
- 6- Desproveït de flagels.-
- 7- Qualsevol substància, producte destinat a guarir.-
- 8- Plaça principal de les ciutats gregues.-

VERTICALS:

- 1- Plata tèxtil.-
- 2- Combinació mètrica composta d'un vers llarg i un vers curt.-
- 3- Protecció.-
- 4- Posa en presència dues o més persones per treure la veritat.-
- 5- Amagar, ocultar.-
- 6- Principi, començament.-
- 7- Relatiu o referent a l'aire, fem.-
- 8- Riu principal de València.-

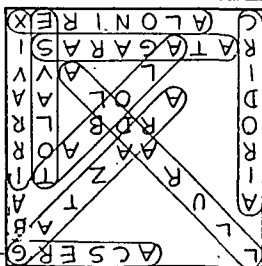
Solució
Verticals:
1- Cànem.- 2- Epode.- 3- Agora.-
4- Acont.- 5- Alder.- 6- Acont.- 7- Remet.- 8- Marge.-
Horitzontals:
1- Cedre.- 2- Edema.- 3- Marge.- 4- Cret.- 5- Alder.- 6- Acont.- 7- Remet.- 8- Marge.-

SOPA DE LLETRES

per Montserrat Albert

BUSCA 9 MANERES DE DIR QUE FAN MASSA SOROLL ELS VEÏNS I NO ET DEIXEN DORMIR

L Z I X A C S E R G
I L L U I S Z I A B
A L U S I O R T O A
I E L R S I Z O T I
R X Z I A A G A O R
O I O O R D B G L R
D R S A I O L S A A
I T I I L Z L A V V
R A T A G A R A S I
C L A L O N I R E X

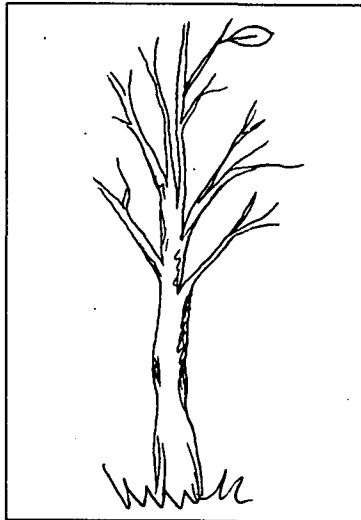


Xerimola - Tabola - Gatzara - Esvalot - Saragata - Baladreig - Gresca - Aldarull - Cridoria.

JEROGLÍFIC

per Núria Albert

ÉS UN MUNICIPI



Solució al 683

sal tapa ret s
saltaparets

FILATÈLIA

per Enric Graupera



FRANCISCO SUÁREZ, jesuïta

El veiem en aquest mata-segells que commemora el 50 aniversari de l'Institut "Padre Suárez". Nasqué a Granada, el 1548, teòleg i filòsof, fou anomenat "Doctor Eximius et Pius". El 1564 entrà a la Companyia de Jesús. Impartí classes de Filosofia i Teologia, i destacà per les seves aportacions personals a la doctrina teològica. Una de les seves obres més destacada fou: "Disputationes Metaphisicae" (1597). El 1617 es traslladà a Lisboa, on morí el 25 de setembre del mateix any. "Mai no hauria cregut que la mort fos tan dolça", foren les seves últimes paraules.

ORGANITZACIÓ INTERNACIONAL DE COOPERACIÓ SANITÀRIA

MEDICUS MUNDI
amb
BURKINA FASO

OUAGADOUGOU

CAMPANYA DE LLUITA CONTRA EL DEFICIT DE IODE

per a més informació:

MEDICUS MUNDI

c/ Elisa 14, baixos • 08023 Barcelona
tel. 418 47 62 • 418 48 66

ESCACS

per Jaume Mora

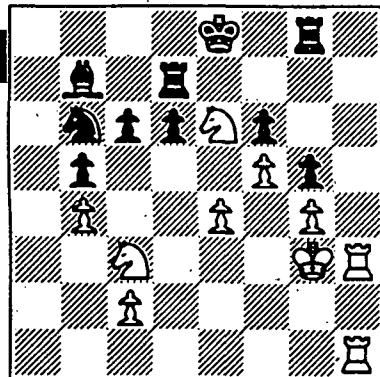
DIAGRAMA 453

Blanques juguen i guanyen

No n'hi ha prou amb el cavall a e6. Cal que el seu company l'ajudi.

Solució al diagrama 452

1 d5-d6 Ae7xd6, 2 Aa2-e6 1-0





Som gairebé a totes les llars

És del tot segur que la seva llar, com a la de milers i milers de famílies, hi ha instal·lat algun producte Roca.
Al llarg de 75 anys, el nostre objectiu constant ha estat augmentar la qualitat de vida proporcionant confort i benestar màxim, a tots els gustos i necessitats.

Això ens obliga a millorar allò que moltes vegades sembla immillorable.
Conegui les novetats de Roca. Hem aconseguit aplegar els últims avenços tecnològics amb el disseny més actual.

1917-1992
75
ANIVERSARI

CAMBRES DE BANY
AIRE CONDICIONAT
CALEFACCIÓ
CERÀMICA

Roca



El Bisbe de Girona

Sant Narcís

Els gironins estem de Fires. La gent es bolca al carrer, els qui la vida ha dut lluny de l'Onyar tornen a casa i els pobles veïns acaben d'omplir les llacunes. La Devesa és un formiguer. Però no tot és comerç, competicions, espectacles culturals i lúdics.

A la Col·legiata de Sant Feliu els devots hi pugen en corrua del matí al vespre, el dia de Sant Narcís, a venerar la imatge del Sant.

La Missa Major és la missa de la ciutat. El poble pla ha rellevat el desplegament oficial i ha descobert que l'esvelta nau que acaba en pregària és casa seva. La iniciativa de l'any passat d'aplegar les corals de la ciutat per solemnitzar la litúrgia n'és un exponent. Les Fires de Sant Narcís tenen un esperit sobre el qual l'Esperit hi plana.

■ **Jaume Camprodon**

Bisbe de Girona

La catedral de verdor

S'ha dit que Girona té dues catedrals, la de pedra, massissa i cristiana, i una altra de verdor, ubèrrima, exuberant i pagana, que és la Devesa. Unes immenses fileres de plàtans arreglenats com les naus d'un temple, seguint les fileres d'un gran exèrcit en ordre de parada, són l'indici de la mà que els va plantar, seguint el gust francès que dominava llavors.

No es varen equivocar quan decidiren repoblar aquella enorme planúria a la vora de les aigües del Ter, per dotar a la ciutat d'un espai de verdor que amb els anys seria admirat pels seus visitants, extasiats davant les inacabables fileres de soques tacades de blanc, amb uns colors que podrien imitar el marbre de les columnes de la capella de Sant Narcís, a la parròquia de Sant Feliu, on reposava el seu cos.

Laureà Dalmau, egregi metge i escriptor gironí, va glossar la Devesa dient que era "un consorci miraculós de la Saviesa Eterna, per demostrar de quins elements primitius pot sorgir-ne l'expressió real de la bellesa". I la seva gràcia la situava en els elements que formen precisament l'estructura d'aquesta catedral de verdor: "...Bellesa en el ramatge, en l'encreuament de tantes branques, formant un teixit de randes, d'inextricables components..." ¿No sembla donar-

nos la visió d'aquells nervis de les voltes gòtiques, o els teginats de fusta en el sostre de moltes construccions?

Per acabar aquest paral·lel, falta la clau de volta, on s'enllacen les arcades, però molt bé podríem trobar-la en la taca lluminosa del cel, entre les branques més altes a sobre mateix del nostre cap, quan alcem la vista intentant endevinar on s'acaba la gran paret vegetal. Als costats hi veu també el ritme de les soques robustes que les descriu "en processó llarguíssima", com si imaginés les celebracions litúrgiques que tenen lloc sota les arcades del temple, quan els canonges i preveres seguien en fileres, arran dels altars laterals, passant per darrera les columnes que guarden la cadira de Carlemany.

Deuria també escoltar (qui se'n pot sostreure!) les notes severes de les trompes i flautes

de l'orgue monumental, quan recordava que tot el conjunt té una "sensació de ritme..." Una serena melodia que només es pot trobar en el xiular del vent de tramuntana entre les altes branques i les fulles fregant-se unes amb altres com milers d'incensers que s'encendran a la tardor, quan les fulles seques vagin desprenent olorosos fums en les pires crematòries mentre es converteixen en cendres.

L'escriptor confessa finalment la seva impressió mística de la Devesa, quan confessa que "allí s'agermana quelcom misteriós, no revelable a l'esperit, i que lliga els elements dispersos per a oferir la dolcesa d'aquest paisatge format pels homes i creat per Déu".

¿Podríem trobar una més exacta descripció per assegurar seriosament que a Girona tenim dues catedrals?

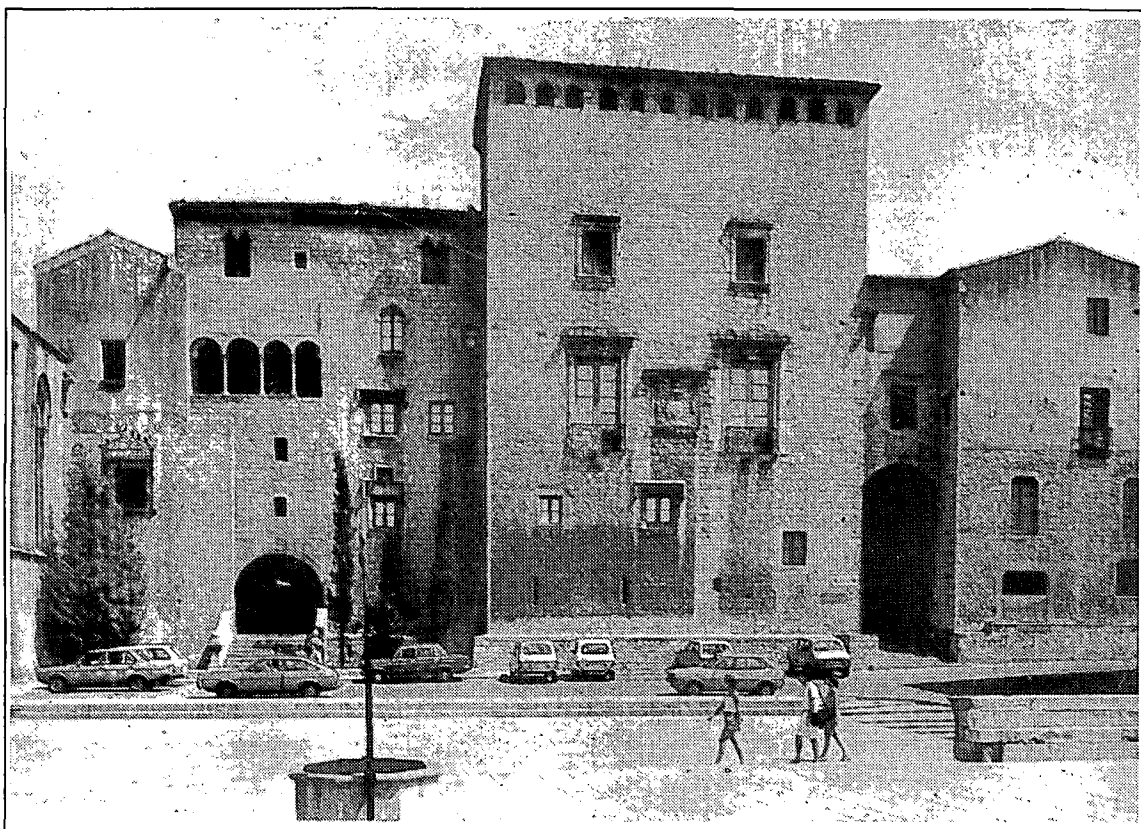
■ **Josep Maria Ministral**



La comunitat educativa del Col·legi Maristes de Girona us desitja unes bones Festes de Sant Narcís.

*Compartir l'amistat que enriqueix la nostra vida,
les petites coses de cada dia,
els moments d'alegria i de tristesa,
les inquietuds i les esperances
la sana diversió i el necessari descans
la fe, que dóna sentit a la nostra vida*

TOT AIXÒ ÉS FESTA



L'antic palau episcopal és avui el Museu d'Art de Girona, una institució pregonament capdavantera a la cultura del país

Tota obra d'art pot desvetllar el valor d'una descoberta. El patrimoni cultural català compta amb la plenitud i maduresa del Museu d'Art de Girona, entre nosaltres, el M. d'A. És, en grans dimensions, aquella presentació d'un tema i d'una descoberta que sempre ofereix un capítell, un retaule, tota obra d'art. En el marc del museu s'afegeix el context, sempre enriquidor. El M. d'A. és fruit de la col·laboració de Generalitat, Diputació i Bisbat de Girona. Aquest últim hi va fer l'aportació de l'edifici

poden trobar en un museu un motiu de goig sensible, un plaer, o satisfer desitjos d'informació. Cadascú pot fer-hi el seu camí i la seva lectura. En tot el que va de segle, les diverses polítiques culturals han comptat amb els museus, per bé que amb finalitats diferents. Per exemple, els gestors del turisme gironí dels anys setanta recomanaven "la creació de museus a través dels quals es conservin i s'expliquin les relíquies d'un passat irrenunciable." Les intencions eren clarament d'atracció de clientela cap al sector. El que es

més ni menys una autèntica catequesi. És en certa manera tornar a les fonts. Si les obres d'art presentaven antigament al poble fidel una lliçó de coses vistes —moltes vegades poble analfabet— aquí hi ha un magisteri latent que cal aprofitar. Potser avui dia el nostre poble també pateix un cert analfabetisme, tot vivint enmig dels avenços tècnics més refinats. "I tan pobres com som...", diria Salvat-Papasseit. Les obres d'art sacre del museu inclouen una catequesi de primer ordre. Hi tenim un llibre obert. Al cu-



El somriure esperançat de la Mare de Déu de Palera resulta simbòlic de les noves realitats didàctiques del M. d'A. de Girona

ció, segons mitjans propers a la institució, podria ser l'experiència de "El camí de la Pasqua". És un tema treballat sobre 33 obres concretes del museu d'acord amb un pla desenvolupat amb projecció de diapositives, lectures dels textos bíblics corresponents, comentaris i

museu, emmarcant-la o posant-hi el peu de foto corresponent del text bíblic, o dibuixos, pintures i col·lages. Dèiem que els camins del museu són molts. Després d'aquest estructurat de la Pasqua podran venir els camins del Nadal, i els de les Marededéus, i el dels sagraments, i molts més que el museu anirà presentant, exprimint, com un conjunt generós i seleccionat didàcticament.

Una visita programada serà el millor aprofitament del servei educatiu d'un museu. El llibre obert de les seves instal·lacions, fet amb planes escrites per moltes generacions, ens farà recuperar aquell sentit original que les mil·lenàries comunitats de creients ens preparaven quan propiciaven el treball dels seus artistes i aquests deixaven a retaules, capitells, altars i claustrs, un exponent de la fe cristiana, que sempre agraeix una "presentació" plàstica. Seríem una generació de desagradats si ara no ho sabéssim utilitzar pel bé d'aquella mateixa fe que tantes vegades cantem i ens hi volem mantenir fidels.

Jordi Dalmau

Els camins del Museu

palau episcopal, com a continent, i la totalitat del fons artístic de l'antic museu diocesà, com a contingut.

Un museu és un llibre obert. Amb diversitat de lectures, tantes com els in comptables camins que té el mar. L'artista, el curios, el turista, l'estudiós, el qui ve a aprendre, o només a mirar, tots, a la seva manera,

demanava era doncs un museu-esquer. De veritat, un empobriment de la idea cultural pregonava.

Dintre del Museu d'Art de Girona, la part del fons estrictament religiós, el museu diocesà, té un paper fonamental en el que deiem al principi sobre la descoberta i la presentació d'un tema que, en aquest cas, és ni

riós, al turista, a l'estudiós, hem d'afegir-hi, per dret propi, el creient. A Girona hi ha un corrent progressiu de recuperació: el museu es vol exprimer a si mateix i oferir la seva natural pedagogia que li és innata.

Quan aquesta oferta específica del museu estigui ja estructurada caldrà que els grups de catequesis parroquials pensin metòdicament en aquelles rutes preparades a través de les diverses sales i obres del M. d'A. La primícia d'aquella innova-

ampliacions, segons l'auditori, visita a les sales invertint a cada obra un temps de contemplació buscant-hi emoció, goig i explicació del tema, un segon temps per descobrir-hi la confecció de l'obra, materials, i un tercer temps per a la referència escrita de l'obra, poble de procedència, data, etc. El grup visitant podrà realitzar exercicis sobre el tema, individuals o en equip, des de la confecció d'un mapa de situació fins a l'elaboració d'una postal del mateix

**Llibreria de la
DELEGACIÓ DIOCESANA
DE CATEQUESI**

Textos per Catecisme

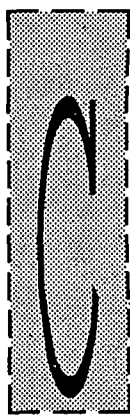
Pujada Sant Martí, 12 - Apartat 294
Tel. 20 04 62
GIRONA

**assessoria
d'empreses**

gabinet d'economistes
i titulars mercantils

**joan ribas
josep alvarez**

plaça marquès de camps, 1 - telèfon 21 06 73 - telefax 20 98 19 - 17001 girona

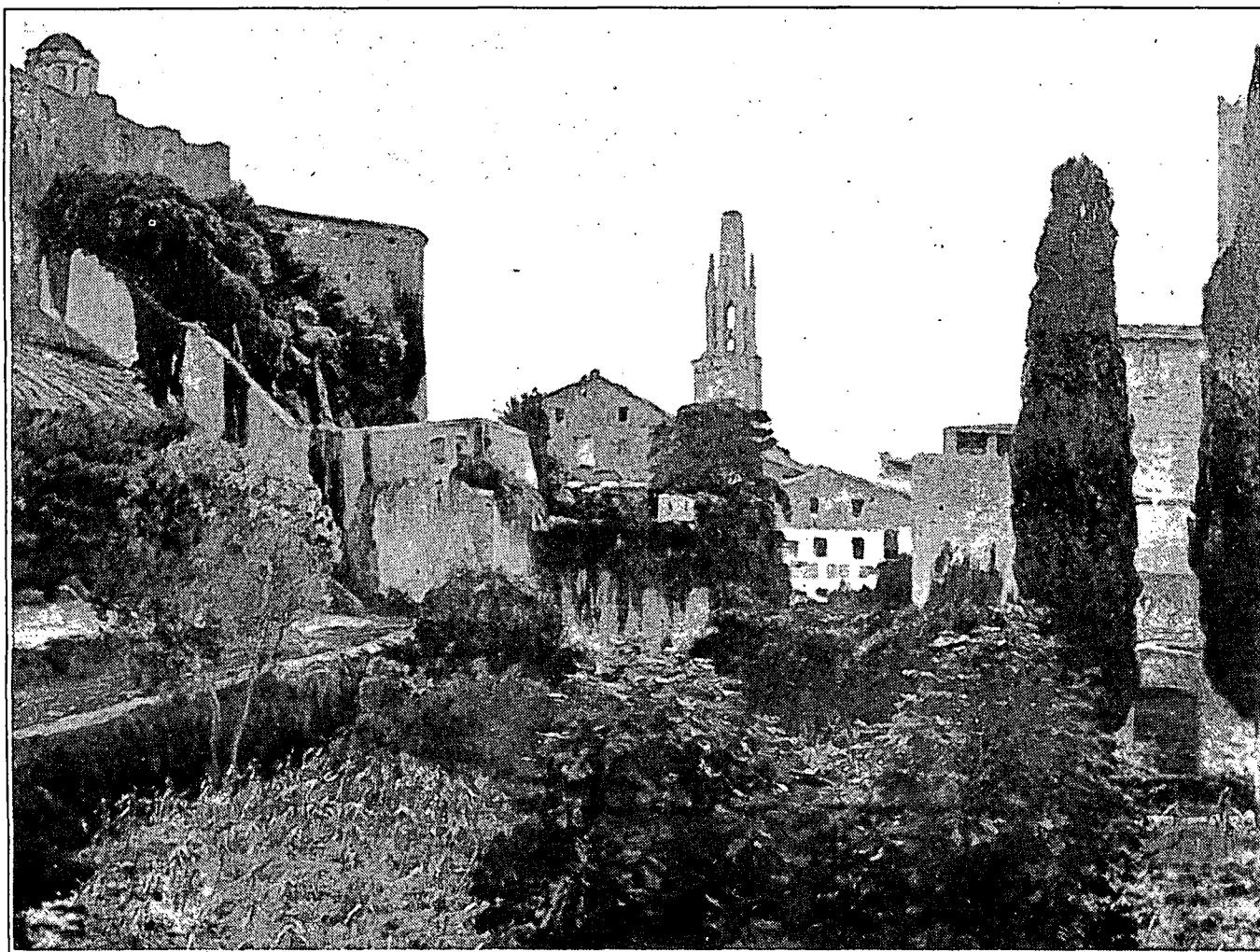


Cada any, per les Fires de Sant Narcís, l'Ajuntament de Girona encomana a un artista la confecció del cartell de les festes. Però hi ha una pintura que, sense haver estat encarregada per ningú, ha viatjat a molts indrets del món i ha servit més que cap altra per anunciar i promocionar la ciutat.

Santiago Rusiñol, que a més de pintor i escriptor era un caminant inquiet, va passar un dia per Girona i se'n va enamorar. I, com un enamorat fidel, hi tornava cada any. Arribava en començar l'estiu i se'n anava quan sentia la humitat dels primers freds.

A la ciutat dels quatre rius, Rusiñol s'hi trobava com el peix a l'aigua. "Girona —deia— és una ciutat tres vegades immortal, una mica humida, on es poden fer unes migdiades formidables". Bona part de la vida gironina de Rusiñol s'escolava en els cafès, la majoria oberts sota les voltes de la Rambla. En alguns hi presidia amb aire patriarcal la tertúlia quotidiana i hi llegia en veu alta fragments de les obres que anava escrivint. Però també hi romania hores i hores solitari, assegut a la butaca de vímet, sense fer cas del tatit que l'envoltava, i escrivia lentament sobre la taula de marbre, amb l'abric enorme i la pipa inseparable, davant d'un vas de llet oficial i intocat que dissimulava l'absenta clandestina beguda a correu.

A la tarda —a mitja tarda— Rusiñol sortia a pintar, acompanyat d'algun amic i de l'inefable Pepet Gitano que carregava amb les teles, la caixa de pintures, el cavallet i la cadira. Rusiñol era un pintor de capvespres, tal com ho fa notar Josep



"Vista de Girona", de Santiago Rusiñol

El millor cartell de Girona

Pla: "Gairebé tota la seva obra pictòrica és de mitja tarda, tirant a crepuscular. És el moment en què les formes i els colors de les coses són més suaus, més dolços, més tristos. Rusiñol és un pintor de tarda, d'aquelles hores en què, calladament, el dia i el crepuscle es desmaïen entre els xisclets de les orenetes".

Aquesta hora era, efectivament, la més propícia per travessar la muralla i enfil·lar el camí de Sant Daniel, el monestir i el

poble que respiraven plàcidament en el silenci d'una valla ubèrrima. Arribava fins a l'hostal de can Fontan, que era un dels seus refugis predilectes. Conta Miquel de Palol, a les seves memòries, que el trobava molt sovint allà, "isolat entre els anants i vinents de l'establiment, amb la pipa mig apagada, al caire de la taula de marbre, omplint quartilles amb la seva lletra menuda i atapeïda, sense a penes afegits ni esmenes".

Una tarda, tot fent aquest passeig, Rusiñol es va aturar en el primer revolt del camí, sorprès per l'hora màgica de la ciutat. Els campanars, retallats a contrallum, coronaven la muralla escrotonada i el tou de verd baixava des de les pedres històriques fins al fil d'aigua del Galligants. Per damunt de la modesta vegetació dels horts —la natura domesticada per l'home, que ell estimava tant— s'alçaven uns xiprers esvelts, com campanars de Sant Feliu vestit de verd. Els xiprers eren els arbres que admirava més perquè, segons deia, "creixen amb seny, amb lògica i tal com ha de pujar un arbre: verticalment, i no sense solta en totes direccions". Aquests arbres pensatius eren, a més, els que millor s'agermanaven amb les pedres verticals de Girona. Fins i tot en algun quadre —en el del claustre de la catedral— hi havia pintat, en un angle, uns xiprers inexistents. I quan algú li havia advertit que no hi eren, havia replicat, impàvid: "Doncs hi haurien de ser".

En canvi, aquests xiprers del camí de Sant Daniel eren reals, com ho era la llum que encenia la volta del cel. Rusiñol, doncs, va posar una tela damunt del cavallet i va preparar els pinzells. L'execució del quadre duraria uns quants dies, tal com ens ha explicat Prudenci Bertrana, company fidel de les seves anades i vingudes: "Rusiñol havia començat a escriure la divertida facècia *El pintor de miracles*. Era pel setembre, i un raig de sol ponent tocava d'esquitrilles la massa imponent de la Catedral i l'esvelt i meravellós campanar gòtic de Sant Feliu. Però, alguna tarda, núvols errants eclipsaven, a estones, aquell efecte de llum. Llavors Rusiñol deixava la paleta, treia l'estilogràfica i un plec de quartilles de la butxaca del gec i, incòmodament assegut en una gran pedra margenera, empenia la continuació de l'obra teatral. Si reapareixia el raig de sol, tornava al quadre. I si s'estroncava, de bell nou a les quartilles".

Així, amb les intermitències pròpies d'un pintor que no podia deixar d'escriure —d'un escriptor que no podia deixar de pintar—, Rusiñol va anar copsant l'encís de cada moment propici i va elaborar lentament el seu quadre. Fins que un dia va dir prou i va donar per acabada la feina. El seu ajudant, submís, li va arreplegar els estris, sense adonar-se que la tela s'havia impregnat per sempre de tota la llum del captard. Aquell vespre, de retorn a casa, en Pepet Gitano no sabia que duia a coll el millor cartell de Girona.

EL CLAUSTRE DE LA CATEDRAL

*La Verge del Bell Ull m'obre la porta
d'un claustre silenciós i recollit,
és l'hora del matí i el sol s'acosta,
per despertar del somni de la nit.
Els peus profans van trepitjant les tombes,
on no es llegeixen ni senyes ni cognoms,
en marbres enllosats reposen les despulls
de nobles gironins que resten en l'oblit.
Com uns soldats que sempre fan la guàrdia
els capitells estàtics n'estan arrengrats,
mostrant al vianant l'emprenta del romànic
que temps ni plugés del tot no han esborrat.
Campanes en van tocant les hores
i es cadenciós el ritme del batall,
un ocell esporuguit ha pres volada
i s'enfila al pi que té al davant.
La pau i el silenci t'acompanya,
has deixat la ciutat i el seu conreu,
i l'esperit de benestar s'amara
quan estás en el claustre de la Seu.*

M. Carme Ministral i Masià

■ Narcís-Jordi Aragó

Una guia per Sant Feliu

Sant Feliu és una església emblemàtica per a la ciutat de Girona. La silueta del seu campanar és part imprescindible de la imatge urbana. És a Sant Feliu on cada any té lloc la celebració religiosa més multitudinària de la ciutat, l'ofici de Sant Narcís, concorregut també per fidels de moltes parròquies del bisbat.

Un temple de gran valor artístic, arrelat en l'estima popular i que conserva els records més antics del cristianisme gironí, havia restat gairebé sense història. Les guies d'art de la ciutat el despatxaven en poques pàgines, i no existien publicacions a posta per ajudar els visitants a comprendre les representacions esculpides o pintades que s'hi troben, i a narrar-ne el passat de manera llegidora.

Aquesta manca d'informació no era sinó un aspecte més dels infortunis tradicionals de Sant Feliu. L'església que alça un bellíssim claustre gòtic els s. XIV, il·la d'enrunar poc després per motius militars. El temple que guarda la millor obra que hi ha a la ciutat del l'arquitectura religiosa del

s. XVIII, de la qual enguany se celebra el segon centenari de la inauguració, i veu que l'efemèride gairebé és passada en silenci. L'infortuni arriba al fet que el patrimoni artístic i bibliogràfic de l'església estigui avui dispersat en diferents esglésies i museus de la ciutat.

Sant Feliu de Girona, un opuscle modest de Josep Clara i Josep M. Marquès que acaba d'aparèixer, ha estat compost per remeiar el desconeixement del temple i ajudar els visitants a apreciar-ne el valor artístic i iconogràfic. S'hi troba, per exemple, una anàlisi de les figures que presenten els sis sarcòfags paleocristians, la col·lecció més abundant de tot Espanya, museus inclosos, en el seu gènere. S'hi narra el procés constructiu del temple gòtic, del campanar, del retaule major, de la capella de Sant Narcís. Sant Feliu tingué un grup de canonges —fou església col·legiata— presidits per un abat. Les fotografies que s'intercalen en el text permeten de situar tot el tresor artístic que posseeix, avui dispers. Tot i que el llibre es clou amb una bibliografia,

moltes informacions de les que s'hi donen eren inèdites fins ara i procedeixen d'investigació directa.

Pot perdonar-se a un dels autors, el que signa, de fer pública la seva satisfacció per haver col·laborat a escriure un llibre que feia falta. És un tòpic, però és cert. I cal agrair a "Catalunya Cristiana" d'haver cooperat de manera

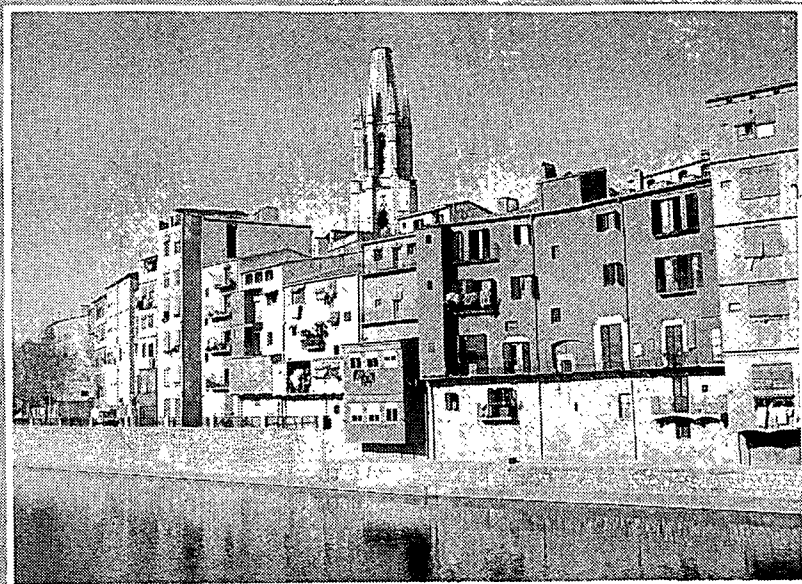
eficaç a la seva publicació. En efecte, en l'especial de Fires de Girona de l'any passat, s'anunciava que l'obra era escrita, i que feia falta un ajut econòmic per publicar-la. L'anunci fou eficaç, i l'ajut arribà.

La col·lecció "Sant Feliu", d'opuscles dedicats a esglésies, santuaris i monestirs del bisbat de Girona ha assolit així

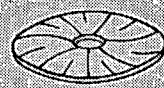
el nombre de dotze monografies, que aviat augmentarà amb altres. Cada vegada és més necessari de donar a conèixer el passat i el present de les parròquies i comunitats religioses, condició prèvia per desvetllar la seva estima. En el cas de Sant Feliu de Girona, la tasca ha estat acomplerta.

■ Josep M. Marquès

SANT FELIU DE GIRONA



Josep Clara · Josep M. Marquès



Col·lecció Sant Feliu

Col·legi Dr. Masmitjà

*S'uneix a l'alegria
dels gironins amb motiu
de les fires*

Joan Maragall, 56
Tel. 20 36 83 - Girona



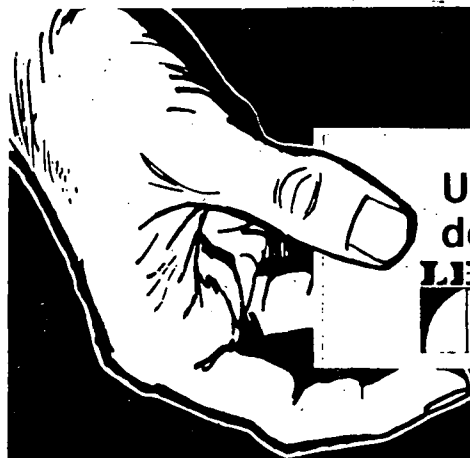
Llibreria Geli

CASA FUNDADA EL 1879

TOT EN LLIBRES I MÉS DE 100 ANYS
DEDICATS A MANTENIR UN EXTENS FONS DEL
LLIBRE RELIGIÓS

Argenteria, 18
Cort-Reial, 19

17004 GIRONA
Telèfon 20 17 90



Una llibreria amb ganes
de servir-vos. Visiteu-nos!



Plaça del Vi, 2 -
Tel. 20 19 69
GIRONA

Enmig de les comarques gironines, a quinze quilòmetres de la capital, i al cim d'una muntanya envoltada de boscos, s'eleva el Santuari de la Mare de Déu dels Àngels.

Situat a 490 metres sobre el nivell del mar, hom diria que els àngels que envolten la imatge de la Verge construeixen aquella peanya acollidora a fi de donar als gironins una mare amorosa que vetllés pels seus fills i invités les famílies a pujar a aquesta antesala de la Glòria, per les drecceres de la Fe i de la germanor cristiana.

El Santuari dels Àngels, en un cel transparent, ens ofereix la visió d'una amplíssima zona geogràfica de la diòcesi: el Puigmal, el Canigó, el Puig de Bassegoda i el Santuari de la Mare de Déu del Mont.

Els dos santuaris, el del Mont i el dels Àngels, cada dia resen plegats el cant de l'Angelus, i Rocacorba, estoig d'una Verge dolça com un regalim de mel, els fa de tornaveu des de l'espadat del Far de les Guillerries.

Envoltant les parets blanques del Santuari, es contempla, també, el Motgrí, les muntanyes de Sant Feliu de Guixols i Tossa de Mar, i pel cantó del Montnegre, tanca l'horitzó prop de Blanes i de Tordera.

Així mateix es beslluma la Selva, amb Santa Coloma de Farners presidint la comarca. I enllà d'enllà el Montseny que es posa la caputxa blanca cada vegada que es persigna i resa una avemaria a la Verge.

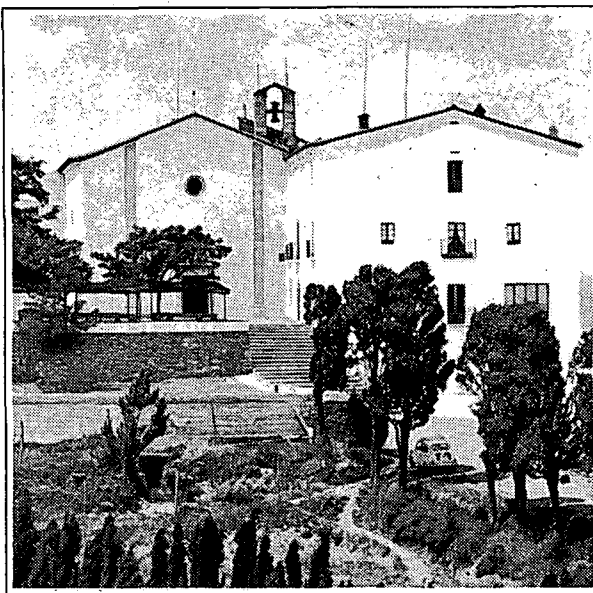
De cara al nord, llueix la plana empordanesa, amb Figueres, Peralada i Castelló d'Empúries. I enlluerna la llusor de la Mediterrània, amb l'Escala, Roses, Begur, Palafrugell, Palamós i l'Estartit. I ens captiva les Medes que floten com un majestuós vaixell.

Gran nombre de pobles del Baix Empordà i del Gironès, contemplen el Santuari embadalits, i Girona, com un infant indormiscat, la major part de la ciutat es refugia a la falda de la Mare, darrere del Puig de Sant Daniel i de la Serra de Sant Miquel.

El nostre bisbe, Jaume Camprodon, des del cim dels Àngels, contemplant el meravellós panorama que envolta la muntanya, podria repetir sota la mirada de Maria, la frase que s'atribueix a un seu predecessor: "Heus ací tot el meu bisbat".

Els primers documents que parlen del Santuari dels Àngels són del 1400, i cal fixar l'acabament i benedicció de la capella entre el 1420 i 1423, a la qual ja acudien i continuaren en augment les peregrinacions de devots.

La devoció a la Mare de Déu dels Àngels, l'introdueixen a Girona els frares franciscans. La seva festa és el 2 d'agost, que coincideix amb el jubileu de la



Porciúncula, concessió obtinguda per sant Francesc d'Assís del papa Honori III, el 1216.

Quan la Catalunya mil·lenària, des dels cims de les muntanyes als barris estrets de les ciutats era plenament mariana, el poble català acudia a la protecció de la Verge en qualsevol vicissitud de la vida, i l'invocava cada matí, abans d'anar al treball i a la nit, al redós familiar d'una llar de foc encesa.

El Santuari dels Àngels, com tots els temples de la nostra Pàtria, el 19 de juliol del 1936 sentí la fuetada de la persecució violenta: la destrucció dels seus altars, imatges i tresors religiosos i la persecució a mort del capellà-custodi les úniques armes del qual eren el missal, el breviari i els rosaris.

Els Àngels, avui, és un Santuari modern i acollidor: el precedeix una magnífica plaça, té sala de jocs per infants, pàrkings per cotxes, disposa de dues bones carreteres, i ens ofereix una excel·lent i popular albergueria. El Capellà custodi, Mn. Joan Joanola li ha donat i

li dona un lloable impuls. A l'abril d'enguany ha publicat la segona edició del llibre de Mn. Jaume Marquès i Casanovas, per fer conèixer la història del Santuari i els paratges més atractius de la muntanya.

La imatge que actualment es venera té 2,40 m. d'alçada, i és de fusta tallada, obra de l'escultor Josep Espelta i Gració imitació de la que fou destruïda el 1936 per la persecució revolucionària "roja".

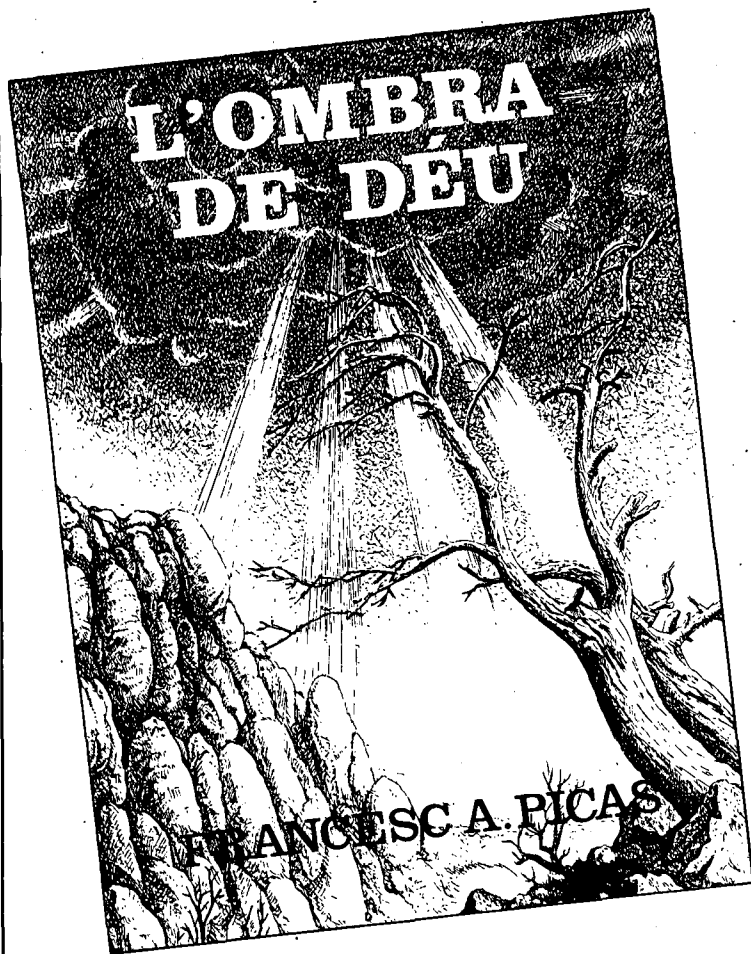
Contemplo les carones dolces i innocents dels angelets que envolten la

imatge de la Verge i em sembla veure-hi la fesomia de tants infants que no se'ls ha deixat néixer, del si matern, i la de milers de criatures que moren de gana a l'Àfrica. I el seu angelical somriure em recorda, per contrast, els nens i nenes que es consumeixen de tristor per falta d'amor mutu dels pares separats o divorciats; els pobres fills dels drogaaddictes, les criatures de l'est d'Europa víctimes de l'odi racial i del nacionalisme aluminósic, i les llàgrimes dels infants de casa nostra els pares dels quals han perdut la feina perquè la crisi econòmica tanca fàbriques, tallers i indústries. No puc oblidar tampoc els infants que no són alimentats amb el pa del catecisme i no saben resar un "pater noster" ni una "avemaria".

Elevem una oració als simpàtics angelets del Santuari dels Àngels perquè tibin la túnica de Maria i li supliquin si ens pot donar un cop de mà als desorientats "europeus" del 1992/1993.

■ Francesc A. Picas

L'OMBRA DE DÉU



Un assaig que originarà
controvèrsies i
diversitat d'opinions

De Francesc A. Picas

Estudi de la Revolució política-social implantada a Catalunya, el 19 de juliol del 1936, que intentà arrancar, amb ferotgia, les arrels cristianes de la Catalunya mil·lenària.

Amb gran detall de fets i de testimonis.

2^a Edició

En venda a les principals llibreries

Distribuidora: LA FORMIGA D'OR S.A. Portal del Àngel, 5, Telf.302 24 31-302 39 42, Barcelona

Fins fa ben poc temps, Sant Narcís, patró de la ciutat de Girona no ha tingut aquí un temple que li fos dedicat. Fa encara no mig segle que es donava el nom del sant màrtir a un barri de nova construcció, en el centre del qual s'hi aixecava un temple parroquial dedicat al sant.

Anteriorment només tenia una capella en el temple parroquial i ex-col·legiata de Sant Feliu. I encara aquesta capella és relativament moderna; enguany s'escau el segon centenari de la seva inauguració.

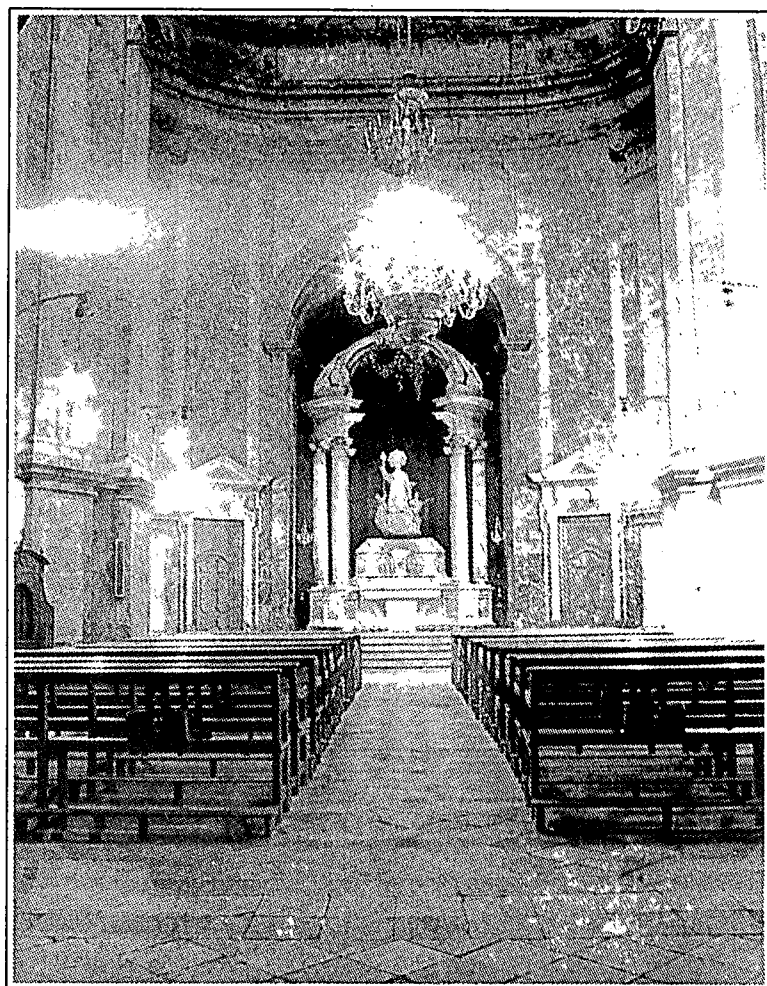
Tot i que la devoció de la ciutat al sant, té segles de provada antiguitat, fins l'any 1792 les seves relíquies ocupaven una de tantes capelles laterals de l'església col·legiata de Sant Feliu.

Consta que ja en el segle XVII els

En la festivitat anomenada del Vot de Sant Narcís, que se celebrava el 18 de març, el bisbe Lorenzana llançà la idea de la construcció de la capella; i ho plantejà amb una tal imminència que el 14 del següent mes d'abril d'aquell any 1782, era col·locada, amb tota solemnitat, la primera pedra.

Les obres del que seria santuari de la devoció gironina al seu sant patró duraren deu anys i es realitzaren amb l'aportació de tots els ciutadans. Entitats eclesials i civils; individus de tots els estaments, classes i condicions, tots aportaren el seu òbol o el seu treball personal. Molts operaris hi dedicaren un dia setmanal del seu treball.

Aquesta empresa eminentment ciutadana; aquesta obra oferta per tots els gironins culminà en una magnífica realitat que meravel·la per la seva bellesa i per



Capella de Sant Narcís

El bicentenari de la capella

de Sant Narcís

ciutadans de Girona es proposaven l'erecció d'una capella addient, en correspondència a la devoció popular i al patronatge de Sant Narcís envers la ciutat. Es constituí una junta per fer realitat tan justificat propòsit; però els fets no es correspongueren als desitjos. Sigui per les sovintejades embranzides bèl·liques que la ciutat hagué de suportar; sigui per la manca de recursos econòmics, el cas és que fins que el bisbe Lorenzana es proposà emprendre l'obra, l'any 1782, els propòsits no es convertiren en realitat. Però en aquesta ocasió s'aconseguí, i en el breu espai de deu anys.

El bisbe Tomàs de Lorenzana i Butron és una de les figures senyeres de l'episcopat gironí. Del seu pontificat, en resten obres ben concretes i importants per la diòcesis que regí en els darrers anys del segle XVIII. En són un exemple, pel que fa al culte, l'esmentada capella de Sant Narcís; pel que es refereix a atendre necessitats d'ordre social, els hospicis de Girona i d'Olot; en l'aspecte cultural, l'escola de Belles Arts.

la seva magnificència; i que commou per la unanimitat de participació que aconseguí.

El bisbe Lorenzana no solament assolí aixecar la capella digna que el patró de Girona mereixia, sinó el que és encara més important, moure els seus feligresos en un esforç comú i unificat.

La major part dels materials emprats en la construcció són de procedència gironina. Una pedrera situada a la falda de la muntanya de Sant Miquel i una altra propera a la Font dels Lleons proporcionaren les sumptuoses plaques de marbre que donen a l'obra una gran severitat i una innegable elegància.

El dia 2 de setembre de 1792 —se n'acaben de complir dos-cents anys— es traslladava el cos del Sant al sepulcre que presideix la nova i monumental

capella. Les festes litúrgiques i populars amb què se celebrà l'esdeveniment duraren diversos dies amb una generalitzada participació.

La capella té les proporcions d'un temple, al qual s'accedeix des de l'interior de l'ex-col·legiata de Sant Feliu.

Des del primer moment aquell recinte ha estat punt de referència de la devoció gironina. En circumstàncies extraordinàries els ciutadans hi han acudit en petició d'ajut i d'auxili, i en testimoni d'homenatge.

En els tràgics episodis de 1808 i 1809 fou centre de pregària i d'acolliment. Més endavant s'hi situaren els monuments funeraris dels protagonistes d'aquella gesta.

Al llarg d'aquests dos segles la cape-

lla de Sant Narcís ha servit de marc a empreses apostòliques i d'espiritualitat i a commemoracions patriòtiques, ciutadanes o familiars.

Hem vist acudir-hi les Reines dels Jocs Florals a dipositar-hi les flors rebudes de mans dels

poetes. Les parelles a santificar la seva unió. Novells sacerdots a celebrar-hi la seva primera Missa. Governants a oferir el seu homenatge. Els representants de la ciutat a testimoniar el respecte al seu patró.

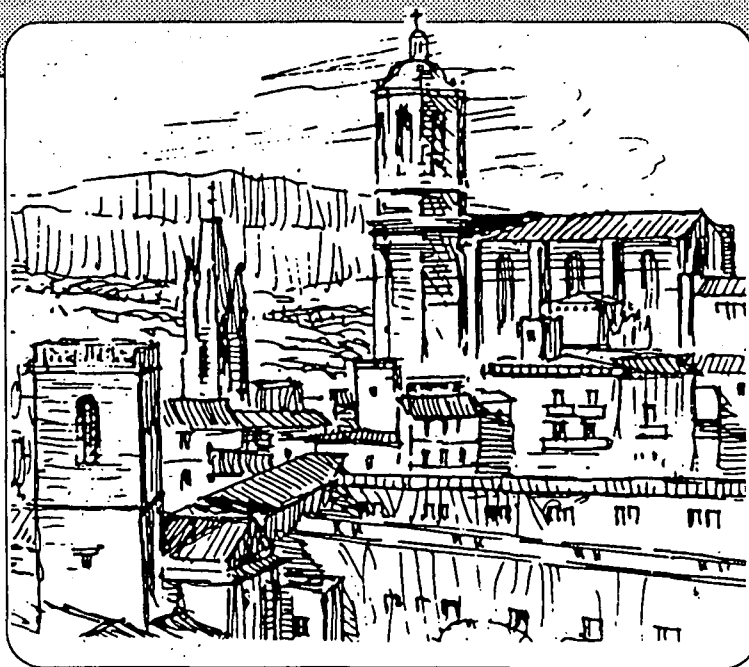
Tot i que en els darrers temps els costums i tradicions han experimentat profundes transformacions, encara, any rera any en la diada de Sant Narcís, el temple de Sant Feliu i la capella del patró de la ciutat reben la multitudinària visita dels gironins que volen recordar amb veneració el bisbe que presidí la primitiva comunitat cristiana que és base i fonament de la fe del nostre poble.

Enric Mirambell i Belloc
Cronista Oficial de la Ciutat de Girona



Caixa de Girona

La conquesta de Girona per Carlemany



Pertal de comprendre més i millor la nostra història (la qual durant molt de temps ens ha estat amagada) hem de recórrer a les cançons, a les rondalles i fins i tot a les converses amb gent carregada d'anys, perquè ens diguin alguna cosa dels personatges que ens han precedit. Llavors se'ns fan més entenedores les alegries, les penes conjuminades amb les glòries i els sacrificis dels nostres avantpassats.

Pensem que malgrat que ens hagin titllat d'assenyats, els catalans, som un poble de poetes i que sovint tenim el magí volant cap als núvols. Les llegendes ens complauen, encara que sorgeixi el dubte: va ser veritat? o potser ha estat una enganyifa?

Però ben segur que aquesta és la pinzellada misteriosa que ens atrau. Ara us demano que sigueu benèvols a l'hora de jutjar aquesta llegenda.

Si fa no fa als voltants de l'any 800 reposava un exèrcit (catalans i francs) després d'una batalla amb les tropes de Mohamed, governador de Còrdova. No hi va haver vencedors ni vençuts, però sí homes i cavalls morts arreu.

Davant d'aquest panorama tan desolador hi havia Carlemany, qui mentre amanyagava, suaument, la crina del seu cavall, el seu pensament es convertí en una estranya oració:

Digué:

—Senyor, Déu dels Exèrcits, fins avui ens heu ajudat un xic, però d'ara endavant us demano, i gairebé us suplico, que ho feu més. Com podeu veure el panorama que ens envolta és esfereïdor.

Volem conquerir Girona, però les tropes estan desmoralitzades i hem perdut moltes vides, ja sabeu que eren les millors.

Tenim la ciutat davant nostre, mes entrar-hi sembla un somni impossible. Ens hi heu de donar un cop de mà.

Els comtes no els tenim pas a la banda. Per cada home nostre n'hi ha deu al costat contrari. Ens falten queviures. Defallim.

Us prometo, Senyor, que si ens ajudeu, faré donació a la Catedral de Girona de la Mare de Déu d'Argent, que en aquests moments porto al arçó, perquè mai no sigui oblidada aquesta gesta gloriosa.

De seguida, diu la llegenda,

es va sentir un espeternec molt fort. Més de cent homes amb llances i seguits d'una rècula de cavalls, carregats de vitualles, van arribar després d'un guerrer que va abraçar Carlemany.

Es presentà:

—Sóc Arnald de Castellà que us vinc a ajudar juntament amb el reguitzell d'homes que m'acompanyen.

—Benvinguts, amic meu! Us necessitava i ja sou aquí. Lloat sigui Déu! Tot d'una el cel s'esbargí i un espectacle inesperat i misteriós els va deixar corpresos. Va caure una pluja molt abundant de color ver-

mell. Aquest fet va ajudar l'exèrcit de Carlemany.

Els contrincants van quedar immòbils davant d'aquell espectacle. Assetjadors i assejats ho contemplaven astorats.

Llavors, Carlemany, va aprofitar l'avinencesa per atacar, cridà:

—Endavant! tenim el senyal diví a favor nostre!

Les tropes cristianes varen tirar-se, amb un allau de crits, damunt dels defensors de Girona, i pogueren avançar sense dificultats perquè els sarraïns a causa de ser embolcallats d'una boira rogenca no van gairebé defensar-se.

L'endemà de la batalla, Carlemany victoriós, acompanyat d'Arnald de Castellà, féu ofrena a Nostre Senyor de la imatge de la Mare de Déu d'Argent.

Els moros ploraven de ràbia i desconsol.

El comportament de Carlemany va ser l'usual d'un cristià de l'època. Aquesta llegenda, s'ha mantingut viva gràcies a la transmissió oral entre avis, pares i fills.

Des d'aquest senzill i breu article vull fer palès el meu agraïment a tothom qui recull llegendes de la nostra història.

■ Teresa Puntí i Sants

Col·legi "Pare Coll" Dominiques de l'Anunciata

- Educació Infantil
- Primària
- Ensenyament General Bàsic (E.G.B.)
- Ensenyament Superior (E.S.)

C/ Pare Coll, nr. 3 - 17005 - Girona - Tel. 23 32 12 - 23 31 42

Ens adherim a la promoció de la premsa cristiana com enriquiment de la cultura al nostre país



DISTRIBUÏDORA DE
MATERIALS ELÈCTRICS
CALEFACCIÓ I CLIMATITZACIÓ

Industrial Ginés S.A.

MATERIAL ELÈCTRIC • CALEFACCIÓ I CLIMATITZACIÓ •
INSTRUMENTACIÓ I AUTOMÀTICA • FRED COMERCIAL I HOSTALERIA

Ctra. Barcelona, 202 - Tel. 21 86 00 - Fax 21 20 80 - 17003 GIRONA
Ctra. La Canya, s/n - Tel. 27 12 20 - Fax 27 08 48 - 17800 OLOT



**Mà del Pantocràtor,
Sant Climent de Taüll
(1123). MAC**

De l'Empordà i la Garrotxa a la Selva per Girona

Vuit km al sud de la Jonquera, la carretera secundària a Capmany permet l'inici d'un itinerari variat i suggestiu, en el qual la qualitat dels monuments a visitar s'acompanya d'una gran diversitat paisatgística, des de l'escenografia litoral més espectacular fins a un rerapais muntanyós i contrastat.

Entre costers sovint plantats de vinya, un petit branc de ruta des de Garriguella, porta a Vilamaniscle d'on una pista de muntanya (que cal recórrer amb precaució) arriba a Sant Quirze de Colera, al centre d'una vall reclosa que és un dels paratges més solitaris i insòlits dels vessants de les Alberes. Per contrast, la situació del conjunt monumental de Sant Pere de Rodes, quasi al carener de la serra del seu nom, proporciona una bellíssima visió panoràmica de la Costa Brava septentrional, sobre la península del Cap de Creus, on es destaquen les blanques cases del Port de la Selva, al racó més protegit de la seva badia.

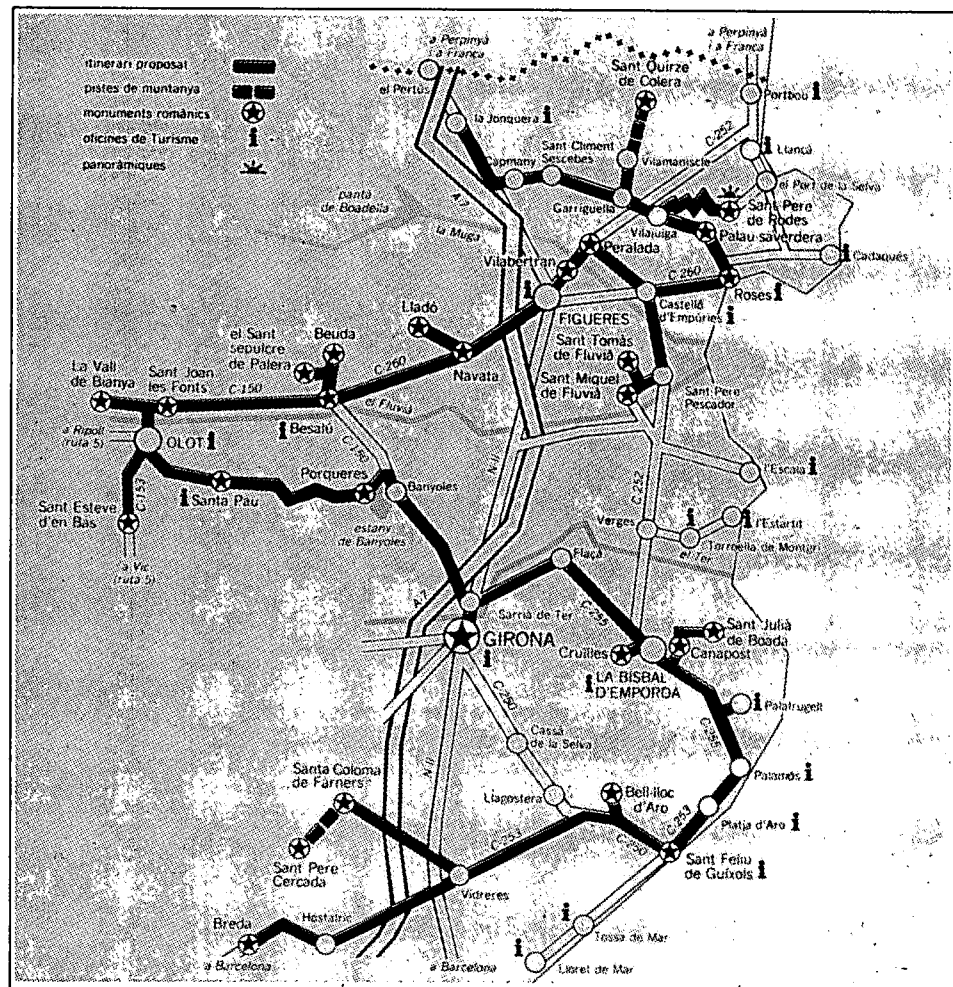
Per Palau-saverdera, l'arribada a Roses i al seu vell temple romànic situat dins la Ciutadella, s'acompanya amb el plaer de trobar la corba harmoniosa de l'extens golf de Roses, un dels paisatges més lluminosos i oberts del litoral de l'Empordà. Camí ja vers l'interior, Castelló d'Empúries dona l'oportunitat, a través de la ruta secundària de Sant Pere Pescador, a tocar del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, d'arribar a Sant Mi-

quel i Sant Tomàs de Fluvià, dos monuments que presideixen l'horitzontalitat del paisatge empordanès, fet de verds gammats on la sovintejada presència dels rengles de xiprers protectors recorda la purificadora embranzida d'un vent personalíssim: la tramuntana.

Peralada i Vilabertran són visites ineludibles que justifiquen el petit tomb abans d'arribar a Figueres. La capital de l'Empordà —amb el singular Museu Dalí— obre la porta a una segona part de l'itinerari on els paisatges de disseny lineal canvien cap a una abrupta perspectiva de muntanya.

Passat Navata i Lladó, la comtal població de Besalú i les petites poblacions veïnes de Beuda i Palera, amb l'església del Sant Sepulcre, són l'entrada a una comarca —la Garrotxa— tan reblerta de temples romànics que solament és possible donar-ne un tast. L'itinerari ofereix moltes altres amenitats naturals, com el cingle basàltic de Castellfolit de la Roca, que voreja la ruta, la vegetació esponerosa, el rosari de cons volcànics truncats que, testimonis d'un passat de sismes, envolten la capital comarcal: Olot.

Sant Joan les Fonts, aquesta mena de jardí natural que és la Vall de Bianya, puntejada per nombroses esglésies, i el recorregut fins a Sant Esteve d'en Bas, a tocar del pintoresc nucli d'Hostalets, arrodoneixen el panorama. Com ho fan més endavant, camí de Banyoles, la simfo-



nia colorística i vegetal que és la famosa Fageda d'en Jordà i el cràter volcànic de Santa Margarida, dues meravelles naturals que complementen l'excursionista conjunt urbà medieval de Santa Pau.

La visita a Porqueres, encara a la ciutat de Banyoles, dona pretext per a fer quasi una volta a l'estany de Banyoles, una inesperada superfície líquida de cent hectàrees, silenciosa, turgent, sobre la qual s'acoten meditativament els desmaïats, i que sembla posada per a realçar, com a teló de fons, la gràcia del seu temple.

Girona és, naturalment, punt i a part decisiu en l'itinerari, i cal dedicar-li temps. Si és possible, caldrà afegir a la visita dels monuments una passejada pels carrers estrets del barri antic, pel call jueu, i també per contemplar reflectits en l'aigua del riu Onyar els recuperats darreres de les cases de Ballesteries.

La visita a Cruïlles, a Sant Julià de Boada i a Canapost, i, a continuació, a Sant Feliu de Guíxols, permet, en primer lloc, el pas per la capital del Baix Empordà,

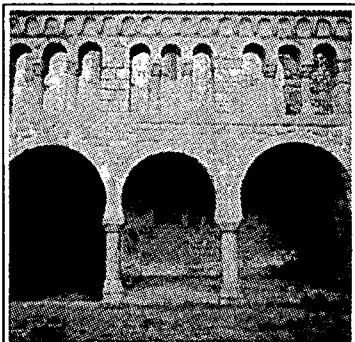
la Bisbal d'Empordà, on s'ofereix ceràmica popular de qualitat, i, en segon lloc, pel trajecte costaner de Palamós a Sant Feliu, un dels sectors més bonics de la Costa Brava on contrasta la senyorial i tranquil·la zona residencial de S'Agaró amb la voràgine cosmopolita del gran centre turístic de Platja d'Aro.

De Bell-lloc a Santa Coloma de Farners i, finalment, a l'industrialitzat de Sant Pere Cercada —assequible per una agradable pista forestal—, l'enllaç es produeix per bones carreteres, entre conreus, pinèdes i sobretot característiques suredes que cobreixen les terres de la Selva, puntejades per belles masies.

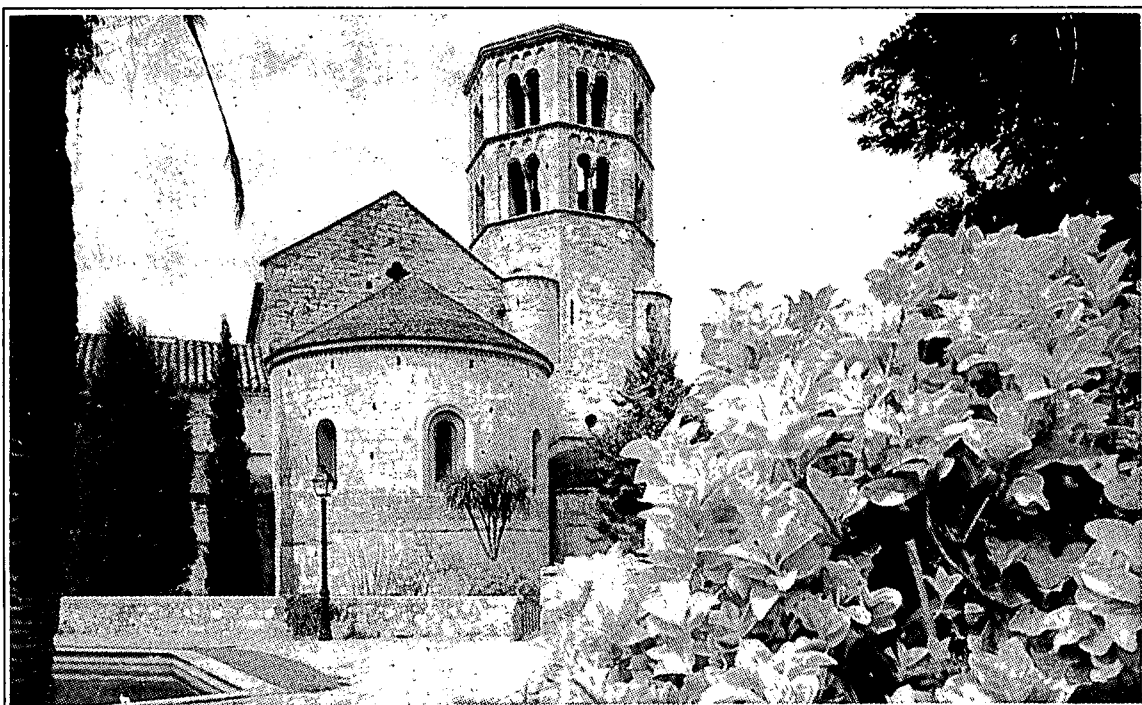
Finalment, per una ruta més aviat estreta i sinuosa, però molt pintoresca, els pobles de Maçanet de la Selva i Hostalric, aquest amb imposants restes de les seves muralles, faciliten el camí cap a Breda —un altre centre ceràmic— al peu del Montseny on sobresurt, solemne, per damunt de les cases, la poderosa fàbrica del seu campanar romànic.



Sant Sopar, Sant Tomàs de Fluvià



Sant Feliu de Guíxols. Porta ferrada



Girona. Sant Pere de Galligants

Amb el suport de:



Generalitat de Catalunya
Departament de Comerç, Consum i Turisme
Direcció General de Turisme

LITÚRGIA / CULTURA

SUPLEMENT DE CATALUNYA CRISTIANA

Nº
81

L'ESGLÉSIA CELEBRA

➤ a cura de PIETAT CAMPAJÓ

1 de novembre. Diumenge. Festa de Tots Sants. Lectures: Primera Ap 7:2-4.9-14; Salm 23; segona 1 Jo 3:1-3; tercera Mt 5:1-12a.

2 de novembre. Dilluns. Tots Els Fídels Difunts. Lectures: Vegeu leccionari de difunts. Per ex. Primera Jb 19:1.23-27; Salm 24; segona Fl 3:20-21; tercera Mc 15:33-48.

3 de novembre. Dimarts de la setmana XXXI de durant l'any. Lectures: Primera Fl 2:5-11; Salm 21; segona Lc 14:15-24.

4 de novembre. Dimecres de la setmana XXXI de durant l'any. Lectures: Primera Fl 2:12-18; Salm 26; segona Lc 14:25-33.

5 de novembre. Dijous de la setmana XXXI de durant l'any. Lectures: Primera Fl 3:3-8a; Salm 104; segona Lc 15:1-10.

6 de novembre. Divendres de la setmana XXXI de durant l'any. Lectures: Primera Fl 3:17-4:1; Salm 121; segona Lc 16:1-8.

7 de novembre. Dissabte de la setmana XXXI de durant l'any. Lectures: Primera Fl 4:10-19; Salm 111; segona Lc 16:9-15.

8 de novembre. Diumenge de la setmana XXXII de durant l'any. Lectures: Primera 2 M 7:1-2.9-14; Salm 16; segona 2 Te 2:16-3:5; tercera Lc 20:27-38.

Litúrgia de les Hores
Setmana 3

Diumenge: Tots Sants. Tot propi. Solemnitat.

Dilluns: Commemoració de tots els fídels difunts. Tot propi. Vespres de difunts.

Dimarts: De fèria.

Dimecres: St. Carles Borromeo. Memòria obligatòria.

Dijous: De fèria.

Divendres: De fèria. A Barcelona, St. Sever, b. mr. Memòria obligatòria.

Dissabte: De fèria. Vespres I de demà.

Diumenge: Tot propi.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana

29 d'octubre de 1992

CALENDARI

Diumenge, 1 de novembre. Festa de Tots Sants. St. Vigor, b. El sol surt a les 6,22 i es pon a les 4,47. —Hora solar.

Dilluns, 2 de novembre. Commemoració dels Fídels difunts. St. Víctor, b. mr.

Dimarts, 3 de novembre. Sts. Ermengol, b.; Martí de Porres, dom.; Hubert, b. Sta. Sílvia, casada i Bt. Pere Almató, dom. mr.

Dimecres, 4 de novembre. Sts. Carles Borromeo, arq.; Fèlix de Valois, fdr.; Vidal i Agrícola, mrs. i Sta. Modesta, vg.

Dijous, 5 de novembre. Sts. Zararies i Elisabeth, pares de Sant Joan Baptista, i Sta. Bertila, ab.

Divendres, 6 de novembre. Sts. Sever, b. de Barcelona i Lleonard, cfr.

Dissabte, 7 de novembre. Sts. Herculà i Ernest, b.b. mrs. i Sta. Carina, mr.

Diumenge, 8 de novembre. XXXII de durant l'any. Sts. Severià, Carpòfor i Víctor, mrs. i Godofred, b.

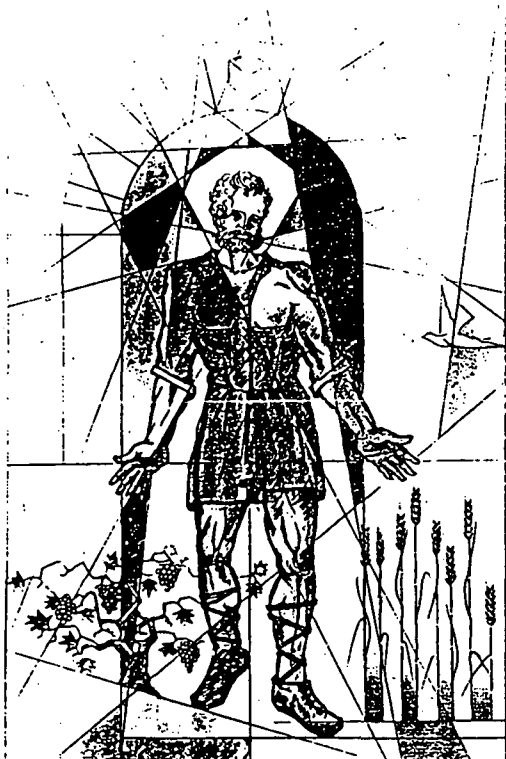
Festa major a Sta. Coloma de Queralt.

D'ACÍ I D'ALLÀ

El filòsof materialista

➤ PERE CAMPÀS BONAY *Monestir de L'Estany*

Hi havia un filòsof materialista, que negava que l'ésser humà tingués esperit, no adonant-se que, sense esperit, no podia donar explicació de ser ell filòsof, ni que es digui materialista. No podem explicar l'ésser humà amb les mateixes categories mentals amb que expliquem una cadira, una taula o un embut. Sense esperit, aquell no podria filosofar ni expressar amb paraules les seves idees o conceptes.



Jordi Ricca

SANT GALDERIC

Sant Galderic

Gràcies a Déu i a la bona voluntat d'uns esperits generosos i entusiastes, la memòria de sant Galderic, el patró secular dels nostres pagesos –ho fou des del segle X fins el XV quan els països catalans foren ocupats per una força estrangera que hi entronitzà sant Isidre fill de Castella– cada dia s'incrementa més l'afany de restituir un dret lamentablement conculcat per interessos que no tenien res a veure amb la religió.

Escrib tot això perquè he tingut el goig d'assistir a dues festes molt entranyables en honor a sant Galderic en poc menys d'una setmana. La primera, el dia setze d'octubre, festa del Sant, a Sant Pol de Mar en una jornada inoblidable. La Comissió Organitzadora presidida pel rector de la vila mossèn Batalla, amb el capellà del Santuari de la Mare de Déu del Mont mossèn Joan Carreras l'entusiasta santpolenc Sr. Celestí Folch, Sr. Batlle i altres devots del nostre Sant, ens brindaren uns actes singularment emotius: una missa concelebrada amb una vibrant i documentada homilia a càrrec de l'esmentat mossèn Carreras, l'Àpat de Germanor a la sala de la Cooperativa Agrícola Santpolenca Frespol, ballades i música a càrrec de Sònia Muntanyola.

El diumenge següent la festa s'esqueia a Ulldemolins del Priorat, una altra vila, aquesta muntanya, plantada davant els cingles del Montsant, organitzada per un grup molt dinàmic amb en Modest Montlleó al davant, membre del Centre Excursionista de Catalunya, mossèn Joan Roig, rector de la vila que durant la missa ens forní una bellíssima homilia, exaltant els valors perennes de la terra i de les nostres pagesies sota

el patronatge secular de sant Galderic. Ací l'Àpat de Germanor –una paella monumental de la qual eixiren quasi tres-cents plats d'arròs amb tots els bons gustos del món, servit en la gran sala de festes de la vila–, fou extraordinàriament emotiu. Al llevant de taula, parlaments poesies i cants a dojo, compartits per un públic nombrós i entusiasta, amb moltes ganes de treballar per tal de fer conèixer més i més sant Galderic, restituint-li el patronatge que li fou arrabassat en mala hora. Per aquesta festa s'elaborà el pastís de sant Galderic guarnit amb fruits del país i que s'escollí entre molts que entraren a concurs, i que en anys venidors es tornarà a presentar el guanyador.

Unes línies d'agraïment al senyor Jesús Prujà, home de nobles i generoses inquietuds que ja anys enrera començà a treballar il·lusionadament en aquesta tasca de la restitució de sant Galderic que, gràcies a Déu, cada dia va prenent més volada. Si per deixadesa o per por, aneu a saber, segles enrera els nostres pagesos es deixaren arrabassar aquest noble patrimoni de fe, ben al revés de la Catalunya Nord d'on procedia el Sant, cal que recobrem el temps perdut, treballant amb perseverança i fidelitat per aquests valors de la terra nostrada.

➤ Josep Serra Janer, *pvre.*

Quan s'acaba la missa de la solemnitat de Tots Sants, després de rebre la comunió, el sacerdot demana per a tots que "puguem passar d'aquesta taula de pelegrins al convit de la pàtria celestial". La petició és més que adient per aquesta solemnitat, en la qual d'una manera tant directa celebrem la glòria dels qui foren pelegrins i ara "s'asseuen a taula amb Abraham, Isaac i Jacob en el Regne del cel" (vegeu Mateu 8,11). La imatge de la taula i del banquet és una de les més expressives per significar la comunió de glòria que Déu concedeix en Crist a aquells que en Crist reberen la gràcia de la salvació.

• Les dues taules

Sovint, es diu que a l'Església hi ha dues taules: la de la Paraula i la de l'Eucaristia. És una imatge molt rica i tradicional. El llibre de Tomàs de Kempis, "La imitació de Crist", ja recollia aquest tema, i la Constitució del Vaticà II sobre la Revelació divina també el proposa.

Però la comprensió de l'Eucaristia demana una altra perspectiva també de dues taules: la dels pelegrins —l'altar— i la de la pàtria —el convit celestial—. Aquesta perspectiva no és pas menys litúrgica que la primera, ben al contrari; penso que es pot afirmar que només amb aquesta segona s'arriba a comprendre, en la mesura de la fe, el sentit ple de la primera. En altres termes: acostar-se a les taules de la Paraula i de l'Eucaristia no té, en definitiva, altra finalitat més que la de pregustar i apropar-nos al banquet celestial.

La pregària eucarística I —el cànon romà, venerable per tants motius— repeteix des de fa segles aquest tema: "Déu totpoderós, feu portar la nostra ofrena per mans del vostre àngel a l'altar del cel, a la presència de la vostra majestat, a fi que tots els qui, en participar d'aquest altar, rebrem el Cos i la Sang del vostre Fill, siguem omplerts de la vostra gràcia i de totes les benediccions del cel". Hi ha, doncs, en l'Església que prega la consciència clara, que l'Eucaristia no esgota la seva significació en les realitats visibles i temporals. Hi ha un sentit d'elevació

VIURE EN L'ESGLÉSIA

> a cura del Dr. PERE TENA

La taula de la cena "mística"

fins a l'altar del cel, que és la font de les benediccions, perquè és a l'altar del cel on hi ha per sempre l'Anyell immolat i vivent, el Senyor. Quan el pa i el vi passen a ser el Cos i la Sang de Crist, l'Església té sobre la taula dels pelegrins Aquell mateix que és la glòria de tots els sants, sobre l'altar del cel.

També la litúrgia oriental respira aquesta perspectiva en el cant que obre la comunió dels fidels: "Concediu-me de combregar avui a la vostra cena mística, oh Fill de Déu! Jo no diré el vostre Secret als enemics, ni us donaré el bes de Judas. Al contrari, com el lladre us invoco: Recordeu-vos de mi, Senyor, en el vostre Regne!" La pregària és rica de referències bíbliques, i la més significativa és l'última: nosaltres, pobres pecadors, combreguem amb la profunda confiança de ser introduïts així en el Regne; i per això parlem de la cena "mística", és a dir, la cena del "misteri".

• Les actituds espirituals

Aquestes pregàries no són pas per provocar simplement un goig estètic sinó per orientar les nostres actituds

espirituals, i fins i tot per indicar unes pautes de pastoral eucarística. Les actituds espirituals em sembla que apareixen clarament: la comunió eucarística, i tota la celebració, ha de ser vista i participada tenint en compte la dimensió celestial. No solament en la solemnitat de Tots Sants, sinó sempre. Qui sap si hauríem de revisar, en això, la manera d'enfocar la presentació i la pràctica de l'Eucaristia. Un temps, la catequesi eucarística de la primera comunió insistia en la "presència de Jesús en nosaltres"; en una altra etapa, combregar ha aparegut freqüentment com un "compartir" amb els germans, i com un signe de fraternitat. Però, si reflexionem sobre aquests aspectes, ens adonarem que, sense negar-los part de veritat, no passen de posar-nos a nosaltres mateixos com a centre: Jesús ve a nosaltres, nosaltres estem units als altres... Però a l'Eucaristia nosaltres entrem en una realitat que ens supera, més gran que nosaltres: la taula celestial! ¿O no fem tal vegada aquesta experiència quan anem a un convit de festa? Combregar amb el misteri de Crist és molt més que rebre una visita individual, o fer una trobada entre amics.

Entre les pautes de pastoral, m'agrada assenyalar la incidència que té aquesta visió de les dues taules en el sentit de l'altar de l'Església.

A través de la història, l'Església ha celebrat i celebra l'Eucaristia amb l'altar cara al poble, amb l'altar d'esquena al poble, i àdhuc amb l'altar darrera l'iconostasi, en l'Església oriental. El sentit de l'altar és sempre el mateix: la taula de la cena mística per als pelegrins vers el convit celestial. La taula de l'Església no és un objecte banal un instrument al servei del celebrant, una mena de taula de conferències des d'on parlar als reunits, un lloc per col·locar manifestos, o una peanya per als canelobres i reliquiars...

En bona hora s'ha multiplicat la celebració de l'Eucaristia amb el sacerdot de cara al poble, encara que no cal fer-ne un absolut; el més important no és que l'assemblea "vegi" el gest del sacerdot, sinó que això ajudi més eficaçment —en la mesura que pot fer-ho— a copsar allò que no veu: el sentit de la "cena mística".

LECTURES BÍBLIQUES

SOLEMNITAT DE TOTS SANTS

Primera lectura

"Vaig veure una multitud tan gran, que ningú no l'hauria poguda comptar. Eren gent de tota nacionalitat, de totes les races, i tots els països i llengües"

Una pintura no aconseguiria expressar tot el contingut i la bellesa d'aquesta pàgina de l'Apocalipsi. La visió se centra sobretot en la multitud, i això és ben adient per la solemnitat d'avui. És un pluralisme esclatant, però tot procedeix d'una mateixa font i convergeix vers una mateixa lloança: tot ve de la sang de l'Anyell; i s'adreça a la lloança de l'Anyell. Cal adonar-se que allò que compta, en definitiva, no és ser pastor o laic, sinó "rentar els vestits en la sang de l'Anyell", és a dir, ser batejat i viure d'acord amb aquest misteri, "enmig de la gran tribulació".

LECTURA DEL LLIBRE DE L'APOCALIPSI (7:2-4,9-14)

Jo, Joan, vaig veure un àngel que pujava de sol i xent i tenia la marca del Déu viu, i cridà amb totes les forces als quatre àngels que havien rebut el poder de fer mal a la terra i al mar: "No feu cap mal a la terra, ni al mar, ni als arbres, fins que haurem marcat el front els servents del nostre Déu". Llavors vaig sentir el nombre dels qui havien estat marcats: eren cent quaranta-quatre mil de totes les tribus d'Israel.

Després vaig veure una multitud tan gran que ningú no l'hauria poguda comptar. Eren gent de tota nacionalitat, de totes les races, i de tots els pobles i llengües. S'estaven drets davant el tron i davant l'Anyell, vestits de blanc i amb palmes a les mans, i cridaven amb totes les forces: "Hosanna al nostre Déu, que seu al tron, i a l'Anyell". I tots els àngels s'estaven drets al voltant del tron, dels ancians i dels quatre vivents, i es prosternaren davant el tron amb el front fins a terra, adorant Déu, i deien: "Amén. Lloança, glòria, saviesa, acció de gràcies, honor, poder i força al nostre Déu pels segles dels segles. Amén". Llavors un dels ancians em va preguntar: "Aquests que van vestits de blanc, ¿qui són i d'on vénen?" Jo li vaig respondre: "Senyor meu, vós ho sabeu". Ell em digué: "Aquests són els qui vénen de la gran tribulació. Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell, i els han quedat blancs".

Salm responsorial

"Aquests són els qui vénen per veure-us de cara, Senyor"

Heus aquí una definició complementària dels "sants": els qui cerquen la faç de Déu. La segona lectura i l'evangelí ens ho expliquen més clarament: veuen Déu els seus fills, els que esperen en Ell, els nets de cor... El salm parla d'un camí i d'una pujada. És una imatge adient: l'home viu en el temps, i en l'esforç de la superació.

SALM 23:1-2,3-4ab,5-6 (R.: 6)

És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou,
el món i tots els qui l'habiten.
Li ha posat els fonaments dins els mars,
i les bases, a les fonts dels rius.

R.: Aquests són els qui vénen
per veure-us de cara, Senyor.

¿Qui pot pujar a la muntanya del Senyor?

¿Qui pot estar-se al recinte sagrat?

El qui té el cor sincer i les mans netes de culpa,
que no confia en els déus falsos. R.

Rebrà benediccions del Senyor,

rebrà els favors del Déu que salva.

Aquests són els qui vénen a buscar-vos, Senyor,
per veure-us de cara, Déu de Jacob. R.

Segona lectura

"Veurem Déu tal com és"

La relació pare-fill és molt difícil sense un coneixement directe, encara que hi hagi un fonament biològic. Pràcticament, és impossible, reduïda gairebé a una voluntat sense experiència. Nosaltres no tindriem aquesta relació amb Déu si no fos per la revelació de Jesucrist. Però, així i tot, encara "no l'hem vist", i per això la nostra relació és tan limitada. Els sants són els que l'han aconseguida, i el "veuen tal com és".

LECTURA DE LA PRIMERA CARTA DE SANT JOAN (3:1-3)

Estimats, mireu quina prova d'amor ens ha donat el Pare: Déu ens reconeix com a fills seus, i ho som. Per això el món no ens reconeix, com no l'ha reconegut a ell. Sí, estimats: ara ja som fills de Déu, però encara no s'ha manifestat com serem; sabem que quan es manifestarà, serem semblants a ell, perquè el veurem tal com és. I tothom qui té aquesta esperança en ell, es purifica, tal com Jesucrist és pur.

Tercera lectura

"Alegreu-vos i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel"

Heus aquí el camí, i la pujada a la muntanya. Però el terme, quina felicitat! La felicitat dels "benaurats", no simplement la dels "contents", o dels "satisfets". En aquesta festa, no es pot oblidar la seva referència mariana: santa Maria, reina dels màrtirs. Ella és la primera santa, la primera en el camí de les benaurances, "perquè ha cregut!".

LECTURA DE L'EVANGELI SEGONS SANT MATEU (5:1-12a)

En aquell temps, en veure Jesús les multituds, pujà a la muntanya, s'assegué i els deixebles se li acostaren. Llavors es posà a parlar i els instruïa dient:

"Feliços els pobres en l'esperit: el Regne del cel és per a ells. Feliços els qui estan de dol: vindrà el dia que seran consolats. Feliços els humils: són ells ells qui posseiran el país. Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: vindrà el dia que seran saciats. Feliços els compassius: Déu els compadirà. Feliços els nets de cor: són ells els qui veuran Déu. Feliços els qui posen pau: Déu els reconeixerà com a fills. Feliços els perseguits pel fet de ser justos: el Regne del cel és per a ells. Feliços vosaltres quan, per causa meua, us ofendran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies: alegreu-vos-en i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel".

La Bona Nova de la felicitat del deixeble (Mt 5:1-12a)

T

"Feliços"

Tots Sants. Avui l'Església de la terra celebra la joia de l'Església del cel. De la comunió dels deixebles a la terra anem cap a la comunió amb el Senyor i els benaurats —els feliços del tot— que ja han arribat al terme. Ells ja hi són, nosaltres esperem ser-hi i, en certa manera, ja hi participem, de la joia de la comunió gloriosa del cel. És la comunió dels sants, que professem en el credo, i de la qual l'Esperit que ens ha estat donat n'és penyor. Tots plegats, els deixebles, som multituds.

En veure Jesús les multituds, pujà a la muntanya, s'assegué i els deixebles se li acostaren; llavors es posà a parlar i els instruïa (vv. 1-2). Com Moisès al Sinaí, la muntanya de Déu, també Jesús puja a la muntanya. S'acosta al cel, talment un senyal de ruta que marca el camí a fer. Més que una dada geogràfica, l'afirmació de l'evangelista és una constatació teològico-pastoral. És després d'haver "vist" les multituds (Cf. 9:36ss.), que Jesús pujarà a la muntanya —l'autèntica muntanya de Déu feta amb els cors del poble—, hi prendrà possessió com fa el mestre que seu a la seva càtedra, i aplegarà al seu entorn els qui volen seguir-lo pels camins del Regne: i els deixebles se li acostaren. Vet aquí la primera i bella imatge de l'Església: Jesús, Cap i Mestre, circumdat pels deixebles, amb el poble aplegat davant d'ell. Llavors —el qui és la Paraula— es posà a parlar i els instruïa. La Paraula de Déu aplega l'Església i l'instrueix, la forma, la construeix, l'ordena, la proveeix d'allò que li és necessari, segons el sentit clàssic del mot.

Els instruïa, dient: **Feliços** (v. 2). La primera paraula que sant Mateu ens reporta de l'ensenyament de Jesús, és sinònima d'evangelí —Bona Nova—. El deixeble que s'ha pres seriosament la predicació de Jesús i s'ha deixat prendre per aquest ensenyament —s'ha convertit al Regne— és una persona feliç. Aquí tenim la resposta exacta al gran anhel de la humanitat de tots els temps i de tots els llocs. Qui és l'home feliç? I Jesús afirma: El qui s'identifica amb el Regne de Déu. Aquest és feliç amb aquella felicitat que l'omple del tot i que, com una font abundosa que raja del seu interior, l'amara del tot i es vessa cap enfora. Aquesta felicitat és do de Déu que cal acollir, deixar que ens inundi i compartir després amb els germans. En la intenció de Mateu, els qui han d'estar necessàriament en possessió d'aquesta felicitat, viure-la i comunicar-la, són els deixebles. Cadascú individualment i tots en comunió formant Església. L'Església de la joia. Invitació constant a l'Al·leluia! Vet aquí el repte de Jesús als seus deixebles.

S

Els destinataris

Segons sant Lluc, Jesús proclama les benaurances certament davant de l'aplec de molts dels seus seguidors i d'una gran gentada del poble vinguda de tot el país dels jueus. La crida a la felicitat autèntica va dirigida, doncs, a tothom. Però és als deixebles a qui Jesús es dirigeix d'una manera especial: Ell alça els ulls i digué mirant els seus deixebles (Lc 6:17-20). Pertinença al Regne de Déu i felicitat van, doncs íntimament unides. L'home feliç —ple de la joia de l'Esperit— és el qui s'ha deixat prendre pel Regne de Déu. És,

doncs, el qui s'ha convertit de la manera purament humana de veure, valorar i situar-se davant del món, per mirar-ho tot —persones, coses i esdeveniments— segons l'òptica del Déu creador i salvador de tot i de tothom. Per això, tant en la versió de Mateu com en la de Lluc, la primera qualitat que Jesús subratlla en qui ha fet l'opció radical pel Regne és la pobresa. **Feliços els pobres**, a seques, llegim en Lluc, i segueix sense adjectius pels qui ara passeu fam, els qui ara ploreu (6:20ss.). Sant Mateu vol que la pobresa, que comporta certament fam i aflicció, no es limiti a l'acceptació exterior del mal que la injustícia i l'egoisme dels homes imposa, sinó que neixi de la convicció del cor: **Feliços els pobres en l'esperit** (v. 3). La condició de pobre en els deixebles de Jesús cal que sigui d'una radicalitat sense fissures. La pobresa que el Regne de Déu demana i que és condició per ser i sentir-se feliç, no és simplement la privació dels béns d'aquest món —encara que sovint passi per aquests paràmetres—, sinó aquella que ens fa imatges vives i testimonis de l'amor de Jesucrist, que, essent ric, es va fer pobre, per enriquir-nos amb la seva pobresa (Cf. 2C 8:9ss. i Fl 2:7ss.). No es tracta, doncs, d'un mal fat, sinó d'un do de Déu, una gràcia que cal acollir i viure amb llibertat. Perquè aquesta és l'altra cara de la pobresa evangèlica: sols el pobre autèntic pot ser lliure. Per això la segona benaurança ens dirà que el pobre és l'humil, la persona sofrida, el mansuet —que no té res a veure amb el resignat—, que no oprimeix ningú perquè sap que l'únic que està per damunt del bé i del mal, per damunt de tots els homes i dones del món, és Déu, que es compadeix de tothom, fa justícia als oprimits, dona pa al qui passa fam, deslliura els presos, estima els justos, protegeix els forasters, manté les viudes i els orfes (Cf. Salm 146:7ss). En resum: les Benaurances proclamen la felicitat de l'home de fe, que se sap fill de Déu i té el cor net per a poder veure'l present en tothom i a tot arreu. Per això també és un constructor de pau, des del seu esforç compromès, perquè la justícia de Déu s'empari de tot el món i reguli les relacions entre les persones i els pobles.

U

Els sants

Uncoppujats a l'altar, els sants, els venerem. Però mentre els tenim vivint al costat nostre, solem ignorar-los i moltes vegades els persegüim. **Tothom qui es proposi de viure piadosament en Crist Jesús, serà perseguit**, llegim a 2Tm 3:12. El deixeble s'identifica amb el Mestre. Per això la persecució —sagnant o sorda— és signe de pertinença al Regne i garantia de la felicitat anunciada en les Benaurances. Hi ha, però, una condició indispensable: que sigui "per causa de Jesús". **Feliços vosaltres quan, per causa meua, os ofendran, us perseguiran...** (vv. 11-12). Les benaurances no és un text de consolació falsa per a pusil·lànimes ni una exhortació a la submissió fatalista, sinó el codi dels valents, els ciutadans del Regne. El codi dels sants coneguts i dels sants anònims que avui venerem amb joia perquè els sabem feliços del tot. Que ells intercedeixin per tots nosaltres davant Déu, perquè la felicitat que va anunciar i guanyar Jesucrist amb la seva sang sigui plenament viscuda en l'Esperit Sant.

32. DEL BON I DEL MAL HUMOR



uè s'ha de fer perténir sempre bon humor i no perdre mai la paciència?

—Oh, noi, això no s'improvisa!

S'hi ha de treballar molt i durant tota la vida.

No sempre costa igual, però de costar.... costa sempre.

Hi ha sants que ho aconseguiren del tot, d'altres no.

—Digueu-me'n alguns.

—Home, no en conec pas gaires.

Però sant Francesc de Sales tenia un temperament terrible i ha arribat a ser un model de dolçor en el tracte.

Diuen de sant Vicenç Ferrer, que la gent afirmava d'ell: *"Fra Vicenç, és sempre Fra Vicenç!"*.

Sens dubte que els calgué molt d'esforç!

També sabem que sant Pau va perdre els estreps més d'una vegada, i de sant Ignasi, i del mateix sant Josep Oriol, que era un home del "morro fort".

—Però, com es pot aconseguir aquest canvi de temperament?

—Tinc entès que el temperament no es canvia, però es pot "domesticar" amb vigilància i esforç. Per això et deia que és un treball de cada dia. S'ha d'adquirir l'hàbit, el costum de dominar-se i això no és gens fàcil.

Als qui aconseguixen dominar el temperament, els diem gent de caràcter, de personalitat madura.

Són molts aquells a qui de vegades passa—especialment als joves—que perden el bon humor, perquè estan enfadats amb ells mateixos i llavors ho fan pagar als altres. Sobretot als de casa!

—Potser sí que és veritat, però com s'arregla aquest defecte? Només passa als joves?

—No, fill, no! Hi ha persones grans que també són immadures... Perquè per aconseguir aquest domini, s'ha de fer amb la maduresa, i no la que ve de l'edat, no, sinó la que ve de la saviesa, amb la qual de vegades es confon...

—No podríeu concretar més? —vaig dir jo.

—Ja és difícil, noi, perquè el problema no és senzill... però et diré que, per a mi, la saviesa, en aquest cas, és la que fa que ens acceptem a nosaltres mateixos, tal com Déu ens accepta: amb totes les nostres limitacions i impotències...

Però, noi, això és més fàcil de dir que no pas de fer! Hi hagué un silenci llarg, molt llarg... fins que vaig dir:

—Bé, però si ens conformem a ser com som, no ens esforçarem a millorar!

Em creia haver plantejat una qüestió difícil, que li seria costosa de respondre, però no fou així.

Ràpidament i amb molta naturalitat, digué:

—No, no. Acceptar-se no és conformar-se.

Quan hom és capaç d'acceptar-se tal com Déu l'accepta... no es conforma mai a ser com és!

No és comoditat ni passivitat el que ens mou a acceptar-nos, sinó una Gràcia molt gran que Déu dóna a tothom, i els que l'aprofiten, són els que realment estan en el camí de perfeccionar-se!

Hi ha molta gent piadosa que quan descobreix els seus defectes o comprova la persistència dels seus mals

hàbits, s'enfada. I el pitjor és que creu que l'enfadar-se prové de la humilitat.

—Jo també m'ho pensava.

—Doncs, no. El que hi ha és molt d'amor propi i molt desconeixement d'un mateix.

Tu creus que un pres-seguer s'hauria d'enfadar perquè fa préssecs? O una prunera perquè fa prunes...?

Doncs, per què s'enfada un miserable quan fa misèries...?

Ja t'ho diré: "perquè l'amor propi no ens deixa reconèixer que som, davant Déu, uns autèntics miserables...!".

La pausa fou llarga. Jo vaig dir:

—Pensar això, deprimeix! Sembla que pot portar al desànim...!

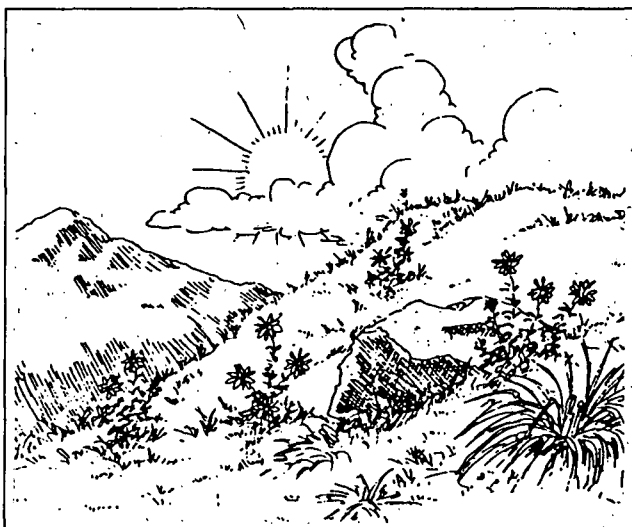
L'ermità va quedar parat, però amb la cara que feia vaig endevinar que anava a explicar-ne una de bona.

Canvià de posició i, com si volgués acostar-se més cap a mi, digué:

—Ja fa anys, vaig tèpír la sort de conèixer la mestra jubilada de la qual et parlava l'altre dia i que, com et deia, era una ànima contemplativa del millor que pot córrer per aquests mons de Déu.

Jo era jove com tu ets ara i també tenia el pap ple de preguntes sobre les coses de Déu. Vam parlar moltes vegades i llargues estones. No me'n va ensenyar pas poques de coses, que encara em serveixen ara!

Era de Salamanca i parlava un castellà preciós!



Un dia va dir-me'n una que respon a la qüestió que em deies suara.

"Mira, Ramón, te recomiendo una jaculatoria que te hará mucho bien. Has de decir: *"Soy una calamidad, muy amada de Dios"*".

Llavors va explicar-me que expressava dues veritats que no podien separar-se. Primera: sóc una calamitat, i segona: Déu m'estima precisament perquè sóc una calamitat.

I com que això és cert... no hi ha motiu per desanimar-te. Què, et serveix?

Vaig tardar a contestar, ell s'esperava. Al final vaig dir:

—Sí. Intueixo que és una cosa bona, encara que molt nova per a mi.

—Bé, ja hi pensaràs! Ara ja és tard.

Fins demà, si a Déu plau.

I vam anar a la Capella.

33. NO TOTA LA CULPA ÉS D'ELLS



quella tarda, tant l'ermità com jo, tinguérem una agradable sorpresa. En Jaume, el futur seminarista, arribà tot sol, ben suat i amb una motxilla tan gran com ell.

Venia disposat a passar dos dies amb nosaltres, i així ho féu.

Aquella tarda, amb en Jaume al davant, va ser fàcil per parlar el Germà Ramon de les vocacions.

Després de fer petar la xerrada molta estona, en Jaume comentà que dos joves sacerdots, ordenats de poc, que ell coneixia, havien plegat. Això li féu dir:

—Oi, Germà Ramon, que hi ha alguna cosa que falla?

L'ermità tardà a respondre i, a la fi, digué:

—És clar que falla alguna cosa! I penso que s'assembla molt al que et deia l'altre dia —això ho digué mirant-me a mi—. És una mica diferent, però al meu entendre, sempre és degut a la falta de catequització adequada...

Amb una mica d'ironia, jo vaig dir:

—Us referiu al fet que al Seminari no ensenyen Teologia?

—No. No és pas això el que vull dir... Hi ha molts bons teòlegs a les Facultats de casa nostra... Ja hi he passat, els conec bé, però...

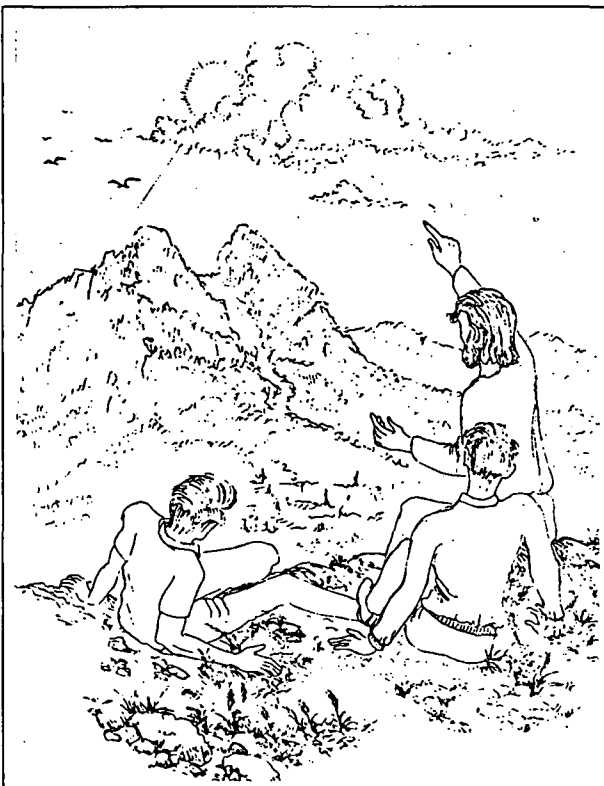
—Però què? —digué en Jaume, impacient.

La seva pressa torbà l'ermità. Jo vaig fer un senyal a en Jaume perquè sabés esperar-se. I per encarrilar novament la conversa, vaig dir:

—Dèieu, Germà Ramon, que tenim bons professors, però...

Amb l'expressió de la cara, es notà que m'agraïa que li hagués tirat un cap, per retrobar el fil del que intentava explicar. Prosseguí:

—Doncs, sí, ja se n'ensenyava de teologia... i ja està bé que sigui especulativa, crítica... i erudita... però em queixo que es queda "aquí"...! Això és indispensable de cara al món d'avui, que no accepta la fe del carboner... però penso que, de cara als pastors del poble fidel, hauria d'accentuar-se més la contemplació dels coneixements teològics...



Sant Tomàs deia que el tractat de l'Encarnació del Verbs'havia d'escriure i estudiar agenollat!

M'enteneu on vull anar a parar?

Assentírem amb el cap.

—La teologia ha d'ajudar-nos a entendre millor el que Déu ens ha revelat... No pot néixer, solament, de la curiositat especulativa... sinó, més aviat, de l'ànsia de l'home per conèixer Déu... i això ha de portar sempre a estimar-lo més... i a viure una vida santa... perquè prové de l'Esperit Sant...!

Penso... que s'hauria de comptar més amb el que "el Pare i el Fill ens vulguin revelar", que no pas amb el

que la nostra pobra raó ens pugui descobrir...

Penso que l'orientació que es dona als nostres pastors hauria de ser, a més d'especulativa, més contemplativa!

Les pauses havien estat llargues, les paraules

pensades, però dites amb vehemència.

Els dos Jaumes restàvem callats; corpresos de la seva manera de parlar, sobretot el meu company.

L'ermità continuà dient:

—Penso que estem passant una crisi de santedat en les esferes més cultes de la nostra comunitat eclesial...

El Poble... va fent via, a empentes i rodolons, però la seva santedat no està del tot en crisi... l'Esperit Sant no troba tants destorbs...

—Potser n'hi ha de sants i no ho sabem... —vaig objectar.

—Oh, i tant, que n'hi ha!

Per descomptat, gràcies a Déu!

Però et diré que a aquests ja se'ls nota. I, malgrat que no busquin la notorietat... ja passaran a la Història, ja!

En canvi, els que, moguts per un fals progressisme, fan més soroll, passaran sense pena ni glòria... i també gràcies a Déu!

L'ermità ja no deia res. Mirava les muntanyes com sempre.

En Jaume volia afegir quelcom més. Em mirà interrogant i vaig estimular-lo a parlar:

—Germà Ramon, tot això ho trobo molt interessant, però no veig que hi pugui haver tanta relació entre el que heu dit i les desercions dels sacerdots...

El somriure de l'ermità havia aparegut a la seva cara mentre en Jaume li parlava. No li respongué de seguida, però quan prengué la paraula, pausadament, digué:

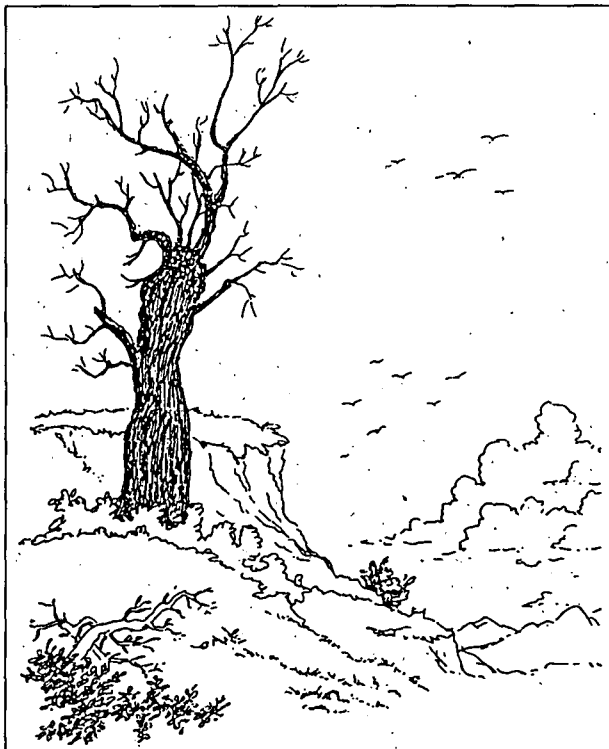
—Sí, noi, m'he "enròllat" en coses massa generals... A veure si amb poques paraules t'explico per què ho he dit.

Mira: la idea de Déu, de Jesucrist, de l'Església, de la missió del sacerdoti ministerial, de l'espiritualitat bàsica dels consagrats, de l'obediència, de la castedat, de la pobresa... per no citar més coses... s'enfoquen d'una manera freda... tan especulativa... tan exterior a la persona... que difícilment entraran a formar part "vital" dels que fan l'opció de donar-se al servei dels altres, per Jesús i amb Jesús! I això penso que és molt greu i

llastimós...

Després d'una llarga pausa, exclamà com per a ell tot sol:

—Déu meu! Que diferent que és el que diuen els homes, del que diu el Senyor al cor dels qui volen escoltar-lo...!



Tornà a parar-se. Després, com si baixés de les altures, afegí, mirant-nos:

—Els israelites deien: *"Parla'ns tu, Moisés. Que no ens parli Déu, perquè ens fa por"*.

Crec que avui el Poble fidel hauria de dir al revés: *"No ens parlevosaltres, 'els mestres savis'. Que ens parli Déu, que no ens fa por i l'entenen millor..."*!

Somrigué satisfet del que acabava de dir i, estimulat per la nostra actitud, continuà:

—L'ermità del Gresolet hauria dit: "El coneixement de Déu prové de l'Esperit Sant, però avui dia són molts els qui el tenen 'aparcat'".

Es posà seriós i digué:

—Bé, bromes a part, és ben cert que cal comptar més amb l'Esperit Sant...

Si no es compta més amb Ell, com us deia, aquestes realitats revelades per Déu, no entraran a formar part "vital" de la nostra vida... i les contrarietats, dificultats, i temptacions, que mai no en faltaran..., no es podran superar... i més tard o més d'hora es fallarà!

La seva cara continuava serena, però molt seriosa.

—Si a tot el que vaig dient, hi afegeixes què la idea de la pregària i de la contemplació es desvirtuen en molts dels nostres ambients... ja em diràs què en pot sortir de tot això!

—Potser exagereu...! —vaig dir.

—Tant de bo! —féu l'ermità.

Tant de bo que no fos així! Però la realitat és més crua encara, que no pas el que he dit.

Parà en sec, i digué:

—És molt tard. Podem continuar després.

(Del llibre *"Converses amb l'ermità de Sant Miquel de Turbians"* de Mn. Francesc Cima i Garrigó)

continuarà



Siguem fermes com els sants

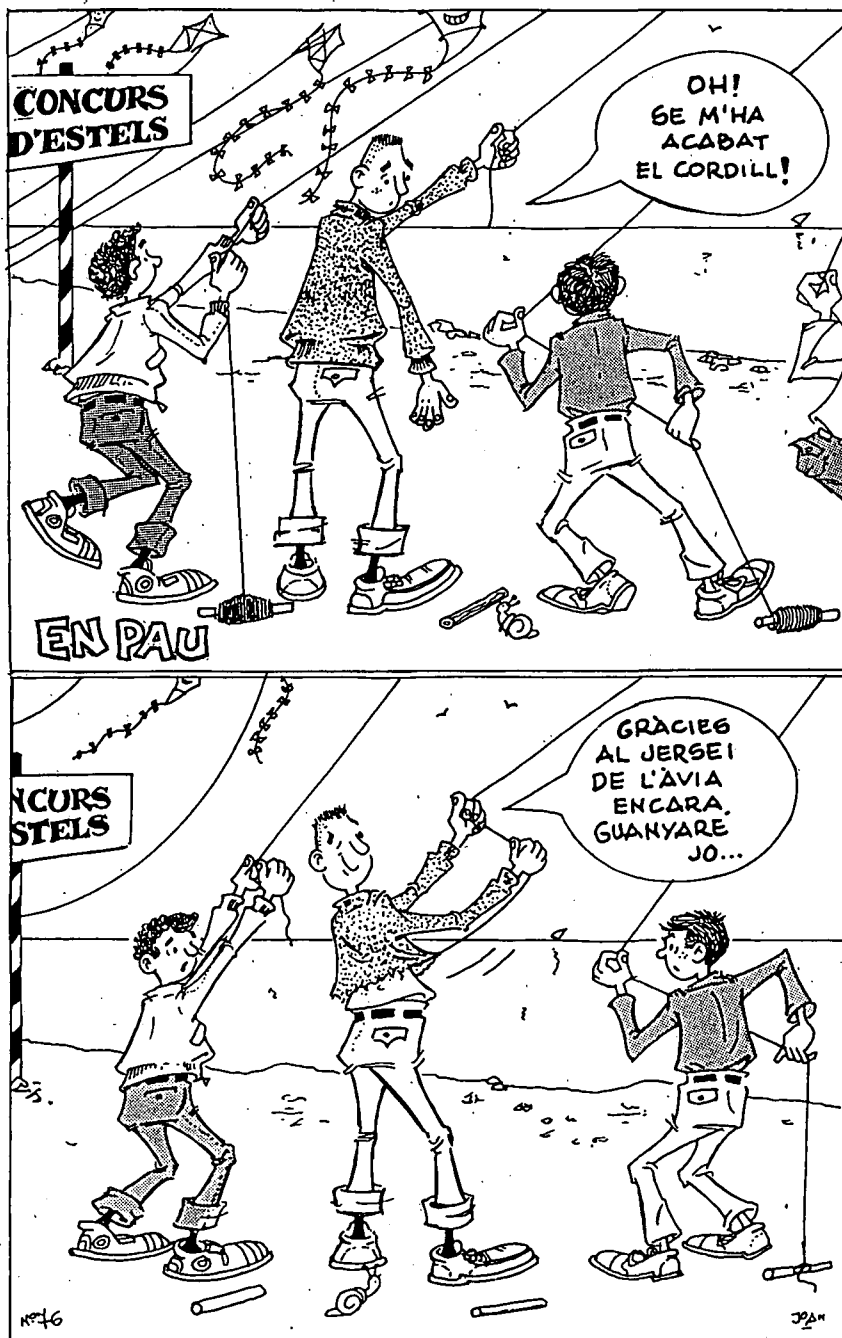
A casa coneixem un mossèn que és capellà d'una petita parròquia en un lloc de muntanya. El patró és sant Martí de Tours. La setmana entrant celebraran la seva festa, i per això, l'altre dia, tot sopant, en parlàvem.

Ami m'agradaria conèixer un sant cara a cara. Poder-hi parlar. Preguntar-li coses. De vegades ens pensem que els sants eren persones rares que feien coses estranyes. Doncs a mi em sembla que devien ser molt simpàtics i uns amics i companys fantàstics.

El pare sempre em diu que sóc més pillet que sant. Jo crec que els sants eren molt marris. Vull dir que no es deixaven enredar ni enlluernar per les coses, i en canvi, eren molt decidits a l'hora d'estimar, de comprometre's i d'ajudar.

Pel que vaig escoltar, sant Martí era un "fio ferm". Un soldat ben plantat. Després vaser monjo i bisbe. El estimava tothom, i tothom l'estimà. La prova és que moltes viles i pobles, el tenen per patró. L'exemple dels sants és aquest: allò més important en la vida, és estimar Déu i els altres.

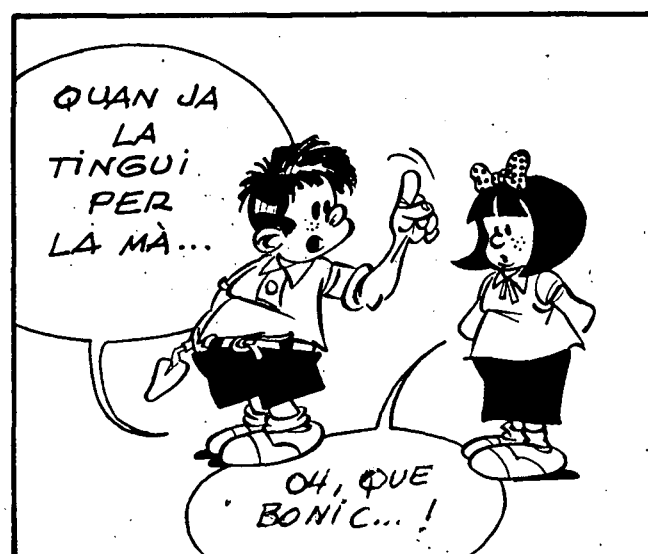
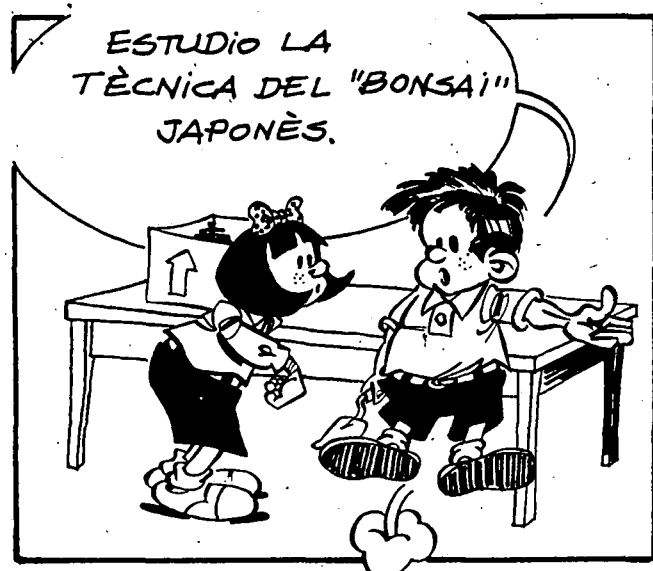
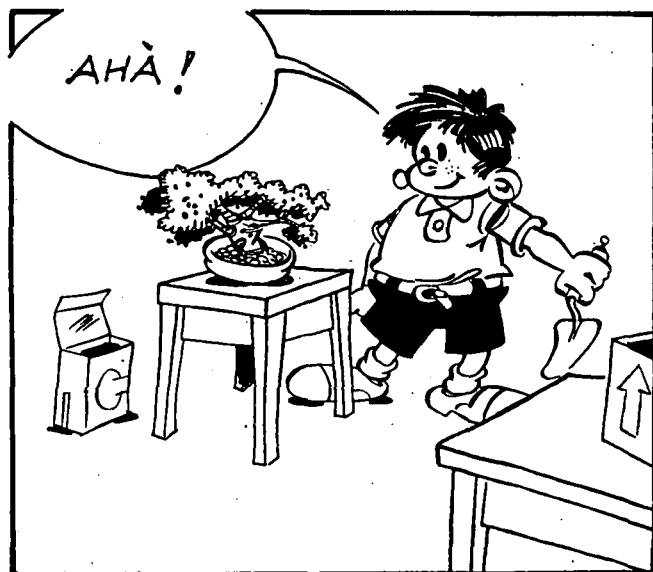
Bé, nosaltres som molt joves, d'acord. Però, què us sembla si ens preguntéssim: ¿què podem fer per estimar Jesucrist i els altres com ho han fet els sants?



L'Eixerit

Avet Set esllips per a nenes i nens

EN PITU CALSAPEU



Busquem l'evangelí del diumenge: Evangeli segons Sant Mateu, capítol 5, versets de l'1 al 12 (Mt 5:1-12).

Reflexionem: 1. Enguany, en aquest diumenge, celebrem la solemnitat de TOTS SANTS. Els cristians, vés-ho a saber, segurament que no som ni millors ni pitjors que els altres, però som "sants". No pas per les "nostres" virtuts, sinó perquè, per la fe i el baptisme, Jesús ens ha "santificat" alliberant-nos dels nostres pecats i atorgant-nos la seva gràcia, i fent-nos participants de la seva plena santedat. Així, els primers cristians es deien els uns als altres "sants".

2. Déu vol que tothom se salvi; i la seva salvació pot arribar per molts camins a tothom. Només cal, com diu el text de les Benaurances, que tota persona se sàpiga i recongui "pobre" a la presència de Déu, i que només de Déu pot esperar la salvació i la VIDA eterna. Déu que és Amor i és Do, posa el seu Regne d'amor i de vida a l'abast de tots els pobres, afligits, compassius, nets de cor, que volen ser justos i estimen la pau.

3. Avui celebrem que una multitud in comptable de dones i homes de tots els temps, de totes les races, de totes les religions, participen ja, després de la seva vida en aquest món, de la festa eterna del Regne de Déu. Els cristians sabem aquesta Bona Notícia que Jesús ens ha dit, i esforçant-nos per ser fidels deixebles seus, esperem que també tots nosaltres compartirem amb tots els sants i santes del cel, la felicitat i la vida de Déu. Donem-ne gràcies a Déu.

■ El mossèn

Els aforismes o refranys

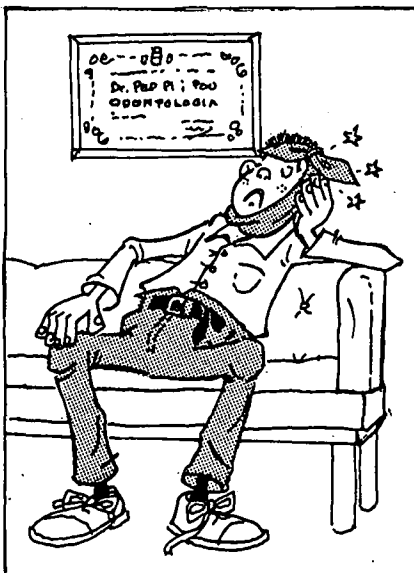
Tots en sabem uns quants i els diem més o menys sovint. El català n'és ple d'aquestes frases curtes, sovint en vers, que són producte de la filosofia popular, del geni del poble, i que diuen molt amb molt poques paraules. Sovint tenen un contingut moralitzant i són producte d'una observació atenta de fets reals i de la

constatació que uns determinats esdeveniments es repeteixen davant d'identiques o semblants circumstàncies.

Aquí teniu tres exemples de refranys molt coneguts:



Qui presum
Treu molt de fum



Qui s'espera
es desespera



L'home pelut
o és molt savi o és molt ruc

Avet Set — Avet Set —



La tonyina més grossa

Vet aquí que una vegada, temps era temps, en un convent prop d'Horta, hi vivia un frare anomenat Salvador. El pare Salvador solia acollir i donar menjar als captaires que feien camí cap a Barcelona. Heus aquí que un dia el pare Salvador es va acostar a la platja esperant que algun bon pescador li donés part de la seva pesca per alimentar els més pobres. En veure'ls els pescadors van demanar-li:

—Pare Salvador, pregueu Déu perquè la nostra pesca d'avui sigui abundosa i en tornar us regalarem el peix més gros.

El pare Salvador es va quedar a la platja resant mentre els pescadors sortien a la mar amb les seves barques. I Déu devia escoltar les seves

oracions, perquè aquell dia les xarxes s'ompliren tant que les barques van poder tornar a la costa molt abans del que acostumaven.

—En mostra del nostre agraïment, aquí teniu aquesta tonyina —van dir els pescadors al pare Salvador. I en aquell mateix moment tots els peixos van començar a saltar de les barques i a tornar a la mar.

—Perdoneu pare Salvador! perdoneu-nos, us havíem enganyat i no us hem donat el peix més gros! Si us plau, feu que els peixos tornin, pare Salvador!

Lavors els peccadors van donar al pare Salvador la tonyina més grossa que havien pescat i tots els peixos van tornar a les xarxes.

Avet Set — Avet Set —

BABAR

i els seus amics van de compres

BABAR TORNA DE LA MA D'EDICIONS BEASCOA

Els petits estan cansats. Babar els recorda que encara han de passar per la lletateria a

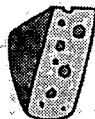
comprar-hi formatge i una 

Celest ha

triat unes quantes menes de formatge, i



i se'n va a posar-ho tot al



cistell. Flora compta els forats de l'

que la dependenta és a punt de fer a talls

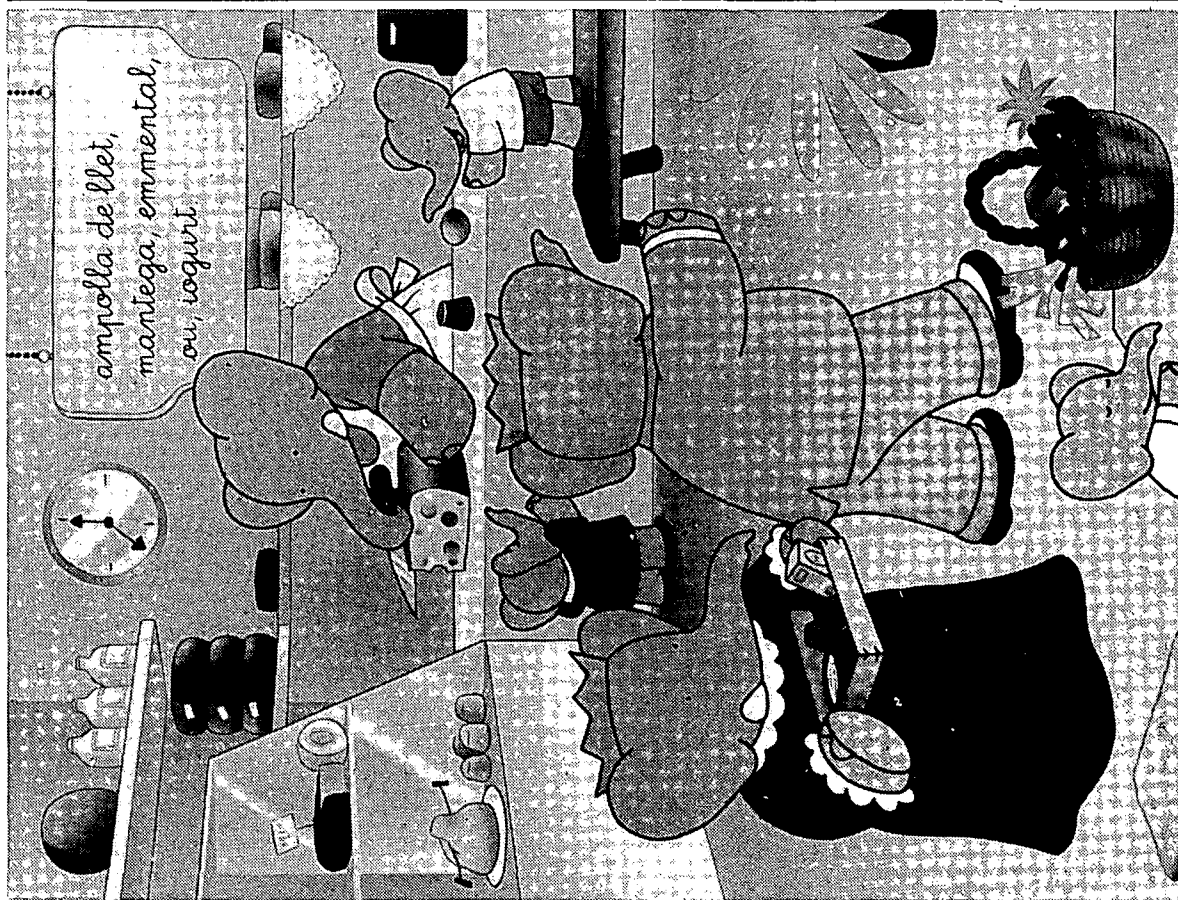
Alexànder fa rodar un  pel taulerell.

-Compte, Alexànder! -li diu Babar.- No

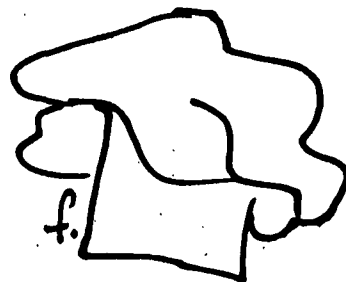
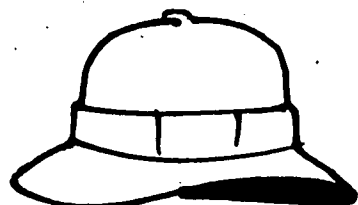
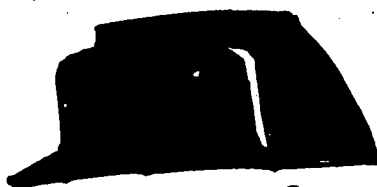
facis caure el  a terra! A veure,

si us porteu bé, tindreu una bona sorpresa...

Basat en els personatges creats per Jean i Laurent de Brunhoff



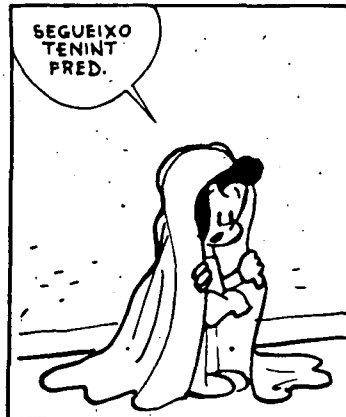
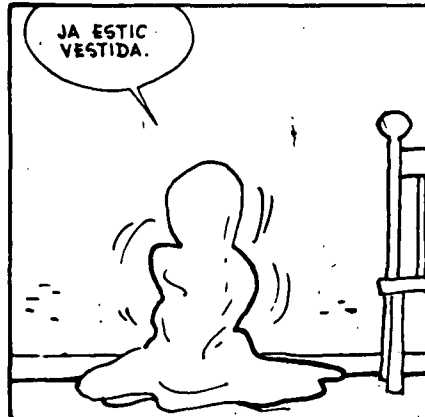
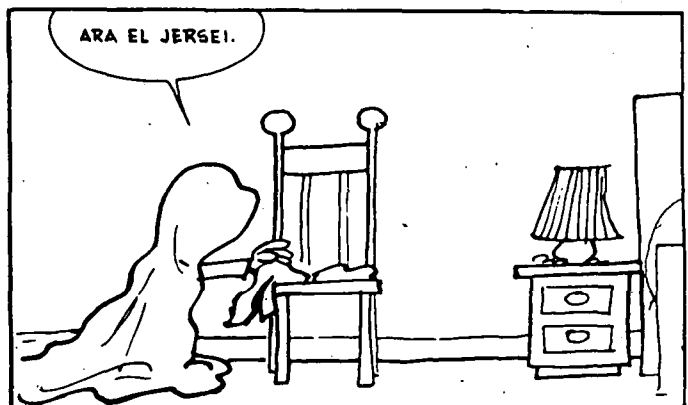
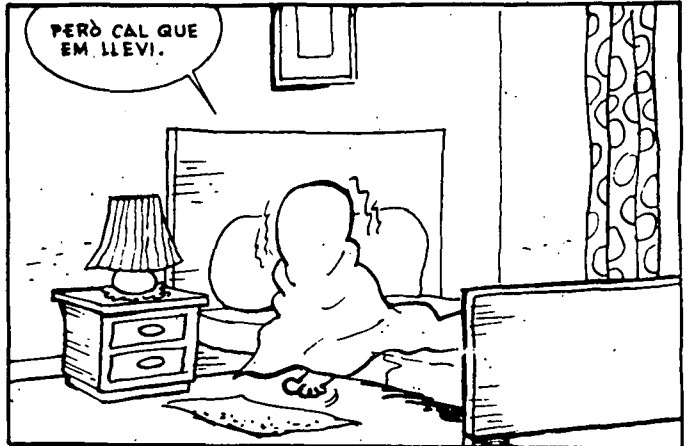
MISCE L'ÀRIA

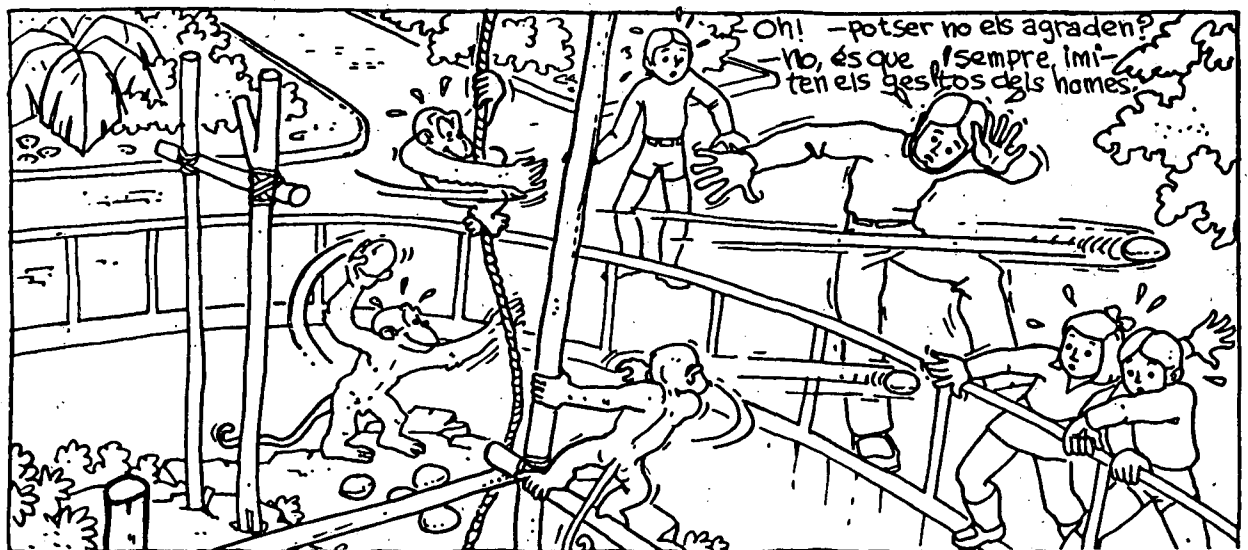
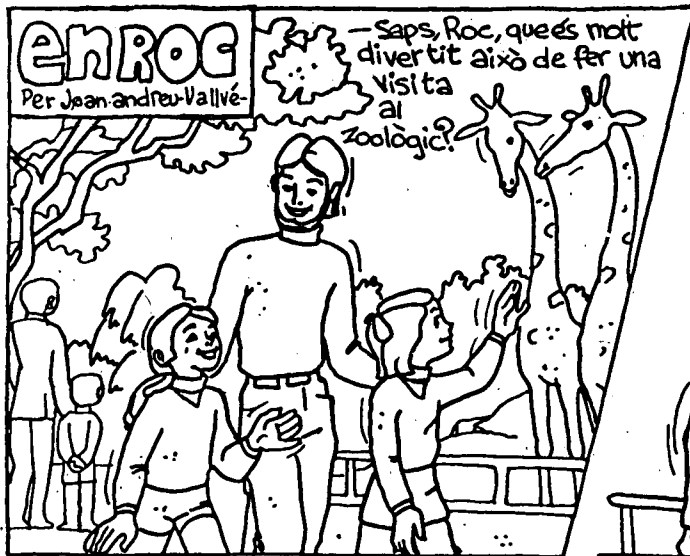


RELACIONEU CADA
PERSONATGE AMB L'ELEMENT QUE
HABITUALMENT PORTA AL CAP.

1-c; 2-d; 3-f; 4-a; 5-b; 6-g; 7-e

LA MARIONA





Avet Set esllips per a nenes i nens